

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A háboru tartama alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Egyről-másról.

(Ki az a „hevesmegyei gazda”? — Mezőgazdasági gépek felemelése. — A zsirnemek ipari feldolgozásának korlátozása. — Olom- és óntárgyak térítési ára. — A textiltszakok ismertetőjele. — Nyersolajok feldolgozásának korlátozása. — A jótékony adománygyűjtések szabályozása. — Kincstári lovak gazdasági munkára. — Az aratás biztosítása. — Darányi Ignác pünkösdi cikke. — A németek rólunk. — Gazdasági tanácskozások Münchenben. — Zselénski Róbert gróf üdvözlése. — Háborus országgyűlés. — Új adójavaslatok.)

Ki az a „hevesmegyei gazda”?

Grabner Emiltől, a magyaróvári orsz. m. kir. növénynevelő intézet igazgatójától az alábbi sorokat vettük:

„A Budapesti Hirlap mai (164.) számából azt látom, hogy ennek a lapnak hevesmegyei gazdája most már más hangon beszél, de még mindig nem deríti fel, hogy honnan szerezte az általa kipróbált „nemesített” buzavetőmagot, minek alapján olyan módon nyilatkozott és a lap erre vonatkozó folyó hó 9-én kelt másolatban melékelte levelemre *ezideig sem válaszolt*.”

Az volna a kérdés súlypontja, hogy miféle buzát próbált ki ez a gazda, honnan szerezte be ezt a vetőmagot, de az is, hogy *miképpen* próbálta azt ki, ha mindezt kifogástalanul tette, akkor beszélhet jogosan, de mondja meg a nevét, hogy tudjuk kivel állunk szemben, mert mi mindnyájan évek óta nyiltan állunk e téren, az OMGE. révén a magyar buzanevelés ügyét minden részletében a legteljesebb nyilvánosság előtt intéztük, mondja meg tehát ez a lesipuskás, hogy ki ő és milyen alapon mondja a mi évek fáradságos és lelkiismeretes munkájával nemesített buzafajtáinkat „ugynevezett” nemesítettnek.

Hogy mennyire nem a kísérletezés stádiumában vagyunk e buzákkal, azt legjobban meg lehet állapítani éppen a „Köztelek” különböző évfolyamaiból, ahol a régi kezdet munkáitól, akkori terveinktől kezdve, az OMGE. miniszteri felterjesztéseivel együtt, feltalálhatók az ezen buzákkal három és két év előtt, valamint a legutóbb mult évben pozitív és indifferens gazdák által megállapított eredmények.

A céltudatos, évről-évre felépülő munka úgy

az OMGE., mint a mi részünkről ebből megállapítható. Nem lehet ennél óvatosabb és fokozatosabb munkát még el sem képzelni.

De a tárgyra térve: Ez a hevesmegyei gazda csak akkor becsületes, ha megmondja ki ő és hogy kitől vásárolta az általa „ugynevezett” nemesített buzát és *hogyan próbálta ki*. Ez becsület dolga az ő részéről, mert ha egy olyan ügyet, melyen legjobbaink teljes önfeláldozással dolgoztak évek óta a legteljesebb szakbeli nyilvánosság előtt és amely kétségtelenül fokozhatja rendkívül súlyos terméseinket már most is nagy mértékben, így megtámad, lépjen ki akkor teljes egyéniségével és pontos adataival a nyilvánosság elé és az a lap, mely csurog a hazafiasságtól és ezt a közlést a gazdák érdekében közreadta, legyen annyira hazafias, hogy akkor, ha a mai sanyaru helyzetben az ország többtermelésére sikeres, évek sorozatos munkájával létesített eszközt a hivatott tényezők a gazdaközönség elé viszik oly módon, hogy abból mindenkinek csak haszna lehet és kára senkinek sem, mondja meg pozitív alapon bebizonyítva azt, hogy miért nem helyes ez az eljárásunk.

Amint 288. számú levelemben irtam, a gyakorlati nemesítőktől évről-évre bevont nyilvántartásunk szerint: Heves megyéből csak az előbbi levelemben közölt címek szerezték be „valóban” nemesített buzából (Árpádhalmról) *eredeti*, tehát nem *utántermelt* vetőmagot. Ezenkívül a hatvani cukorgyári uradalom kapott régebben ezen buzákból, de ott azok annyira beváltak, hogy most az uradalom, míg saját tenyésztésű fajtái jobbak lesznek, az egész vetésterületen azokat termeli. Eszerint valóban aknamunka ez; melynek nincs értelme, de közérdekből a veszedelme annál nagyobb, mert a mai viszonyok mellett nem mindegy az, hogyha van többet termő, viszonyainknak megfelelő buzánk, akkor az csak 100,000, vagy több mint egy millió kat. holdon vettetik el az országban. Miután pedig három évi, nem kicsinyben végzett kísérletek, hanem az ország különböző vidékein lakó gazdák által megállapított ered-

mények szerint valóban van ilyen buzánk, ezek további kipróbálását és tovább terjedését megakadályozni nemcsak lehetetlenség hanem hazafiasság.

Ezért nagyon kívánatos volna felderíteni, ki ez a hevesmegyei gazda, aki a mai sulyos időkben és az ország mai állapotában, a komoly és odaadó, egytuttal igazi eredményeket szolgáltató szakszerű munka ellen herosztratesi feladatra vállalkozik?

A nemesített buzák *kisgazdák* körében történő fejlesztésére vonatkozólag megemlíthetem, hogy mult évben Moson megyében a Fertőszögben csak 3—4 q buza termett. Emiatt itteni hatóságaink, különösen a főszolgabírónk és a gazdasági felügyelőnk 27 vagon eredeti Székács-buzát rendeltek úgy, hogy a kisgazdák a kormány segítségére nélkül azt szállítási költséggel együtt maguk fizették. Az urak felkérésére kint is voltam a falvakban mult év őszén a buza termeléséről előadást tartani és öröm azt hallani, hogy a kisgazdák hogyan dicsérik ezeket a buzákat és azt, hogy valóban igazam volt abban, mennyire hibásan termelték eddig a buzát.

Bács és Temes megyében már két év óta terjednek a kisgazdáknál kézzel-kézre a Székács-buzák, ezek olyan eredmények, melyekhez nem kell kommentár, a pestmegyei munkákat ugyanis méltóztatik ismerni. Csak az a lényeg, hogy ne bizonytalan minőségű *utántermelt*, hanem valóban jó *utántermelt* vagy *eredeti maggal* történjék a terjesztés.

Grabner Emil igazgató urnak a figyelmét ugylátszik elkerülte a B. H. 162. számának közleménye, mert ha ezt elolvasta volna, tisztában volna vele, hogy a „hevesmegyei gazda” valószínűleg a B. H. szerkesztőségében ül, aki különböző alakban már több hasonló bölcességet bocsájtott onnan világra.

Ebben a közleményben ugyanis maga a szerkesztőség nyilatkozik, még pedig olyan tájékoztatással, amely rosszakarattal is felér. Amely lap 70—80 K. buzavetőmagáról írhat, amely fantáziaszülte konzorciumokat szerepeltet, amely a drága vetőmag árát szorgalmasan felvevő

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE,

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM.

Saját székház. Saját borpincék Budafokon. Raktárak: Nyugati pályaudvar, XX. sz. közraktár. Sertéshizlalótelepek Kőbányán.

1. Alaptőke jelenleg 1,780.000 K
2. Tisztviselők és szolgák nyugdíjintézete ... 925.000 K
3. Tartalékalap 340.000 K
4. Betéti állomány jelenleg kb. 5,000.000 K

BEOSZTÁS:

1. Vetőmagosztály
2. Gazdasági anyagosztály
3. Szőlészeti osztály
4. Géposztály
5. Gabonaosztály
6. Abraktakarmányosztály
7. Tenyészállatosztály
8. Borértékesítőosztály
9. Biztosítási osztály
10. Pénz- és hiteligazgató: Betétek folyószámlára: takaré- és gazdasági üzemtőkék szövetségünknel való elhelyezése.

Tájékoztató és belépési nyomtatványok rendelkezésre állanak.

Mai számunk 38 oldal.

reklámról beszél: az komoly figyelmet nem érdemel.

Ma csak egy uradalom hozza forgalomba a nemesített búzát, a Berchtold Lipót gróf árpád-halmi uradalmá. Az ország csak hálával adózhat a nemes grófnak, aki megengedte, hogy érdemes igazgatója, Székács Elemér hosszú éveken át folytathasson buzanesemelési kísérleteket, melyekre boldogult emlékü Cserhádi Sándor buzdította, akinek utmutatásai vetették meg a kísérletek alapját.

Most, hogy a kísérletek gyakorlati eredményre vezettek, csak természetes, hogy annak hasznát látja az uradalom is a jobb értékesítésben. A jó vetőmag, még ha nem nemesített búzából is való, mindig jelentékenyen a napi áron felül kelt el. Maga a Székács-búza, mint vetőmag 40 K. volt békeidőben is, tehát 16—20 K.-val magasabb a napi árnál.

Végül, aki sokalja az árát, az ne vegyen belőle, hiszen erre senki sem kényszeríti, de aki életében egyszer lábon látta, azt nem kell biztatni a vásárlásra. Hanem arra kényszeríteni valakit, hogy a közönségesnél értékesebb terményét napiáron adja el, ez mégis kissé „merész” — hogy ne mondjuk: balga — gondolat.

Nem tudjuk, hogy a földművelésügyi miniszter akar-e vásárolni Székács-féle buzavetőmagot vagy sem. Ha igen, úgy nagyon bölcsen teszi, mert így a kisgazda is hozzá jut az értékes maghoz. Ha pedig nem, az sem baj, mert így a nagy- és középgazdaságok vásárolják majd meg, mint eddig is s ezek terjesztik tovább a kisgazdák körében. A különbséget csak a kisgazda bánja meg, aki már utántenyésztett magot kap eredeti helyett, viszont azonban nem visel kockázatot, mert az utántenyésztett magot csak akkor veszi meg, ha annak kézzelfogható eredményét látja.

A folyó év eredményei egyébként már nemsokára előttünk fekszenek, amelyek újabb fényes igazolásai lesznek annak a helyes iránynak, amelyet a többletermelés felé haladva, követni kell.

Gazdasági gépezetek felmentése.

A honvédelmi miniszter — mint megirtuk — a cséplési munkák zavartalan elvégzése érdekében rendeletet adott ki, amelynek értelmében mindazok a gazdasági gépezetek és fűtők, akik akár a hadseregnél teljesítenek katonai szolgálatot, akár a különböző gyárakba vezényeltettek ki hadimunkára, a cséplés tartamára szabadsággal rendelkezők. Megirtuk azt is, hogy a rendelet III. pontja tárgyában — amely az egyes gyárüzemek vezetőségétől teszi függővé a gazdasági gépezetek felmentését — felterjesztéssel élt az OMGE. a kormánynál, kifejtve benne, hogy ma katonai szempontból sem képzelhető fontosabb, sürgősebb üzem, mint a mezőgazdasági.

A gépgyárosok a honvédelmi minisztérium képviselőjével legutóbb együttesen megtartott értekezletükön részletesen megállapodtak aziránt, hogy a náluk hadiszolgálatra kirendelt gépgyári munkások mily módokat mellett és miként szabadságoltassanak a cséplés idejére. A cséplés akadálytalan és lehető gyors elvégzése szempontjából a mezőgazdaság érdeke az, hogy a gazdasági gépgyárakból, a malmok és más gyárak üzeméből, ne azok a gépezetek és gépkezelők bocsájtassanak ki a cséplésre, akik ezeknek az üzemeknek törzsmunkásai, hanem az a nagy-számu vidéki iparos (gépész, javítóműhelytulajdonos, kovács, fűtő stb.), akiket egyes élelmes gyárak muniციogártó üzemek kibővítése végett a hadiszolgálati törvény igénybevételével üszetoboroztak, rendes foglalkozásukból elvontak s akiknek hiányát a mezőgazdaság nemcsak a cséplés alatt, hanem már azt megelőzőleg is súlyosan érezte, mivel a szokásos gépjavitásokat

és a gépeknek a cséplésre való előkészítését nem volt kivel elvégeztetni. A mezőgazdasági termelés biztosítása szempontjából tehát tiltakozunk az ellen, hogy a kibővített muniციogárak a vidéken összefogdosott önálló iparosokat és igazi szakmunkásokat a honvédelmi minisztérium helyes rendelkezésének ügyes félremagyarázásával a rendelet intencióinak ellenére a cséplési munkáktól visszatartsák s helyettük a gazdasági gépgyárakban, gőzmalmokban és egyéb üzemekben levő azokat a szerelőket, gépészeket és fűtőket bocsájtánák rendelkezésre, akik a maguk helyén közvetve vagy közvetlenül ugyanis a mezőgazdaság érdekeit szolgálják, másrészt ugyanis oly csekély számban vannak, hogy azokkal a szükséglet jelentéktelen része sem volna fedezhető. Különösen a mezőgazdasági gépgyári törzsmunkásoknak és fűtőknek elvonása ezektől az üzemektől még azzal a nagy hátránnyal is járna, hogy a mezőgazdasági gépgyárak sem arra nem volnának képesek, hogy a cséplés alatt beálló üzemzavarokat megszüntethessék, sem arra, hogy az új gépeket üzembehelyezzék. A honvédelmi minisztériumnak tehát kötelessége, hogy a gyárakban a hadimunkások ügyét ellenőrző parancsnokokat utasítsa, hogy állapítsák meg a kirendelt összes hadimunkások között azokat, akik mint vizsgázott gépészek és fűtők azelőtt is a vidéken akár mint önálló iparosok, akár mint uradalmi alkalmazottak gazdasági gépek kezelésével és javításával foglalkoztak s elsősorban ezeket bocsájtásuk sürgősen szabadságra, hogy a cséplést a gépek jókarba helyezésével előkészítsék, hogy az amugy is nehezen elvégezhető aratás eredményét akadálytalanul, gyorsan és biztosan lehessen befejezni és ezáltal az ország élelmezése biztosítható legyen.

A zsirneműk ipari feldolgozásának korlátozása.

A hivatalos lap f. hó 9-iki számában megjelent és f. hó 10-én életbelépett 1853. M. E. számú kormányrendelet szerint emberi táplálékul alkalmas szalonnát, zsírt, természetes — akár friss, akár olvasztott — vaját, mesterséges vaját vagy margarint, más célra mint emberi táplálkozás céljára felhasználni, feldolgozni, idegen anyaggal keverni vagy egyébként átváltoztatni tilos. Ha a szalonna, zsír, természetes — akár friss, akár olvasztott — vaj, mesterséges vaj vagy margarin bármely okból emberi táplálkozásra alkalmatlanná vált, az, akinek az ily készlet birtokában vagy őrizetében van, köteles azt a készlet nemének, mennyiségének, a raktározás (őrizés) helyének és a készlet tulajdonosának megjelölésével a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaságnak (Budapest, V., Dorottya-ucca 1. sz.) haladéktalanul megvételre bejelenteni. A Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaság a megvételre bejelentett árut a bejelentés megtörténtétől számított 14 napon belül készpénzfizetés mellett átvenni köteles. A készlet birtokosa az árut az átvétel megtörténtéig kellő gondossággal megőrizni tartozik. A bejelentés kötelezettsége nem vonatkozik azokra a készletekre, amelyek a magánháztartásban váltak emberi táplálkozásra alkalmatlannokká. Ha azonban az ily megromlott készletet birtokosa elidegeníteni kívánja, köteles azt a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaságnak a jelen §-nak megfelelően megvételre bejelenteni. A Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaság az átvett, táplálkozásra alkalmatlan áruért a rendelkezésre jogosultnak egyezségileg megállapítandó árt fizet. Ez az ár oly cikkeknél, amelyekre nézve emberi táplálkozásra alkalmas állapotuk tekintetében hatóságilag megállapított legmagasabb ár van érvényben, ennek az árnak 80%-át, egyéb cik-

keknél pedig az érték emberi táplálkozásra alkalmas állapotukban fizetett helyi forgóárának 80%-át meg nem haladhatja.

Ha az ár tekintetében a felek meg nem egyeznek, az áru vételárát a felek bármelyikének kérelmére egy vagy több szakértő hallgatásával az áru fekvésének helye szerinti illetékes kir. járásbírósság végzéssel állapítja meg. Ilyen esetben a vételár jogerős megállapításáig a Magyar Olaj- és Zsiripari Központ Részvénytársaság az áru átvételekor egyelőre az áru ajánlott vételárát köteles a rendelkezésre jogosultnak készpénzben kifizetni. Az áru megállapítás tárgyában hozott végzés ellen a foku felfolyamodásnak van helye a kir. bírósági törvényszékhez. További felfolyamodásnak nincs helye. A jelen rendelet életbelépése után bármiféle állati és növényi zsírt, zsiradékot és olajt más célra mint emberi táplálkozás céljára a glicerint előzetes kivonása nélkül csak a kereskedelmi miniszter engedélyével szabad felhasználni, feldolgozni, idegen anyaggal keverni vagy egyébként átváltoztatni. Nem esik az előbbi bekezdés rendelkezése alá a szappankészítés, ha azzal egyidejűleg az illető anyagból a glicerint kivonják, vagy ha a szappant megromlott anyagból, vagy egyéb anyagból magánháztartásban kizárólag — félévvel nem hosszabb időre terjedő — saját házi szükségletre készítik. A rendelet szigorú büntető rendelkezéseket is tartalmaz.

Ólom- és óntárgyak térítési ára.

A honvédelmi miniszter folyó hó 14-én 7938. számú rendeletet adott ki, mely szerint hadicélokra igénybevett ólomért és óntért, valamint az óntövezetekért, továbbá az ólom- és óntárgyakért a következő térítési tételek állapítottak meg: Ólom: 100 kg.-ként. Új lágyólm (tömbökben, rudakban és hasonló alakban) 85 K. Ócska ólom 70 K. Ólomlemez, drót, lap, tabla, cső és új öntvény 120 K. — Ólomtárgyak: Ólom-súly, golyó, használatban levő öntvényalátétlap 85 K. Vitorlások ólomgerincei 100 K. Vitorlások ólomballasztjai 70 K. Új tömitőgyűrűk ólomból 120 K. Használt tömitőgyűrűk ólomból 70 K. Új ólomzárak (plombák) 120 K. Ócska ólomzárak 70 K. Új, még nem használt csőkiágók, vödörök, kádák, kazánok, egyéb készülékek, edények, ólombetétek, amennyiben ezek nem egyszerű ólomöntvények (ólomöntvények I. 3. szerint) 140 K. Használatban levő csőkiágók, vödörök, kádák, kazánok, egyéb készülékek, edények és ólombélések, amennyiben ezek nem egyszerű ólomöntvények (ólomöntvények II. 1. szerint) 120 K. Még nem használt akkumulátorlapok 120 K. Használt akkumulátorlapok 50 korona. Kanarók ólombélései 150 K. Új, még nem használt szivattyúk és szerelvények 280 K. Használt szivattyúk és szerelvények 220 K. Használható nyomdabetük és stereotypiai lapok 280 K. Nyomdabetük és stereotypiai lapok ócska anyag alakjában 100 K. Ón és óntövezetek: Ón 99%-nál nagyobb fémtartalommal tömbökben, rudakban és hasonló alakban 2000 K. Ón és ötvözetek 95—99% fémtartalommal tömbökben, rudakban és hasonló alakban 1600 K. Óntövezetek 95% nál kevesebb fémtartalommal tömbökben, rudakban és hasonló alakban kg.-ként 10 K. Bádógázcsövek, nyersöntvények kg.-ként 7 K. Stanol lemez (ónfalia) kg.-ként 21. Ón és óntövezetekből való tárgyak: kg. összsúlyért: Fedők, kanalak, gyertyatartók 4 K. Korsók, ürmértékek és egyéb edények 8 K. Tálak, tányérok, csészék és egyéb háztartási tárgyak 6 K. Söntestálcaék 6 K. Fürdő-kádák 8 K. Csapok és egyéb szerelvények, készülékek alkotó részei és gyertyaöntő formák 7 korona. A térítési tételek az esetleg szükségesé váló szerelési költségek nélkül értendők. Ily költségeket külön kell igazolni.

HIZOTT SERTÉSEKET KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
levágásra való hussertéseket és leszurt sertéseket a legelőnyösebben értékesíti
SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARX.

Sürgőnycim: KÖKÉNYESSY WIEN, ST.-MARX.
TELEFON: 76-48.

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgálunk.

A textilipar zsákjainak ismertető jele.

A földművelésügyi miniszter a múlt évben rendeletei adott ki, hogy a textilipar és a textiliparok megkülönböztető jelzésekkel látandók el. Egy f. hó 2-án 63,253. szám alatt kiadott újabb rendelet szerint a textilipar, vagyis a papír- és kenderfonál felhasználásával készült zsákjainak megkülönböztető jelzése ezentúl nem követelhető.

Nyersolajok feldolgozásának korlátozása.

A f. évi május 17-én a még fel nem dolgozott, nyers állapotban lévő ásványolaj felhasználásának korlátozása tárgyában kiadott 1371. M. E. számú kormányrendeletet — amelyet lapunk 22. számában mi is ismertettünk — egyesek tévesen úgy értelmezik, hogy e rendelet a Diesel-motorok és az úgynevezett nyersolaj-motorok részére használt motorhajtó olajokra is vonatkozik. Ez a tévedés onnan származik, hogy sokan a motorhajtó olajat, amely gázolaj, Diesel-olaj, vagy gépolaj néven szerepel a kereskedelemben, helytelenül nyersolajnak nevezik. Az említett rendelet célzata az, hogy a petróleumforrásokból eredő, még fel nem dolgozott nyersolajokból a különböző értékes, de motorikus célokra felesleges alkotórészek, mint a benzín, a világító-kőolaj stb. kiválasztassanak és csupán a motorok hajtására alkalmas alkotórész, a gázolaj (Diesel-olaj, kékolaj) használtassék el a motorok üzeménél. Mindazok tehát, akik gázolajat (Diesel-olaj vagy gépolaj) Diesel motorjuk vagy nyersolaj-motorjuk részére szabályszerű beszerzési engedéllyel beszerzettek, ezt az olajt motorüzemüknél korlátozás nélkül fel is használhatják.

A jótékony adománygyűjtések szabályozása.

A háború kezdete óta a közönség páratlan áldozatkészséggel siet a háborúokozta bajok enyhítésére. A különböző irányú jótékony intézmények a szenvedők, a nélkülözők, a hajléktalanok, a gyámoltó nélkül maradtok és a rokkantak ezreire segíthettek eddig is a hazafias, lelkes társadalom bőkezű adományaiból. De éppen a közönség nagy áldozatkészsége az, ami a hadi jótékonyági célokra való gyűjtések terén bizonyos óvatosságra int. Maga a közönség nemeslelkűen járul hozzá a különböző gyűjtésekhez anélkül, hogy azok céltudatosságát mérlegelné. Ez indította a belügyminisztert arra, hogy a hadi jótékonyági célokra irányuló adománygyűjtéseket rendeltetileg szabályozza.

A f. hó 8-án kiadott 17,210. számú belügyminiszteri rendelet az említett gyűjtéseket engedélyhez köti. Nemesak a pénzügyi adománygyűjtéséhez, hanem a gyűjtés közvetett módjaihoz (jótékony-célú mulatság, árucikknek, műtárgyknak jótékony-célra való forgalombahozatala vagy kisorsolása stb.) is engedély szükséges. Az engedélyt a törvényhatóság területére szorító hatályú és hatvan napot meg nem haladó időre a törvényhatóság első tisztviselője, minden egyéb esetben a belügyminiszter adja meg. Az engedélyt másra átruházni, bérbe adni vagy ügynök útján gyakorolni nem szabad. Árucikk

forgalombahozatal útján való gyűjtésre magán-egyének vagy cégek nem kaphatnak engedélyt. Árucikk forgalombahozatal útján való adománygyűjtésre a hatóság csak akkor adhat engedélyt, ha a jótékony célra felező jutalék legalább 50% át eléri annak az összegnek, amelylyel a vételár az előállítási költségeket meghaladja. Az ily módon forgalomba hozott áruk eladási árát az árun vagy csomagolásán szembe-
tűnően és elválaszthatatlanul fel kell tüntetni. Akik adománygyűjtésre engedélyt kaptak, kötelesek okmányokkal támogatott számadást vezetni. A rendelet az engedély nélküli gyűjtőket vagy azokat, akik az engedéllyel visszaélnék, két hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel rendeli sújtani. A szabályok egyéb áthágása 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel von maga után. Nem esnek hatósági engedély alá a családi, rokoni vagy baráti körben előforduló gyűjtések és a hivatalos gyűjtések.

Kincstári lovak gazdasági munkára.

Egyesületünk igazgatóválasztmányának legutóbbi gyűléséből, mint megírtuk, felterjesztés útján kértük fel a kormányt arra, hogy az iga-hiányra való tekintettel, a mezőgazdasági munkára kiadott kincstári lovakat a megszabott négy héten túl is hagyja meg, lehetőleg az aratási munkálatok befejezéséig az erre nagyon is ráutalt gazdasági üzemeknél. Mint a földművelésügyi miniszter folyó hó 10-iki 73,687. számú körrendelete közli a törvényhatóságokkal és az OMGE.-vel, a cs. és kir. hadügyminiszter e kérelmünk értelmében a hadsereg főparancsnoksággal egyetértőleg megengedte, hogy a mezőgazdasági munkákra kiadott kincstári lovak az aratás befejeztéig e munkáknál továbbra is meghagyassanak.

Ennek kapcsán elrendelte még a hadügyminiszter, hogy azok a kincstári lovak, amelyeket egyes munkaadóktól esetleg azért vontak be, mert eltartásuk módja a katonaság részéről kifogásoltatott: feljavításuk után más megbízható gazdáknak gazdasági munkálatokra újból kiadassanak, hogy a később esetleg még rendelkezésre bocsátható kincstári lovak pótlólag szintén kiadassanak utólagosan jelentkező gazdáknak. A gazdasági munkálatokra kiadott lovakat csak akkor vonják be ismét katonai szolgálatra, ha ezt katonai szempontok feltétlenül megkövetelnék, de ez esetben a bevonás időpontját a hadügyminiszter idejekorán közölni fogja.

Az aratás biztosítása.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter 10,600. szám alatt az aratási szabadságolások tárgyában — amelyek most valóban életkérdést jelentenek mezőgazdaságunkra nézve — amelyek mielőbbi szabályozását az OMGE. is nyomatékosan kérte — sürgős körrendeletet bocsátott ki valamennyi alája rendelt katonai parancsnoksághoz.

A rendelet a többek közt a következőket tartalmazza:

Az aratási munkák elvégzése, valamint a gabonának kicséplése életkérdése az országnak

Az aratás eredménye egyéb tényezők mellett a katonailag szervezett munkaerők közreműködésétől és attól a körülménytől függ, vajjon a katonai parancsnokok az aratási munkák elvégzésének előmozdítására nézve már kiadott és alább következő igen fontos rendelkezések végrehajtásánál kötelességüket mily mértékben teljesítik.

Ennélfogva mindegyik katonai parancsnoknak kötelessége saját hatáskörében teljes odaadással eljárnia, hogy az aratási munkák elvégzésénél a katonai munkaerőknek lehető legsikeresebb közreműködése biztosítva legyen.

Mindegyik parancsnoknak személyesen meg kell győződnie, vajjon a kibocsátott rendeletek lelkiismeretesen végrehajtottak-e.

Az aratási szabadságolások az 1916. évi 3100/eln. és 7100/eln. szám alatt kiadott körrendeletektől némileg eltérőleg a következők szerint fogantatosítandók:

A mezőgazdasági munkások — nem az önálló mezőgazdák és kisgazdák, kikre az egyénekenkénti szabadságolás továbbra is fennmarad — az 1916. évi 3100/eln. számú körrendelettel eltérőleg egyénekenként nem szabadságolhatók, hanem munkásosztagokba osztandók.

Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy a munkásosztagok aratáshoz érő legénységéből állittassanak össze.

Ezután a rendelet tartalmazza a hadrakelt sereg részére szükségelt pótláshoz (menetzászlóaljhoz, századhoz) szükséges, harcéri szolgálatra alkalmas legénység szabadságolására vonatkozó rendelkezéseket.

Az új rendelet többek közt kimondja, hogy a már kiképzett legénység (felgyógyult stb.) szabadságolására és vezénylésére nézve az 1916. évi 7100. eln. számú körrendelet rendelkezései irányadók, amely rendelkezések alapján — feltéve az említett körrendeletben megállapított kiképzési idő befejezését — lehetővé fog válni, hogy egyes legénységi egyének a jelen rendeletben említett és okvetlenül betartandó szabadságolási (vezénylési) időn túl is továbbra is szabadságolhatók, illetőleg vezényelhetők lesznek.

Az aratási szabadságok 1916. június hó 20-tól július 31-ig, illetve július 20-tól augusztus 20-ig fognak tartani.

Kimondja továbbá a rendelet, hogy a munkásosztagok a lehető legnagyobb számban állítandók össze.

Az összes munkásosztagok lehetőleg kétharmadrészben mezőgazdasági és egyharmadrészben más foglalkozást űző legénységéből állítandók össze.

Minthogy azok a mezőgazdasági munkások, kik nem rendelkeznek saját birtokkal, szabadságot nem kapnak, a munkásosztagoknak a fenti arányban való összeállítása nehézségekbe nem fog ütközni.

Amennyiben azonban a munkásosztagok a fentiek értelmében nem volnának megalakíthatók, a más arányban megalakított munkásosztagok „kisegítő osztág” elnevezéssel jelentendők be. Ezek csak akkor fognak hasznos szolgálatot

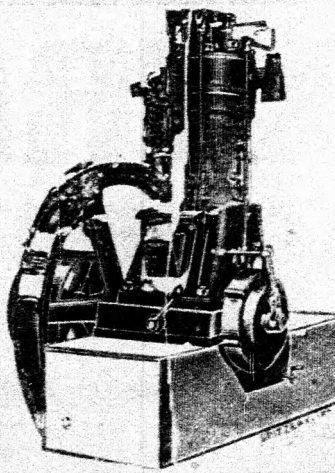
Takarmánykamrák, malmok meghajtására, kastélyok, tanyák villamos világítására, szivattyúk és cséplőgépek hajtására. :: Ipari telepek számára a legmegbízhatóbb és legtökéletesebb üzemgép a

BRONS MOTOR

a legújabb Diesel-rendszerű magasnyomású nyersolajmotor.
4 HP-től kezdve minden nagyságban készül.

Vereinigte Maschinenfabriken A. G. (vorm. Skoda, Ruston, Bromovsky u. Ringhoffer)
smíchovi gyár gyártmány.

FARAGÓ ANDOR OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
MŰSZAKI IRODÁJA
BUDAPEST, V. KERULET, VECSEY-UTCA 2. SZÁM.
TELEFON 120-70. TELEFON 120-70.

Legegyszerűbb szerkezet.
Nincs előmelegítő lámpa.
Nincs gyújtógyertya, sem gyújtócső.
Nincs villamos gyújtó.
Nincs vízbefecskendezés.
Nincs légszivattyú.
Nincs nyersolajszivattyú.
Nincs füst- és koromképződés.
Nincs hatósági ellenőrzés.
Nincs robbanás vagy tűzveszély.
Nincs elpiszkolódás.
Nincs üzemzavar.
Legolcsóbb üzem.
Legkevesebb fogyasztás.
Minden pillanatban indul.
Mindig üzembiztos.
Bárki kezelheti.

teljesíteni, ha a többi munkásosztaggal együtt megfelelő számarányban alkalmaztatnak, mire a honvédelmi minisztérium a vezényleténél figyelemmel lesz.

Az önálló mezőgazdák és kisgazdák a fentiek értelmében az aratási munkálatoknál saját földjükön való aratásuk elvégzése után a mások aratási munkálataiban résztvenni és azután 1916. évi július hó 31-én póttestükhöz bevonulni tartoznak, amikor is munkásosztagokba fognak beosztani.

Azok az önálló mezőgazdák és kisgazdák, akik csak július 20-tól szabadságoltatnak, előzőleg az ország egyéb vidékein mint mezőgazdasági munkások alkalmaztatnak, az 1916. évi 3100/eln. számú körrendelet értelmében külön munkásosztagokba osztandók be és mint „mezőgazda-osztagok” július hó 19-ike után fel fognak oszlattatni.

Ennélfogva a „mezőgazda-osztagok” legénysége már a munkásosztagokba való elvezényléskor (július 20-tól augusztus 20-ig terjedő időre) szabadságolási igazolvánnyal ellátandók, hogy a legénység a „mezőgazda-osztag” feloszlásakor azonnal, anélkül, hogy a póttesthez bevonulna, a mindenkori foglalkozási helyről saját aratása elvégeztetése céljából otthonába távozhassék.

A legénység csökkentése folytán a csapatok lóállománya is csökkentendő és a fölösleges lovak a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátandók.

Az aratásra szabadságolt önálló mezőgazdák és kisgazdák, mint eddig, saját aratásukat legrovidebb idő alatt elvégezni tartoznak, azután, mint a többi mezőgazdasági munkások, az 1914. évi L. t.-c. rendelkezései értelmében a járás és vármegye kerületén belül a közigazgatási hatóságok által mások mezőgazdasági munkálatainak elvégzésére fognak igénybe vétetni.

Akik ebbeli kötelezettségüknek nem tesznek eleget, felettes katonai hatóságuk által felelőségre fognak vonatni.

Ezek az egyének azonban, hogy munkaerjük az aratás alatt kihasználható legyen, katonai felügyelet alatt álló munkásosztagba (lehetőleg saját póttestüktől kivezényelt munkásosztagba) fognak beosztani és csak bevonulásuk után fognak megbüntettetni.

A munkásosztagok legénységének az 1915. évi 7100/eln. számú körrendelet VIII. fejezete alatt foglaltak szerint szakmánybér fog fizeteni és pedig természetben (aratórész), vagy pénz- és aratórészben, ha az aratórész hazaszállítása a munkás részéről lehetséges, más- különben, ha ez a munkahelynek a lakóhelyétől való távolsága miatt lehetetlen lenne, csak pénzben. A munkabérek nagyságát a járási közigazgatási hatóságok munkanemenként előre tartoznak megszabni a törvényhatósági gazdasági munkabizottságok jóváhagyásával.

A szabadságolt legénységet az 1916. évi 7100/eln. számú körrendelet I. fejezete értelmében csoportokban kell utnak indítani; megérkezésüknél a szállítvány parancsnoka köteles a község előjárójánál és az intéző bizottság elnökénél jelentkezni.

A rendelkezésre bocsátott munkaerő kihasználása szükségessé teszi, hogy az összes mezőgazdasági munkákra szabadságolt vagy kivezényelt katonák szigorú felügyelet alatt álljanak.

Ebből a célból a munkásosztagokhoz kivezényelt felügyelő altiszt, esetleg a mezőgazdasági intéző-bizottság utasításához képest, azoknak a katonáknak munkáit is ellenőrizni tartozik, akik szabadságuk alatt saját földjüket művelik, vagy a közigazgatási hatóságok által mások földjeire kivezényeltetnek.

A napibéres népfőlkelő és hadimunkások (kocsisok stb.) napibérüket gazdasági szabadságuk alatt tovább is megkapják.

Intézkedik végül a rendelet, hogy a köszénbánya népfőlkelő munkásosztagokba beosztott, illetőleg a fegyveres katonai szolgálat alól bizonytalan időre fölmentett bányamunkások, akik 1915. évi január hó 1-én, vagy azután léptek a bánya szolgálatába és ezt megelőzőleg mezőgazdasági munkások (földművesek) voltak, szintén szabadságolandók, de az aratási munkák elvégzésére legfeljebb 3—4 heti időre szabadságolhatók.

A szabadságolások, amelyeknél tekintetbe veendő, hogy általuk a köszénbánya termelő-képessége veszélyeztetve ne legyen, az 1916. évi 3100/eln. számú körrendelet értelmében a köszénbánya üzemzettségével egyetértőleg engedélyezendők.

A szabadságot a köszénbánya munkásosztagparancsnok, illetőleg a rend és fegyelem kezelésével megbízott főszolgabíró engedélyezi.

Az említett csoportba eső bányamunkások kihasználását biztosítandó, ezek a munkásosztagparancsnokok által, az illető köszénbánya vezetőségének bevonásával, vármegyei törvényhatóságként egyesítve a bányatelepre illetékes törvényhatóság gazdasági munkabizottságának írásbelileg és kellő időben rendelkezésre bocsátandók.

A szabadságolt munkásoknak, ha legalább öt főből álló csoportban utaznak, a vasutak személydijszabásában munkások utazására rendszeresített féláru menetdíjkezelmény rendelkezésre áll.

A szabadságok oly időben adandók, mikor az illető törvényhatóságban az aratási munka folyik, illetve az aratásra elszereződtekre nézve a szerződésnek megfelelő időszakban.

Darányi Ignác pünkösdi cikke.

Darányi Ignác „Aratás előtt” címen cikket irt a „Gazdaszövetség” pünkösdi számába, amelyből a következő részüket közöljük:

„Megjelent az új kormányrendelet a gabona értékesítéséről, de az új határárak hiányoznak abból. A késedelmet nem tehetjük kifogás tárgyává, mert az új határárak meghatározásánál a termés eredményére is tekintettel kell lenni. Azt a kérdést, hogy jogosult-e a határárak bizonyos emelése, eldönti az a kétségtelen tény, hogy a termelési költségek a határárak utolsó megállapítása óta is tetemesen emelkedtek. Különösen megdrágultak mindama tényezők, melyekre a termelés folytatásához feltétlenül szükség van és megdrágultak különösen az ipari cikkek is és ez az emelkedés teljesen aránytalan a

gabonaneműek drágulásához képest. Ma még úgy áll a helyzet, hogy ha igazságosan és méltányosan állapították is meg a gabonafélékről az új határárak, de a gazdaság folytatásához szükséges cikkek rohamosan emelkedő drágulása meg nem állítatik, még akkor is csak új rendszabállyal lesz dolgunk.

A főcél az, hogy a gabonatermelés csökkentését megakadályozzuk, sőt, ha csak lehet, azt fokozni iparkodjunk. Ha a termelés költségei az árakban vissza nem térülnek, akkor a gabonatermelés visszaesésének veszélye fenyeget bennünket. Nem kétlem, hogy lesz számtalan gazda, aki, kivált a háboru tartama alatt, hazafiús költelességének fogja tartani még veszteséggel is termelni gabonát tovább; de akik rendelkezni hivatvák, azok ne csak ezeket tekintsék, hanem messzebb kell, hogy előre gondoljanak. Azoknak kell gondolni a termelő nagy tömegek átlagára is, amely elsősorban azt nézi és azt keresi, talán kénytelen keresni, hogy melyik termelési ágazat hoz több hasznot és kevesebb veszteséget neki.

És egyet nem szabad felejtetni, hogy rendeletekkel mindent lehet szabályozni, de a termelést magát mesterségesen és hivatalból irányítani a legnehezebb és legkétségesebb eredményű feladatok közé tartozik. Hogyha a fogyasztók érdekében áldozatokra van szükség, azok elől nem szabad elzárkózni; ez áldozatokat a háborus költségekhez kell számítanunk, melyeket minden osztálynak és rétegnek egyenlően és arányosan kell viselnie. Kivált a fix fizetésre utalt tisztviselők helyzete teljesen tarthatatlanná vált és az e részben uralkodó lehetetlen állapotokat egy bölcs törvényhozás kell, hogy idejekorán felismerje és szanálja. De az a terv, melyet olykor olvasunk, amely az egyik osztályt akarja a többi osztály javára és különösen Ausztria javára is megadóztatni — gondolatnak is képtelenség — s az igazság és méltányosság elveivel ellenkezik.

Még csak a gabonaértékesítés központi szervezésére, a Haditermény Részvénnytársaságra és a különböző központokra kívánok — ugymond Darányi — észrevételt tenni. Megmondtam annak idején illetékes helyen, hogy a választott szervezeti formát szerencsésnek nem tartom és jeleztem azt is, hogy a megoldás nem fog a várakozásnak megfelelni, ha a szervezetekre a gazdaközönség megfelelő részvéte, befolyása és ellenőrzése nem biztosított. Az események, fájdalom, nekem adtak igazat. Tudom, hogy mi nem vagyunk Németországban, nincsenek német szerveink, német közegünk és német fegyelmezett közönségünk sincs. De mégis azt állítom, hogy a szerzett tapasztalatok után lehetetlen, hogy ne volna mód arra, hogy e központok működése a gyakorlati élethez, az igazság és méltányosság szempontjaihoz és az egyenlő elbánás elvéhez jobban simuljon. Deák Ferenc azt mondta, hogy ha a mellény rosszul van begombolva, akkor nem kell azt rángatni, hanem újra kell az egésztest ki- és begombolni.

Végül, még nem hallgathatok el egyet. Észlelünk, fájdalom, jelenségeket és célszerűségeket, melyek ezen központokat a háboru utánra is

„THEXTRA“ TEAKIVONAT RUMIZZEL

Olcso, tartos és egészséges.

Számtalan uradalom és gazdaság állandóan használja.

THEXTRAMÜVEK Copony Márton, vegymentes folyékony teakivonatok gyára, **BRASSÓ.**

A hadsereg, vöröskereszt kórházak, magyar és osztrák államvasutak, városi intézmények stb. stb. szállítói.

a kávé, tej és teahiánynál nélkülözhetetlen a hadifogoly és mezőgazdasági munkások ételmezésénél.

Dacára a rumiznek, nem alkoholos ital és hadifoglyok részére engedélyezve. Egyszerű és gyors módon bármilyen mennyiségű kiválóan zamatos tea készíthető el. „ „ „ „ „

„Theextra“ hideg vízhez adva kitűnő hűsítő ital.

fenntartani kívánják. Nem tudom, hogy kik allanak ezen jelenségek háttérében, de azt már megállapítom, hogy ilyen irányzattal elég jókor és elég erélylyel szembeszállni nem lehet. A középkori megkötöttségeket szerencsésen eltöröltük, most látunk törekvéseket, melyek egy más formában visszaállítani akarják azokat. Ez nem jelentene kevesebbet mint az abszolutizmust a közgazdaság terén. E kérdésben helyzetünk annál könnyebb, mert sem a gazdaságközönség, sem a kereskedelmi osztály a forgalom szabadságáról lemondani nem fog akarni soha!"

A németek rólunk.

A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” című németbirodalmi felhivatalos kormánylap „Magyarország közgazdaságának fejlődése” cím alatt a többi között így ír f. hó 8-iki számában:

Magyarország közgazdasági jelentőségét nálunk még mindig nem értékelték kellő mértékben. Különösen nem méltatták kellő figyelemre azt a hatalmas fellendülést, amelyet ez az agrár-állam az ipar, a kereskedelem és állampénzügyi téren az utolsó évben feltüntet. A magyar állam hitele, a lakosság adózőképesége soha nem sejtett mértékben emelkedett, aminthogy a gazdasági élet általában teljesen megállotta helyét a világháború rendkívül súlyos követelményeivel szemben és tanúságot tett ezáltal az ország közgazdasági állapotának egészséges alapjairól és életképességéről.

A háború folyamán az országnak ugyszólván összes gazdasági ágai — természetesen a külkereskedelem kivételével — változatlan sikerrel és minden nagyobb megrázkódattal nélkül tovább fejlődtek és teljesen megfeleltek mindazoknak a követelményeknek, amelyek elé őket a hihetetlenül megnövekedett hadseregszükséglet kielégítése állította. Az ország képes volt a szinte teljesen lehetetlenné vált behozatalt tulnyomó részben saját erejével pótolni. A rendkívüli körülmények által előidézett áremelkedés a magyar lakosság tulnyomó részét tevő mezőgazdák jövedelmét megfelelően fokozta, míg az ipar a hadseregszállítások folytán és a behozatal megnehezedése következtében a rendkívül emelkedett konjunktúra idejét éli.

Ezeknek a körülményeknek egyik következményeképpen beállott rendkívüli pénzbőség kétségtelenül nagyban hozzájárult a magyar állam eddigi hadikölcsöneinek szép eredményéhez.

A cikk azután számszerűen felsorolja a négy hadikölcsön eredményét és statisztikai adatok alapján szemlélteti az adózőképeség emelkedését, az ipar haladását, az államvasutak jövedelmének emelkedését stb.

A figyelemreméltó közlemény fejtegetéseit így végzi:

Általában a háború erősítőleg hatott a magyar iparra. A háború kezdete óta beállott gazdasági zárlat nemcsak az ipari tevékenység fokozását eredményezte, hanem a hadfelszerelési cikkek előállítására következtében lehetővé tette nagyszámu szakmunkás kiképzését is.

Magyarország sok természetes kincsessel rendelkezik, amely kiaknázásra vár, a kiterjedt vízi utak, valamint azoknak tervszerű kiépítése és fokozottabb hasznosítása az ország szerencsés földrajzi helyzeténél fogva a jövőben tekintélyes

eredményeket jelenthetnek. A magyar föld még sok ki nem aknázott kincset rejtget, egyebek között az erdélyi bőséges földgázforrásokat, amelyek előreláthatólag rövid időn belül kiaknázásra kerülnek.

A magyar közgazdasági élet várható fellendülése indokoltá teszi, hogy politikai és gazdasági köreink erre az országra irányítsák figyelmüket, amelyet eddig közgazdasági szempontból nem becsültek meg eléggé. Amint most hű bajtársi szövetségben a történelem legnagyobb harcát vívjuk vállalva, egy a háború után kétségkívül további közös, eredményes munkához vezet majd ezzel a nagyjövőjú országgal a kölcsönös nagybecsülésen alapuló meleg rokonszenv.

Gazdasági tanácskozások Münchenben.

A Paasche elnöklete alatt álló német-osztrák-magyar gazdasági szövetség e hó elején Münchenben népes tanácskozást tartott a közép-európai államok gazdasági érdekei és a háború utáni gazdasági feladatai felől. Az értekezlet napirendjének egyik pontja volt a háború utáni közép-európai agrárpolitika kérdése is, amelyről Hoffmeister Károly dr. bécsi tanár vezette be, mint előadó a vitát, aki a közelmúltban vallott agrárellenes álláspontjától a háború tanulságai alapján — ugylátszik — már lényegesen eltért és a közép-európai államok létérdekének jelezte a mezőgazdasági termelés fokozásának és biztosításának minden lehető eszközzel és az érdekeltektől államok hathatós közreműködésével való előmozdítását. Utána Celto báró, a bajor mezőgazdasági tanács elnöke is a közép-európai államok élelmiszer- és nyersanyagellátásának a külföldtől való teljes függetlenítését sürgette, de a mi szempontunkból legérdekesebb két magyar részről elhangzott felszólalás, amelyekben a merkantilis irányzat két képviselője ismert el a magyar agrárvámvédelem jogosultságát.

Eber Antal dr. a birtokpolitikáról szölt s azt hirdette, hogy „bármily kívánatos is szociális szempontból az, hogy a földbirtok minél nagyobb része a parasztság kezébe menjen át, ehhez nincs semmi szükség erőszakos rendszabályokra, mert a parasztság földéhsége és pénzbősége minden törvényhozási rendelkezés nélkül is fokozatosan teljesen kiszajátítja a nagy- és közép-birtokot”. Figyelembe veendő, hogy ámbár a parasztbirtok egyéni jövedelmezősége magasabb, mint a közép- és nagybirtokoké — hiszen Fellner Frigyes számítása szerint a baromfityesztésből, gyümölcs- és konyhakertészetből az országnak 270 millió korona évi jövedelme van, ami szinte kizárólag a parasztságokra esik — mégis nem zárkozzunk el ama tény elől, hogy ezidő-szerint még nálunk tulajdonképpen belterjes mezőgazdaság inkább csak a nagy gazdaságokban, különösen pedig a nagy bérleteken található, úgy hogy ezeknek erőszakos leszorítása a mezőgazdaság termelékenységére szempontjából semmiképpen sem volna ajánlható. A dolgok természetes fejlődését pedig elő kell segíteni és mezőgazdasági szempontból is hasznosítani a parasztság mezőgazdasági ismereteinek művelése által, az alsó-foku gazdasági iskolák bőséges szaporítása, a kisgazdák számára létesített téli tanfolyamok

nagyobbmértvű elterjesztése, újabb parasztszint a gazdaságok létesítése útján.

Ezek a fejtegetések mindenben fedik a mi régi törekvéseinket s ha Eberék tábora már régebben eljutott volna ehhez a belátáshoz, bizonyára jóval messzebb lehetnénk már a mezőgazdasági kultúra terén, mint ahol most állunk. De viszont idáig is eljuthattunk volna agrárpolitikánk részleges érvényesülése nélkül? Ami pedig a birtokpolitika irányításának kérdését illeti, az államnak igenis kell, hogy legyen arra megfelelő befolyása társadalmi és nemzeti szempontból egyaránt, hogy a magyar föld lehetőleg megbízható kezekbe kerüljön, mert hiszen aki a föld, azé az ország.

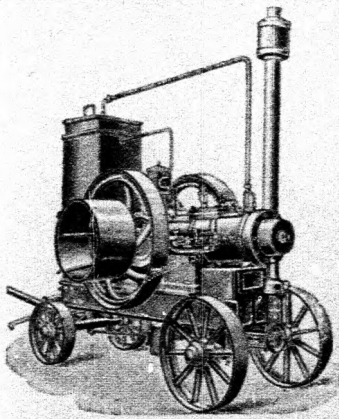
Gratz Gusztáv dr., a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatója ugyanott a magyar agrárvámvédelem érdekében emelt szót, amidőn kifejtette, hogy „a gabonavámok eltörléséről magyar szempontból még beszélni sem lehet, mert annak a földérték hirtelen csökkenése és ezzel számos földbirtokos pusztulása volna a következménye. Csak nagyon mérsékelt, lépésről-lépésre való csökkentése a gabonavámoknak jöhetne legfeljebb idővel szóba, ha majd egykor a magyar termelés erre eléggé megerősödött. A fogyasztók védelméről való jel-szót tulzottnak tartja; valamennyi állam lakosságának zöme a termelésben is érdekelt. „De a nagy tömegekre is rossz üzlet volna, ha olcsón kapnának ugyan kenyert, de kevés pénzt rá, hogy megvásárolhassák”.

Zselénski Róbert gróf üdvözlése.

Mint már lapunk mult számában megírtuk, Zselénski Róbert gróf, az OMGE. alelnöke, most töltötte be a negyvenedik esztendő az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület elnöki székében. A nemes gróft, aki e négy évtized alatt az országos agrárpolitikában is előkelő vezetőszerepet töltött be s akinek nevéhez fűződik többek között az árutözsdei fedezetlen határidő-üzlet ellen vívott harcaink szellemi irányítása, ebből az alkalomból megleghangu átiratban üdvözölte az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vezetősége is, amely nyomatékkal emelte ki kiváló alelnökének a magyar agrárpolitikai küzdelmek irányításában szerzett maradandó érdemeit és további kitartást, folytatódó sikereket kívánt további tevékenységéhez. Szabadjon ez üdvözlethez ehelyütt hozzáfűznünk lapunk őszinte szerencsekívánatát is, mert hiszen mi Zselénski Róbert grófban nemcsak az elvű agrárvezért és az OMGE. kitűnő alelnökét, hanem a „Köztelek” egyik illusztris munkatársát is tisztelhetjük, akinek számos nagyhatású cikke látott már e hasábkon napvilágot és adott lapunk útján utmutatást gazdatársadalmunknak.

Háborus országgyűlés.

Ujból összeült a magyar országgyűlés képviselőháza a háborus szükségletek megkövetelte törvényhozási intézkedések megalkotására. A kormány a Ház elé nagyszámu gazdasági vonatkozású törvényjavaslatot terjesztett, amelyekhez még lesz alkalmunk egyenként hozzászólni. Elsősorban a költségvetési felhatalmazási javaslat tárgyalásához fogott hozzá a képviselőház s azt e hét végén be is fejezte, miután a javaslat vitája során számos nagyérdékű felszólá-

WOHANKA és TÁRSA TECHNIAKI OSZTÁLY
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

Azonnal szállit

szijakat, gépolajat, hengerolajat, nyersolajat
merev zsiradékot és technikai cikkekét.

Nyersolajmotorlokomobilok és stabil gépek

minden nagyságban raktáron.

lás hangzott el, így a miniszterelnökön kívül *Károlyi Mihály gróf, Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Sztéryni József, Sághy Gyula, Náray Lajos, Szabó István, Giesswein Sándor, Mezössy Béla, Gratz Gusztáv, Esterházy Mária gróf* stb. részéről.

A felhatalmazási törvényben a kormány arra nyert felhatalmazást, hogy az adókra és állami jövedékekre vonatkozó összes, jelenleg fenálló, vagy ezután hozandó törvényeket azok időközben bekövetkezhető módosításainak figyelembevételével az 1916—17. év első hat hónapjában érvényben tarthassa és ez alapon az állami kiadásokat fedezhesse. A második szakasz a kiadásoknál figyelembe veendő törvényeket sorolja fel s ezek között arra utal, hogy a rendelkezések a közönségi kiadásoknak minket illető összességére is vonatkoznak a fennálló törvények rendelkezései értelmében. A harmadik szakasz az átruházási jog gyakorlására, a 4. pedig a fel nem használt, engedélyezett hiteleknek további felhasználására vonatkozik. Az 5. § az államvasuti tisztviselők soron kívüli előléptetésére, valamint a posta-, távirat- és távbeszélő alkalmazottak új fizetési osztályokba való sorozására vonatkozik. A 6. szakasz rendelkezik arra nézve, hogy az eddig szedett söradó és söradó pótlék ezen túl egy összegben, vagyis 110 fillérben szedendő. E szakasz a kisebb serfőzővállalatoknak nyújtandó adóengedélyről is intézkedik, amennyiben egy-egy termelési időszakban, vagyis az egyik év szeptember havának 1-ső napjától a közvetlenül rákövetkező év augusztus havának utolsó napjáig terjedő idő alatt elért első 10.000 hektoliterfok extrakttartalom termelésig 20%-ot, további 30.000 hektoliterfok extrakttartalom termelésig 15%-ot, további 30.000 hektoliterfok extrakttartalomig 10%-ot és további 30.000 hektoliterfok extrakttartalom termelésig 5%-ot tesz ki. A 100.000 hektoliterfok extrakttartalomnál nagyobb termelés után további adóengedélynek nincs helye, de a 100.000 hektoliterfok extrakttartalom termelésig élvezett leengedések nem térítendőek vissza. Ugyancsak a söradó leírására hatalmaztatik fel a pénzügyminiszter, amennyiben a sör megromlása megállapítható. A 7. szakasz a szabadhajózási törvénynek 1917. évre való meghosszabbítását tartalmazza, miután a mai viszonyok nem alkalmasak új törvény alkotására.

Ezenkívül a horvát pénzügyi egyezményre, a székesfőváros új kötvénykölcsöneinek engedélyezésére, a közszolgálati alkalmazottak háborus segélyére és több kisebb jelentőségű kérdés szabályozására vonatkozó törvényjavaslat fekszik a Ház előtt. *Jankovich Béla* kultuszminiszter a középiskolai tanterv és a népiskolai törvény módosításáról terjesztett be két javaslatot, amely utóbbihoz még lesz alkalmunk hozzászólni.

Az indemnitási vita előtt *Apponyi Albert* gróf az Ausztriával folyó kiegyezési tárgyalások állásáról kérdezte meg a miniszterelnököt és tiltakozott a hosszulejárati kiegyezés terve ellen. A miniszterelnök azonban a még függőben levő tárgyalásokról nem nyilatkozott, csak annak

szükségességét fejtette, hogy a békekötést követően meginduló gazdasági és vámpolitikai tárgyalások megkezdéséig Ausztriával mindenestre meg kell egyeznünk, mert különben nem vehetnénk részt kellő eréllyel a jövő gazdasági érdekeinkre döntő nemzetközi tárgyalásokban. *Pozsgay Miklós* a mezőgazdasági szabadságolásokra vonatkozó rendeletek késedelmes végrehajtására hívta fel a honvédelmi miniszter figyelmét, aki ismertette az aratási szabadságolásokra vonatkozó és fentebb már közölt legújabb rendeletét s megígérte minden konkrét panasz gyors orvoslását.

Új adójavaslatok.

A háborus országgyűlés előtt fekvő törvényjavaslatok között a legfontosabbak és mindannyiunk anyagi érdekeit a legközvetlenebbül érintik a pénzügyminiszter adójavaslatai. Súlyos megterhelést jelentenek ezek az adójavaslatok, mert hiszen a szesz- és dohányárak emelésével együtt maga a kormány mintegy negyedmiliárd korona évi bevételi többletet vár tőlük, ami a hadikölcsönök 360 millió kamatterhének és egyéb háborus kiadásoknak fedezésére szükséges. A pénzügyminiszter szerint már eddig is legalább félmiliárd évenkénti többlet fedezéséről kell gondoskodnunk, de hol marad még az egyéb függő adósságok törlesztése és a háboru után elkerülhetetlen beruházások megvalósítására előálló hatalmas szükséglet? Kétségtelen, hogy mindezt csak további jelentékeny adó- és tarifamelésekből fogjuk fedezhetni. Mint a reánk kényszerített önvédelmi harcot, bátor elszántsággal és hazafias áldozatkészséggel vállaljuk ezeket az óriási anyagi terheket is, de nagyon résen kell lennünk, hogy azok a nemzet egyes rétegei teherbíró képességének megfelelően és arányosan oszthassanak el s hogy azok az új értékeket előállító s nemzetgazdaságunk életét forrasztó kepező termelést meg ne akasszák, a gazdasági fejlődést minél kevésbé hátráltassák. Ebből a szempontból s a mezőgazdasági érdekek méltányos megvédelmét szem előtt tartva, lesz még alkalmunk az új adójavaslatokat legközelebb egyenként bírálata tárgyává tennünk. Egyelőre csak a pénzügyminiszter új adóterveinek rövid felsorolására szorítkozunk s az egyes javaslatok tartalmát illetőleg — helyszűke miatt — a napisajtóban megjelent közlésekre kell utalnunk.

Az új adójavaslatok sorában a hadi nyereség-adóról szóló javaslaton kívül a hadiadónak a tízezer koronán felüli jövedelmekre való kiterjesztését célzó javaslatot, a vagyonadóról szóló javaslatot, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának életbeléptetésére vonatkozó javaslatot, a szeszadó módosításáról és kiegészítéséről szóló javaslatot, a bélyegilletékek felemelésére vonatkozó javaslatot s végül a külföldi dohány és dohánygyártmányok engedélyilletékének felemelésére vonatkozó javaslatot találjuk. Ugyszólván mind egytől-egyig az ingatlanból eredő s el nem rejthető jövedelmek tetemesen fokozódó megterhelését jelenti, amivel szemben a mezőgazdasági termelő-

munka biztosításának és belterjesebbé, gyümölcsözőbbé tételének különleges szempontjai, valamint a családi viszonyok, a nagyobb gyermeklétszám előidézte súlyosabb megterhelés és általában az egyes jövedelmek eredete, természete stb. mind gondosan lesznek mérlegelendőek, nehogy az új adók az elkerülhetetlenül szükségesnél súlyosabbak és kirívó aránytalansággal nehezdedjenek éppen azok vállára, akik a háboru terheiből példás önfeláldozással már eddig is a legnagyobb és legterheesebb részt vállalták és viselik.

A gyapjuértékesítés.

A folyó évi április hó 20-én megjelent 1250/1916. M. E. rendelet tudvalévoleg a bel-földi egész gyapjuhozamot a múlt évihez képest felemelt legmagasabb árban a kincstár számára lefoglalta és a Gyapjuközpont rendelkezésére bízta. A Gyapjuközpont feladata részben közvetlenül, részben bizományosai útján a gyapjut a gazdától átvenni, kifizetni és a kvóta arányában az osztrák és magyar textilgyárak között feldolgozás céljából kiosztani.

A fentemlített M. E. rendelet a gyapjuközpont működését teljesen világosan szabályozza. Mivel azonban a gazdák elég gyakran felvilágosításokat kérnek az OMGE-től s a gyapjuközpont ármegállapítási módja nem mindenki előtt eléggé ismeretes, szükségesnek tartjuk a gazdákat a következőkről tájékoztatni.

A gazdák a lenyirt gyapju 14 napon belül kötelesek a Gyapjuközpontnak vagy közvetlenül, vagy közvetve (a Gyapjuközpont kinevezett bizományosai útján) megvételre felajánlani.

Ha a gazda a Gyapjuközponttal közvetlenül lép érintkezésbe, árajánlatát feltünteti az e célra szolgáló űrlapon, amely a kereskedelmi és iparkamaráknál, illetve a községi előljáróságoknál díjtalanul kapható és ezt az űrlapot ajánlva beküldi a Gyapjuközpontnak. Ezzel egyidejűleg a zsirban nyirt gyapju minden minőségéből egy kilogrammos, más gyapjuneműekből egy fél kilogrammos átlagmintát tartozik a Gyapjuközpontnak beküldeni.

A Gyapjuközpont viszont a minta beérkezésétől számított 14 napon belül a maximális árak alapján köteles a gazdának árajánlatot tenni s ezt követően neki 14 napon belül a gyapju szállításához szükséges szállítási igazolványokat és a gyapju mikénti szákolásához szükséges utasításokat megküldeni.

A gazdának a Gyapjuközpont árajánlatának beérkezésétől számítva 14 napon belül nyilatkoznia kell a tekintetben, hogy elfogadják-e a felajánlott árat, vagy sem. De akár elfogadják, akár nem, minden esetben kötelesek a gyapjut a Gyapjuközpont által kijelölt helyre szállítani és a Gyapjuközpontnak a gyapju elküldése után nyomban beküldeni:

1. az árjegyzéket, melyben a gyapju minőségét és súlyát többféle minőség esetében minőségként részletezve, pontosan kell feltüntetni;
2. a feladást és a hivatalos mázslást igazoló okmányokat.

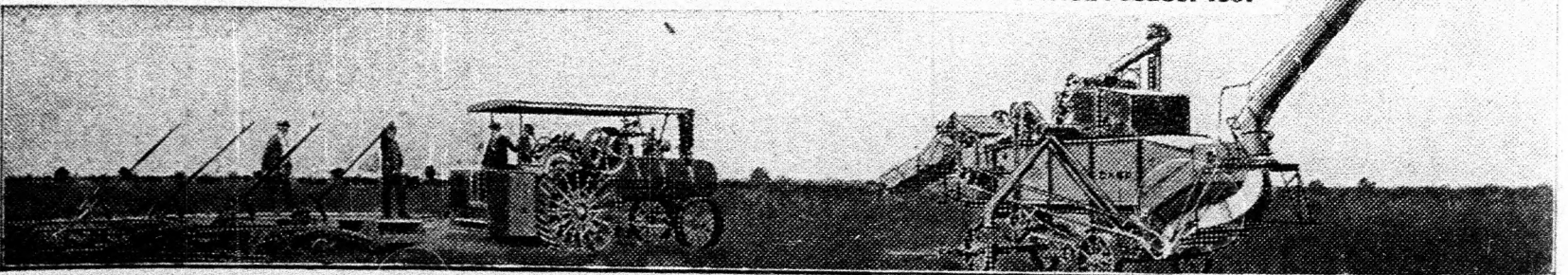
GŐZEKÉKET, MOTOREKÉKET

szokott elsőrendű kivitelben szállít

HAHN ARTHUR és TÁRSAI, BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 52/B.

Sürgőnycim: CASE Budapest.

Telefon: József 160.

A vasuti szállítási költségek a Gyapjuközpontot terhelik a gazdák kívánságára a Gyapjuközpont díjtalanul átengedi a szükséges zsákokat, vagy ha a gazdák saját zsákjaikkal rendelkeznek, a Gyapjuközpont azok önköltségi árát megtéríti.

Ha a gazda a Gyapjuközponttal az ár tekintetében megegyezett, a Gyapjuközpont az áru- és súlyjegyzék bejegyzése után az egyezségileg megállapított vételár 80%-át azonnal, a többi részét pedig a gyapjuküldemény beérkezése után három napon belül köteles a gazdának beküldeni.

Amennyiben a gazda a Gyapjuközponttal az ár tekintetében nem egyezett volna meg, a Gyapjuközpont az áru- és súlyjegyzék beérkezése után ugyancsak három napon belül köteles a gazdának a felajánlott ár 80%-át kifizetni, a végleges elszámolás azonban ebben az esetben csak akkor történik, ha a „Gyapjubecslő bizottság” végleg megállapította a gyapju minőségi fokozatát, tiszta gyapjutartalalmát és árát. Ez a bizottság végérvényesen dönt és ítélete ellen felelbezzni nem lehet.

Nagyjában ugyanaz az eljárás, ha a gazda a Gyapjuközpont által kinevezett bizományos útján értékesíti a gyapjut. A különbség csak az, hogy a gazda nem a Gyapjuközponttal, hanem a bizománnyal tárgyal. Tudni kell azonban, hogy a bizományos csak mint gyűjtő szerepel, csak a Gyapjuközpont számára kötheti le az üzletet és az üzlet lebonyolítása után a Gyapjuközponttól a gazdának kifizetett ár 3%-át kapja jutalék gyanánt. A gazda a bizományostól megkövetelheti a Gyapjuközpont eredeti árajánlatának bemutatását s ezen az alapon meggyőződést szerezhet arról, nem-e fizet a Gyapjuközpont a bizománynak nagyobb árat, mint aminőt a bizományos a gazdának felajánlott. Ha a bizományos az eredeti árajánlatot nem hajlandó a gazdának bemutatni, a gazda a Gyapjuközpont útján bármikor megtudhatja, hogy a bizományos a gyapjuért minő árat kapott. Ezt azért hangsúlyozom, mert a bizományos minden körülmények között csak az említett 3%-ra tarthat igényt.

Már most az a kérdés, milyen mértékben vannak megvédve a gyapju értékesítésénél a gazdák — érdekei.

Mint a Gyapjuközpont alelnöke (amely tisztséget az OMGE. kiküldöttje gyanánt töltök be s amely, éppen úgy, mint a Gyapjuközpont valamennyi igazgatósági tagjai, semmiféle díjazásban sem részesülő tiszteletbeli állás), nyugodt lélekkel állíthatom, hogy a Gyapjuközpontban őszintén igyekeznek a gazdák jogos követeléseit teljesíteni, mert mielőtt a Gyapjuközpont a gazdának árajánlatot küld, a gazda által beküldött minta minőségét és gyapjuhozamát egy teljesen önállóan működő háromtagú becslobizottság által megállapíttatja. Ebben a bizottságban a gazdák részéről Kovácsy Béla a Gyapjuminősítő Intézet ny. igazgatója, kivüle pedig Reiner Miklós és Diamant Jakab foglalnak helyet, kik közül előbbi évek hosszu sora óta a szolnai gyár, utóbbi pedig a Nemzeti Egyesült Textilművek és még nyolc osztrák gyár magyarországi gyapjubevásárlója.

Ez a bizottság tehát olyan szakférfiakból áll, akik igen értékes tapasztalatok alapján meg tudják bírálni az egyes gyapjufélék minőségét és belértékét. A szakértők ebben a bizottságban nem dolgoznak technikai eszközökkel, úgy mint az állami gyapjuminősítő intézet, hanem alaposan megvizsgálják a beküldött mintát és miután különösen a gyár bevásárlói tudják, hogy a beküldött tipushoz tartozó gyapju évekre visszamenőleg minő feldolgozási eredményt adott, megállapítják a gyapju minőségét és belértékét először a minta alapján, másodizben pedig, ha az egész gyapjumennyiség a raktárba érkezett.

Ha azután a gazda ezzel a raktári becsléssel sincsen megelégedve, igénybeveheti a rendelet 7. §-ában megjelölt „Gyapjubecslő bizottságot” mint végső fórumot, melyben a gazdák érdekeinek megvédésére régi szakértőink bevonásával már megtörténtek a szükséges lépések. Ez a bizottság a szükséghez képest esetleg igénybeveheti az Országos Gyapjuminősítő Intézet közreműködését is.

A gazdaközönség további tájékoztatására és mindenféle esetleges kételyek eloszlatására fel-említem még, hogyha az összes gyapjuk összeszedettek, azok a katonai kincstár tulajdonát képezik és a katonai kincstár a Gyapjuközpont útján az egész mennyiséget feldolgozás végett a kvóta arányában szétosztja az osztrák és magyar textilgyárak között. A magyar gyárak tehát 34,6%-ot kapnak. A kincstár minden egyes gyárnak előírja, hogy a neki feldolgozásra átadott, különféle minőségű és belértékű gyapjuból mennyi és milyen posztót köteles előállítani és a gyárak, miután a nyersanyag; vagyis a gyapju, ugys a kincstáré — csak a gyártási költségeket kapják. A feldolgozás idejében a gyárak katonai felügyelet alatt állanak.

Ha már most megtörténnék az, hogy valamelyik gyáros a neki átutalt gyapjuból nagyobb mennyiségű előírási posztót lenne képes előállítani, a többletet, lévén a nyersanyag a kincstáré, minden ellenszolgáltatás nélkül be kell szolgáltatnia és csak a többlet gyártási költségeire tarthat igényt.

Ebben az esetben érdemileg csak a katonai kincstár jut nem várt előnyhöz.

A fent említettekben talán eléggé kiténik, hogy a Gyapjuközpontnak nem áll érdekében a gyapjuárakat leszorítani, egyedül csak az összes gyapju összegyűjtésére és az összegyűjtött gyapjuk valódi minőségének és belértékének megállapítására törekszik. Más szóval a Gyapjuközpont a katonai kincstár gyapjgyűjtő és szakértői szervezet.

Annak illusztrálására, hogy mennyire őszinte a Gyapjuközpont abbéli törekvése, hogy a gazda a gyapju valódi minőségének és belértékének megfelelő legmagasabb árat tényleg megkapja, felemlítem, hogy a Gyapjuközpont igazgatósága ily irányu kérelemre szivesen hozzájárul ahhoz, hogy a becsléssel elégedetlen gazda a zsirban nyírt gyapjut a Gyapjuközpont költségén gyárilag kimosassa s azután az ebből származó eredmény képezze az elszámolási alapot. Miután azonban csak egy nagy gyapjamosó intézetünk van, ezen megoldási mód igénybe vévése korlátok közé van szorítva.

Rá kell mutatnom arra is, hogy egyes gazdák a Gyapjuminősítő Intézetel előzetesen megvizsgáltatják a gyapju minőségét és elégedetlenség akkor, ha a Gyapjuközpont becslobizottsága az általa megbeesült minta rendementjét és minőségét alacsonyabban állapítja meg, mint a Gyapjuminősítő Intézet. Nézetem szerint igen helyesen cselekszik a gazda, hogy a Gyapjuminősítő Intézet megállapítása alapján gyapjuja belértékéről tájékozást igyekszik szerezni, azonban nem szabad szem elől téveszteni azt a körülményt, hogy míg a Gyapjuközpont becslobizottsága, úgy amint említettem, technikai eszközök igénybevétele nélkül, gyakorlati tapasztalatok alapján bírálja el a gyapjumintát és később az egész gyapjumennyiséget és a kincstárral szemben az egész gyapjumennyiség valódi belértékéért és minőségéért a felelősséget viseli, a Gyapjuminősítő Intézet csak azért szavatol, hogy a beküldött mintában mennyi a tiszta gyapjuanyag és azt is olyformán mutatja ki, hogy a mintát gyári mosás szerint kimosva, mesterségesen és teljesen megszáritja, annak megtörténte után pedig 10% viztartalom hozzászámításával kiszámítja a rendementet.

Ha már most a Gyapjuminősítő Intézet által megvizsgált gyapjuminta nem volt hü átlagminta, pl. has-, láb-gyapju, vagy egyáltalában nem, vagy abból csak kevés volt benne, ha csak a legjobb gyapjuval bíró egyedekről vétetett, ha nem a nyírás alkalmával, hanem hetekkel előbb szedetett, egészen más lesz az eredmény s ezzel azután, ha a gazda ezeket figyelembe nem veszi, az önámításnak bő tere nyílik.

Az bizonyos, hogy a sok esőzés miatt az idei gyapju egyes vidékeken nem olyan zsiros, mint más években, rendementje nagyobb és erre a körülményre az igazgatóságban levő gazdatisaim fel is hívták a háromtagú becslobizottság figyelmét, amely erre a raktárba érkezett gyapju becslésénél figyelemmel is lesz.

Krolopp Hugó.

A cigányügy rendezéséről.

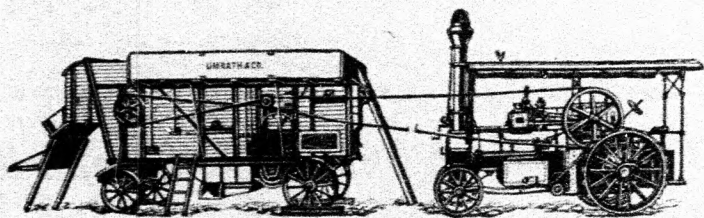
Irta: Peszty Béla belügyminisztériumi miniszteri osztálytanácsos.

III.

Miután minden nyilvántartásba vett cigánynak ki lesz jelölve a helye, ezt a helyet természetesen engedély nélkül elhagyniuk nem szabad. Hatósági rendeletre vagy hatósági engedély alapján azonban más község határában is vállalhatnak munkát és alkalmazhatók arra. Az ellenőrzés eszközéül szolgáltnak a most említett engedélyen kívül azok a cigányigazolványok, amelyekkel minden egyes 12-ik életévet betöltött, vagy ilyen korúnak látszó nyilvántartásba vett cigány a községi előjáróság által díjtalanul ellátandó.

Röviden ezek volnának a rendeletnek azok az üdvös intézkedései, amelyek főként az állampolgári köteleességek teljesítésének biztosítását célozzák azokkal szemben, akik eddig azok alul kivonták magukat.

Hogy a mai nehéz időkben a harcéterre férfi kell, hogy a katonaságnak ló kell és hogy min-

Gőzcséplőkészletek

utólérhetetlenek szerkezet- és kivitelben, teljesítmény-, üzembiztonság- és könnyen kezelhetőségben; 43 éves tapasztalat.

UMRATH és TÁRSA, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60.

Gyártunk: lokomobilokat, utimozdonyokat, gőzcséplőgépeket, szalmasajtókat, szalmakazalozókat, járgányokat, cséplő- és tisztítógépeket, takarmánykészítőgépeket, vető- és aratógépeket, borsajtókat, szivattyukat.

Gazdagon illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen.

denkinek, aki itthon maradt, fokozott mértékben dolgozni kell, azt a leginferiorusabb cigány is tudja és meg fogja érteni, hogy a régi, jó időknek vége van, immár ő sem lehet többé kivétel. A lelkében azért a háborgásnak nyoma sem marad, ha nem is fog izleni a katonáskodás és a munka és ha külsőleg théátrális jeleneteket fog is rögtönözni az elvett lovak után. A legkibirhatatlanabb lesz a helybenmaradás kötelezettsége. Ennek végrehajtása körül kétségtelenül sok baj is lesz, ámde hatékonyan előfogja mozditani e téren a siker biztosítását két rendszerrel. Egyrészt az a gondoskodás, amelylyel a belügyminiszter emberiesen biztosította, hogy a nyilvántartott cigányok a községben ne csak elhelyezést és munkát, de élelmezést, legszükségesebb ruházatot, tüzelőt és feltétlenül szükséges életszükségleti tárgyakat is kapjanak, melyeknek ellenértéke a munkaképesek keresményéből később visszatérül. Az első időben ez a rendelkezés kiválóan alkalmas lekötési módszernek fog bizonyulni. Másrészt pedig a 13-ik §-ban megállapított büntetés, amely szerint az a nyilvántartott cigány, aki a hatósági intézkedéseknek megátalkodottan ellene szegül, vagy békétlen természete megrögzött bűnözési hajlama, avagy gyakori szokási kísérletei által akár a többi nyilvántartott cigányra, akár a lakosságra veszedelmesnek bizonyul, az állami kényszermunkatelepbe kerül. Ez olyanféle internálási, helyesebben tán relegálási hely, amely átmenetet képez a fegyházak és az 1913. évi XXI. t.-cikkben megalkotott dologházak között.

Egyik kézben tehát a kenyér, amit jóakarattal nyújt az állam, a másik kézben az ostor, ami könyörtelenül fogja érni azokat, akik arra minősülnek, hogy az reájuk lesujtson.

A rendelet 4-ik szakasza arról intézkedik, hogy a kellő gondozás alatt nem álló 7 éven aluli kóbor cigánygyermek állami gyermekmenhelyek kötelekében helyeztessenek el. Szó sincs róla, hogy a cél az volna, hogy minden cigányanyának kebléről letéppessenek a gyermekek. Ellenkezőleg. Az elhagyott, az önként felajánlott, a teljes züllésnek kitett gyermekek védelméről van szó, vagy olyanokról, akiknek eltartói hosszabb szabadságvesztésre ítéltettek vagy az állami kényszermunkatelepbe utaltattak. Építve a cigányszülőknek gyermekeik iránti mesés szeretetére, igen hatékony módszernek is fog bizonyulni a gyermekmenhelyekben való időszakos elhelyezés a tekintetben, hogy a szülők megtörjenek, megjavuljanak, mert ha érdemeiknek mutatkoznak a kibocsátásra, gyermekeiket újból vissza is kaphatják. A gyermekelvétele tehát nem erőszakos imperatív rendelkezés, hanem az emberiségből folyó és javító eszköznek is bevaló fakultatív intézkedés.

A 7-ik és 10-ik szakaszok egészségügyi rendelkezéseket tartalmaznak az oltás és állandó egészségügyi ellenőrzés tekintetében, sőt intézkedés van arra, hogy a hevenyfertőző betegségekben szenvedők elkülönítve kezeltesse és lehetőleg járvány- vagy közkórházban elhelyeztessenek. A 15. § ezenfelül még annak a meg-

állapítását is elrendeli, hogy kik azok, akik közellátásra szorulnak és esetleg abban részesítendők.

Ennyi humánus rendelkezés után az államhatalom az egész világ ítélőszéke előtt igazán teljes etikai alapot nyer arra, hogy a közrend, közbiztonság és közegészség nagy érdekeinek biztosítása céljából a megtorló hatalmát a reunitensekkel szemben a maga teljes súlyával gyakorolja. Mert akik az államhatalom gondoskodó kezét elutasítják és tovább dacolnak a rend fenntartására és a saját jóvoltjuk biztosítására irányuló rendelkezésekkel, azok már igazán maguk hívják ki önmaguk ellen a 13. §-ban rejlő szigorú megtorlást.

A nagy különbség azonban ott áll elő, hogy a drákói szigorral és rendszeres következetességgel alkalmazott megtorlás többé már a cigány szemében sem erőszak, mert a cigányok igen jól fogják tudni, hogy a megtorlásra ők maguk szolgálnak, vagy szolgáltak rá és ez oly nyomot hagy a lelkületükben, mely nem fogja kiváltani belőlük azt az érzést, melyet évszázadok során a legtöbbször egymagában alkalmazott jogfosztás és erőszak keltett bennük.

Miután a kényszermunkatelepen való elhelyezés annyiszor amennyiszor visszatérő intézkedés lesz, egészen kétségtelen eredményül fogja szülni azt, hogy a cigányok eddig szokásos kóborlása Magyarországon teljesen meg fog szünni.

Ezután fog jönni a civilizatorius munkának második része, a nyilvántartott cigányok polgárosítása, illetve ennek siettetése, mert ez a munka tulajdonképpen már régen lassu folyamatban van. Hisz hazánkban immár mintegy 240 ezer állandóan letelepedett, rendes lakással és keresettel bíró cigányfajú honpolgár él, akik között igen sok tanult egyén is van, sőt aljárásbíró, néptanító és római katolikus pap is akad közöttük. Ezt a lassu folyamatot kell majd állami beavatkozással gyorsítani, hogy ezek az új magyarok „neo coloni” minden tekintetben simuljanak a nemzetesthez. Ennek tárgyalása azonban túllépné ezen cikk kereteit.

Az eddig előadottakból nyilván megállapítható a nagy cigányakció kétségtelen sikere, melynek végrehajtása során azonban rendszernek, állandónak, kitartónak és türelmesnek kell lenni. Az egyes községeknek ugyan, amelyek a nyilvántartottak tartózkodási helyeül lesznek kijelölve, talán nem egészen lesz ez a „szerencse” az inyükre, ám a főszolgabírák helyes kijelölő érzéke megfogja találni a módját annak, hogy ebből nagyobb surlódások és zugolódások ne származzanak. Egyébként igen kevés lesz az a község, ahol új és nem ismert, nyilvántartásba vett cigány lesz elhelyezendő, mert az természetes, hogy ha nincs is egyes cigányoknak, vagy cigánycsaládoknak valamely községben törvényesen megállapított vagy a községi törvény alapján megállapítható illetőségük, de ha az beigazolást nyer, hogy az illető községben engedélyezett vagy megtört település révén hosszabb időn át tartózkodtak és ebből folyólag ott születtek, vagy valamelyes, az odaváló

tartozandóságát igazoló közokmányok birtokba jutottak, ebben az esetben a formászerű illetőség megtagadása esetén is az illetők természetesen szerüleg abban a községben fognak elhelyeztetni.

Igen nagy figyelem fordítandó az előállítás alkalmával a helyes osztályozásra. A rendelet ugyanis kifejezetten kijelenti, hogy nem vonhatók az abban foglalt rendelkezések a letelepült cigányokra, vagyis azokra, akiknek rendszeres lakóhelyük van, akik tehát a hatóságok előtt ismeretesek.

Miután a cél az, hogy a kóborcigányok lassan legalább is olyan helyzetbe hozassanak, amilyenben a már letelepültek vannak, tehát a fajazonosság miatt igen kell vigyázni arra, nehogy ártatlan, uton levő és magukat igazolni is tudó letelepült cigányfajú munkások indokolatlan zaklatásnak legyenek kitéve.

Visszont azonban alkalmazni kell a rendelkezéseket olyan kóborcigányokra is, akik a fenntartásukra szükséges anyagi eszközökkel rendelkeznek, vagy valaminő foglalkozást igazolnak. Ezek a feltevések igen gyakran fognak olyan cigányoknál is bevalni, akik munkásigazolványnyal is bírnak, de ezt nyilván megállapíthatólag csak a munkakerülő életmód palástolására használják. A m. kir. csendőrség dolga lesz az ilyen ravaszkodáson és furfangon keresztül látni és az igazi és való tényállást felderíteni, annyival inkább, mert a mai időkben mindenkinek kikellvén a munkából venni a részét és még minden munkakerülő vagy munkátlan cigánynak is lehet erejéhez és egyéniségéhez mért megfelelő munkát biztosítani.

Nem mulaszthatom el, hogy újból reá ne mutassak a belügyminiszter kezdeményező bátorságára, aki ezt az egyik legnehezebb belügyi kérdést rendezés alá vette. Sándor János belügyminiszter nevét az ország minden lakosa, de különösen vidéki birtokossága hálásan fogja emlegetni.

A belügyminiszternek tevékeny munkatársai voltak *Perényi Zsigmond* báró és *Némethy Károly* államtitkárok is, akik odaadó tanulmánynyal és nagy buzgalommal látták el ennek a nehéz kérdésnek minden részletét és akiknek e kérdés további végleges rendezése folyamán az ország még igen sokat fog köszönhetni.

(Vége.)

A többtermelés tanulságos példája.

II.

A tartományi erdészeti hatóság az erdőterületek községenként 10—20%-át jelöltette ki gazdasági művelés céljaira és pedig kisebb részben szántónak, nagyobbban legelőnek, és engedélyt adott e területek *fólosztására*, olyan föltétel alatt, hogy 10 évi határidőn belül a tulajdonosok a területet telkesíteni és művelt állapotba hozni kötelesek, ellenkező esetben a hatóság által *költségükre fog* a terület művelt területté átváltoztattni.

Szőlősgazdáknak!

Raffiaháncs

csakis eredeti csomagolásban, míg a készlet tart,
legjutányosabban kapható:

GAZDASÁGI BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

Virág- és Bibó Kálmán, Budapest, V. ker., Lipót-körut 7. sz.

Telefon: 107-23. Sürgőnycim: Virabibo-Budapest.

Azonkívül szállítunk: olajat, benzint, petróleumot, kocsikenőt, vasárat és minden egyéb gazdasági eszközt és anyagot.

Termékeket legjobban értékesítünk.

Ezen porosz — erőszakosnak látszó — rendszabály háttérét és célját meg kell vizsgálnunk, hogy azt megérthessük. Csak ezután látjuk be, hogy a hatóságoknak mily okos és mélyreható okai voltak ezen erős rendelkezéssel. Amikor még a nép szabadon „garázdálkodott” a saját erdejében — azaz nem volt az állami

nek — kibocsátása által a szántóföldi termelésnek kibővítése és az állattenyésztésnek föllendítése.

Számolni kellett azonban a nép hajlandóságával és szegénységével is. A nép nagy része a további rendszertelen, kiméretlen erdőhasználat után kívánczolt, — mert apától ezt látta, mert ezt megszokta —, és az erdőkből gazda-

kek behozatalára, de annál többet költött műtrágyára, hogy a sovány földet minél nagyobb termésre ösztönözze.

Nehezebben ment a munka azonban a legelők berendezésénél. Legelőknak ugyanis — mint említve volt — azon földterületeket engedték át, melyek a silányabb minőségű, vagy teljesen

53. ábra. Kőszedés, gyökérintás, bokorégetés munkái egy erdőirtáson legelő telkesítésénél.

55. ábra. A „Hainhak” hegyi eke munkája a legelőterület telkesítésénél.

erdészet kezelése és felügyelete alatt — szabadon is legeltethette az állatait. Később, mikor az erdők jogviszonyai rendezve lettek, a hatóságoknak el kellett ismernie a birtokosságok legeltetési jogát, de a szabad legeltetést úgy szorította meg, hogy a különlegeltetést betiltotta és csak közös csordákban, a közbirtokosság pásztornak ügyelete alatt levő csordákkal való legeltetést engedélyezte. Ekkor még elég állatállomány volt a falvakban, mert hiszen a legeltetés csak korlátozva volt, még lehetetlenné nem volt téve.

Később azonban megkezdődött az elhanyagolt tarolatok beerdősítése az állami erdészet felügyelete alatt, és ekkor meg volt tiltva a legeltetés is, továbbá az erdei alom gyűjtése és kaszálása is. Természetesen a marhaállomány így — a legeltetésre használt területek megfogyása miatt — rohamosan megapadt a falvakban. Beállott tehát egy olyan időszak, mikor a falusi népnek sem az erdőből, sem az állattenyésztésből, sem a gazdaságból jövedelme nem igen volt, és elszegényedve a gyáritelepekbe, városokba vándorolt. A falvak jórészt kiürültek, és az eltávozott nép a városi proletáriátust növelte.

sági művelésre kibocsájtott területek elég nehéz munkát és sok befektetést kívánó telkesítési munkáihoz a nép erőtlén, kedvetlen és szegény is volt. A kedvetlenséget megtörték új, erős rendszabályokkal, a szegénységen pedig a kormány és tartomány anyagi támogatásával és azzal az intézkedéssel segítettek, hogy a szántóföldül kiadandó területeknek felosztását megengedték ugyan, de a legelőknak áttengedett területeket, csak mint közös legelőket engedték kiszakítani az erdők állományából. Így azután ezek telkesítése, megmunkálása közmunkával történt, tehát olcsón ment végbe —, másrészt a költségek is eloszoltak és könnyebben voltak viselhetők, mivel kedvező föltételekkel törlesztéses kölcsönöket kaphattak a befektetésekhez.

A határidőhöz költött rendszabály kiadásával azt célozta a kormány, hogy az egyénileg történő fölosztás után, midőn a terület kikerül az állami erdészet kezelése alól, kilép a közbirtok vasabroncsából, és az egyén korlátlan tulajdonába és szabad használatába kerül vissza; ne maradjon parlagon, kihasználatlanul, elhanyagoltan, hasznosítás nélkül, hanem tényleg is szolgálja azt a célt, amire azt szánták.

elhanyagolt erdőtarolatok voltak és azokat a tűzeges, talajvizes mocsarakat, melyek a lakosság által kedvelt tölgytelepítésre nem voltak megfelelőek, egyszóval a legrosszabb földeket. Ez pedig megbosszulta magát, egyrészt azért, mert — mint tudjuk — jó legelő csak jó fekvésű és talaju területen létesíthető, másrészt azzal, hogy az ilyen műveletlen területek fütermővé való átváltoztatása sok munkával és költséggel, tehát nagy befektetéssel járt.

A terméketlen, elvadult területeken előbb a gyombokrokat kellett kiirtani, a gyökeres fatuskókat kiszedni, több helyen nyílt árkokkal és alagsóvezéssel csapolni, azután fölszántani, vagy fölkapálni, meszezni, műtrágyázni, fűmagot vetni, kerítéseket készíteni, csordaitatókat berendezni stb., úgy hogy a telkesítési és legelőátalakítási költségek sokszor hallatlanul magas összegekre rugtak. Így pl. Burbach községben 46 hektár terület lett közlegelővé átalakítva teljesen elvadult, terméketlenné vált területből és négy év alatt lett a munka készen, midőn a telkesítési költségek (irtás, kőszedés, lecsapolás) 33,500 márkára, a berendezési költségek pedig (műtrágya, fűmag, kerítés, itatók) 22,000 márkára,

54. ábra. Az előtérben egy már telkesített és fűmaggal bevetett, a háttérben cserékeregüzem után még telkesítésre váró terület képe.

56. ábra. Az ikerváltóeke munkája egyes kőszikladarabokkal takart erdőirtáson, legelő telkesítésénél.

A hatóságoknak tehát sürgősen intézkedni kellett, hogy a nép egy részét a faluhoz kösse, a mezőgazdasági munkákhoz visszatérítse, illetve jövedelmezőbb gazdasági lehetőségeket nyújtson az ottmaradtaknak.

A legcélravezetőbb módnak kínálkozott az erdőterületek — gazdaságilag használható részé-

Az erős rendszabályok és a nép intelligenciája mellett a szántóföldeknek kihalított területek kivétel nélkül gyorsan átalakultak művelt területekké. Ahol azelőtt áthatolhatlan bozót takarta az elhanyagolt erdőtarolatókat, ott pár év múlva rozs-, burgonyaföldek szépen gondozott pásztái zöldeltek, a nép kevesebbet adott ki élelmicik-

összesen 55,500 márkára rugtak és egy hektár terület átalakítása 1207 márkára ment föl, tehát jóval többbe került, mint a föld vételére lett volna. Másutt már kevesebb volt a kiadás, de amint látom, 400—600 korona volt az átlagos költség.

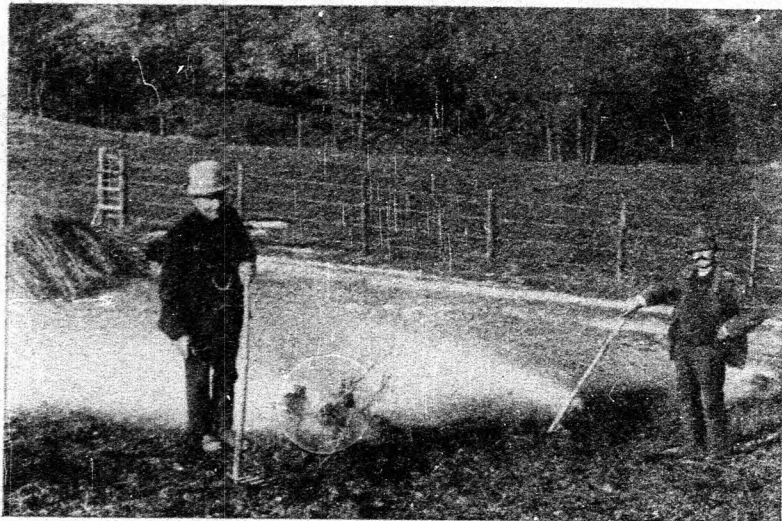
Mily nagy földszüke lehet itt, ha a szegény

nép számára ily nagy munka és költség árán kell a megélhetésére, művelésére alkalmas területet hódítani! A porosz hatóságok azonban nem tájékoztattak, ha a kitűzött cél eléréséről volt szó. A költségek kis részét az állam és a tartomány segélyével fődözték, nagyobb részét azonban

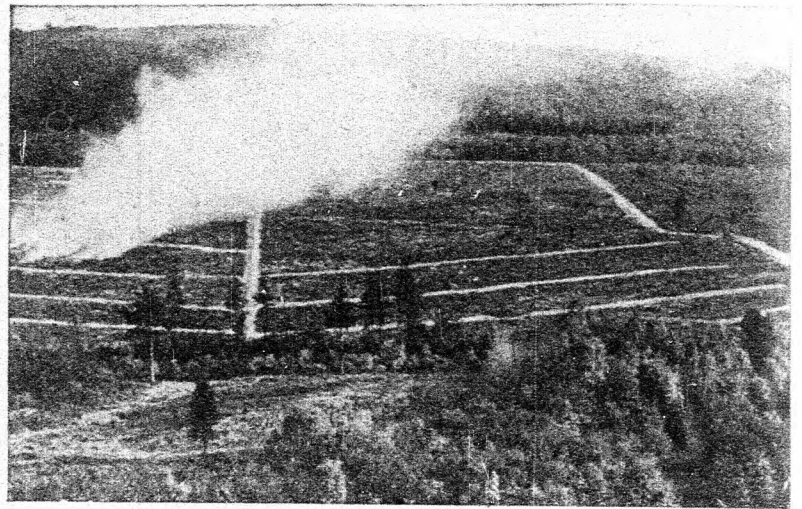
A drágább, azaz tuskóirtásos eljárást az ezzel ellentétes esetben és ott alkalmazták, hol égerfa volt letelepedve, melynek sok sarjhajtását hiába vagdossák ki, az addig újra kihajt, míg csak gyökerestől ki nem szedik.

Heinemann porosz állami rétmester — ki a

sokba gyűjtik és elégetik, a hamut pedig szét szórják. A rakásokat többnyire a fatuskókra és kiirtott bokrok tövein égetik el, hogy a gyökérzet is elpusztuljon és minél kevesebb sarjhajtás képződjék. A hamut lapátokkal egyenletesen szétosztják, mivel kálitartalma miatt az trágyaül

57. ábra. Bokrok, fahulladék és gyomok elégetése a legelőterület telkesítésénél. Jobbfelől a háttérben egy, már berendezett legelőterület látható.

59. ábra. Alagesővezéssel lecsapolt és bokroktól kitisztított erdőirtás képe legelőtelkesítésénél. Az előtérben a még telkesítetlen erdőrésztlet.

hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsönökkel maga a nép viselte.

Mivel könnyen lehet, hogy a t. olvasók közül lesz néhány oly helyzetben, hogy legelőátalakítási munkákat alkalmaznia kell és mivel hivatali dolgaim között látom, hogy a legelőfelhasználási ügyek (76,975/904. F. M. körrendelet) ellátásánál a kérdés többször fordul elő, érdemesnek tartom a westfáliai állami erdészeti és legelőszakértők eljárását röviden ismertetni.

A legelőátalakításoknak itt kétféle módját vették be. Az egyik az olcsóbb, a fatuskók irtása nélküli, a másik a drágább, mikor fatuskót kell irtani, azután a tulnedves területet lecsapolni, alagesővezetni stb.

Az olcsóbb módot olyan ritkább állásu sarj-

munkákat vezet — írja, hogy ő a Siegen kerületi erdészeti rendtartásból jött reá a munkák megkezdésekor (tehát ujonc korában) arra, hogy a tölgytuskókat nem kell mindenáron kiszedni, ha a területet legelővé akarja átalakítani, mert ezen rendtartás szerint a kihasznált terület — a tuskók sarjhajtásainak kiméltése céljából — 6 évig legelési tilalom alatt tartandó, mivel tudvalevőleg az állat a fiatal tölgyhajtásokat lerágja.

Rájött azon gondolatra tehát, hogy ha a legeltetés árt az erdészeti érdekeknek, ugy bizonyára használ a legeltetés érdekeinek, mert ha az állat folyton lerágja a hajtásokat, ugy a tő is elpusztul. A tuskókat azonban a föld szintjéhez közel vágják ki laposra, hogy a legeltetést a kiálló hegyes tövek ne akadályozzák (az éger-

is szolgál. Ezután a területet hektáronként 25 q mésszel, 3 q thomassalakkal és 3 q kainittal behintik. A meszezés által a vad talajt „szelidítik”, porhanyóbbá teszik, de a hideg, „lusta” talajt élénkebb tevékenységre is ösztönözik, mert hiszen tudvalevő, hogy a „mész a talajnak az ostora”. A méssznek még egy nagy szerepe van, mivel a herefélék a mésszszegény talajban nem maradnak meg, így a leendő legelő kedvezőbb növényösszetételét érik el vele.

A műtrágyázás célját fölösleges fejtegetni. Azt mindnyájan tudjuk, hogy a foszforsavtartalmu Thomassalakkal és a kálisótartalmu kainittal a dusabb fűnövést is, a biztosabb termést is és a termelt takarmány jobb minőségét — azaz magas tápanyagtartalmat — érjük el.

58. ábra. Gyomok kikapálása közmunkában egy legelőtelkesítésénél.

60. ábra. A telkesített terület képe egy év múlva, fűmaggal és zab védőnövényvel bevetve.

erdőnél alkalmazták, hol a talaj fekvése és minőségi állapota kedvezőbb, és ahol tölgytuskók vannak ritkább állásban a talajon, tehát ahol van elég terület a tuskók között a föld megművelésére és nincs okvetlenül szükség a tuskók — költséges — kiszedésére.

tuskókat azonban gyökerestül kiszedik géppel vagy robbantással), a borókát, tövisbokrokat pedig gyökerestül kiirtják és az egész területet istállókapával fölkapálják.

Amint a kiirtott bokrok és a kapálás által kiirtott gaz és fücsomók kiszáradtak, ugy raká-

Ahol a gyökértuskók gyorsabb kiirtását óhajtották, ott égetett (maró) mésszből tettek egy lapátal a tuskókra, amitől tapasztalataik szerint a fa és a gyökérzet gyorsabban elpusztult.

A kiszórt műtrágyát (szeptemberben) a meredekebb részekben bekapálták, az enyhébb lejtésű

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZÁLLIT:

tatai, tokodi, dorogi

akna-, darabos és cséplési

szenet.

tatai

tojás- és tégl-

brikettet.

felsőgallai és miskolc-

diósgyőri

meszet.

felsőgallai

darabos és építkezési

cementet

M. Á. K. r. védjegyű portland-

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZÁLLIT:

Királdi

Sajószentpéteri

Sajókazal

Rudolftelepi és

Kázincl

akna-, cséplési és darabos

SZENET

helyeken azonban egy sajátos hegyi ekével, az ő ősrégi „Hainhak” nevű szerszámmal keverték a földbe, azaz a talajt meg is szántják. A „Hainhak” egy keréknélküli egyszerű eke, melybe egy tehenet vagy ökröt fognak és míg a vonóállatot egy kis leány vezeti, addig a férfi az ekét tartja szarvainál, vigyázva arra, hogy az ekét, ha kőbe, vagy fagyókérbe akadna, úgy gyorsan kiemelje, vagy pedig vele a kiirtatlan fatuskókat elkerültesse a szántás közben. A köves, de gyökerektől mentesebb és laposabb fekvésű talajokat azonban egy e célra készült erős *ikerváltókével* szántják meg nagy fáradsággal.

Az így megmunkált területet azután ősszel bevetik *rozssal*, a reakövetkező tavasszal pedig a rozsvetésbe vetik és hengerezik be a *fűmagkeveréket*. A rozs tehát védőnövénye is a fűmagvaknak, de egyúttal a földet hasznosítja is az első évben, míg a fűmagvak megerősödnek és termésbe jönnek, tehát mint kaszálók, majd a második évtől fogva mint legelők használhatókká válnak.

A legelőátalakítás munkáiból, amennyit csak lehet, *közmunkával* végeznek ingyen. A rozs termését és az első kaszálásból eredő szénát a lakosság között díjtalanul szétosztják, a végzett közmunkák fejében. A bevetett területet csak a második évben engedik át legeltetésre, ha a talaj már megülpedett és a fűfélék megerősödtek, tehát az állatok *tiprását* és rágását kiállják.

Ha a talajban kevés a televény, tehát gyenge a nitrogéntartalom, úgy a fűmagvetés alkalmával adják a *harmadik tápanyagot*, a nitrogént fejtrágyának chilisalétrom, kénsavas ammóniák vagy mézsnitrogén alakjában, mert ők is tapasztalatból jöttek reá arra, hogy a fűfélék csak a háromféle tápanyag (foszforsav, káli és nitrogén) együttes jelenléte esetén adnak jó termést.

A begyepesített területnek itt fontos céljai vannak, nem sajnáljuk tehát a költségeket, hogy azt *magas műtrágyázási költségekkel* a lehető legnagyobb termésre kényszerítsék. Amint az adatokból látom, a thomassalak és kainit adagolását minden második, harmadik évben megismélik, a drága nitrogén adását azután azzal takarítják meg, hogy a legelő állatok elhullatott vagy a *delelőkön összegyűjtött trágyáját* a leggendosabban használják föl a legelőterületen.

Nálunk ma — még az uri birtokon is — szokatlan, hogy a fütermő terület nagy termésbe hozása végett oly magas műtrágyázási kiadásokba menjenek bele, mint itt ez a szegénysorsu nép teszi. Hogy az eredmény azután nem is marad el, azt több adathól látom. Az egyik az, hogy itt hektáronként 5 hónapi legeltetésre (éjjel-nappal) 2 darab számosállatot (a 500 kilogrammot) számítanak, tehát 1000 kilogramot (ami lehet 4 darab a 250 kilogrammos borju is) és a fűbér számos állatonként 50 márka. Mindkét adat a legelő jóságát mutatja, mert nálunk a mi közbirtokossági elhanyagolt legelőinken 3 kat. hold, tehát majd 2 hektár kell egy állat eltartásához, tehát éppen megfordítva áll a dolog. A magas fűbért pedig a szegény nép csak úgy tudja a Siegerlandban megfizetni, ha a tavasszal kihajtott állat ősszel legalább havi 20 kg., az öthónapi legeltetési idény alatt tehát 100 kg. husnövekedést nyer állatjában a gazda 50 márkáért.

Látjuk tehát, hogy mi magyarok bizony rosszul gazdálkodunk ott a falvakban, mert a silány (noha jobb talajon álló, tehát megjavítható) legelőinket gondozatlanul hagyjuk, olesó fűbért szedünk, de annak ellenében gyakran megtörténik pl. Erdélyben, hogy a hegyi legelőkről szekérrel kell a marhákat hazahozni, mert úgy leromlanak, hogy saját lábukon hazajönni nem tudnak. Ezen állapotok ellenében csak röviden egy példát arra, hogy egy siegerlandi községben, hol hektáronként 475 koronát fektettek be az azelőtt elhanyagolt, kevés hasznót hozó terület legelővé való átalakításába, az évi számadás mit mutat?

Jövedelem:		
Kiadások:		
Hektáronként 2 drb számosmarha fűbére	10000	márka
1. A 475 korona beruházás 6%-os törlesztéses kamata	2850	„
2. Műtrágyázási kiadások egy évre eső részlete	2365	„
3. Legelőfenntartás és gondozás (kerítések, itatók, fogasolás, telelőtrágya-eltérgetés)	1000	„
4. A terület régi hozadékának értéke, mint hasznosítás	1283	„
Osszesen	7498	márka

háboru sok nyomorúsága talán megváltoztatja a falusi nép gondolkodását is és reaszorítja őket a nagyobb gazdasági erőfeszítésre.

e. D. B.

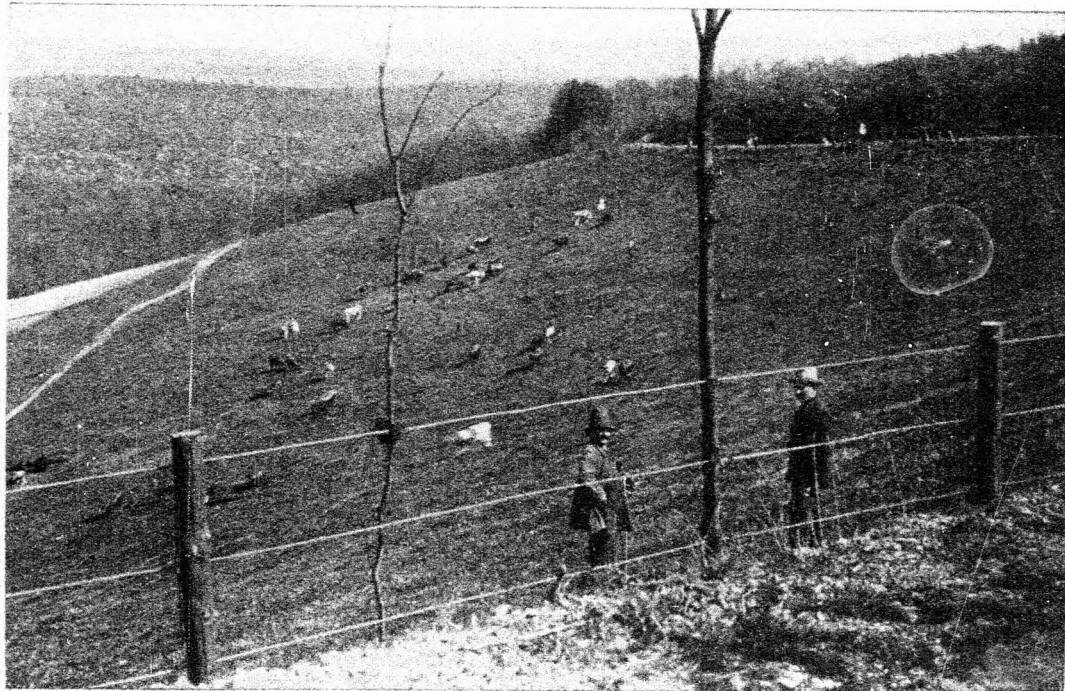
A nitrogéntrágyák jelentősége a többtermelés szempontjából.

(XI. folytatás.)

A mézsnitrogén hatásfokát a talaj minősége is lényegesen befolyásolja. Gerlach szerint a csilisalétrom nitrogén = 100-ra vonatkoztatott hatásfok következő volt:

	felső lép- talajon	homok- talajon	agyag- talajon
Rozs	71	77	—
Buza	—	—	87
Árpa	—	—	75
Zab	67	85	88
Cukorrépa	—	64	68
Burgonya	90	75	69
Takarmányrépa	—	—	72
Átlagok:	76	75	76

Az átlagokban ez a különbség elhomályosodik, de igen jól kidomborodik azokban az ese

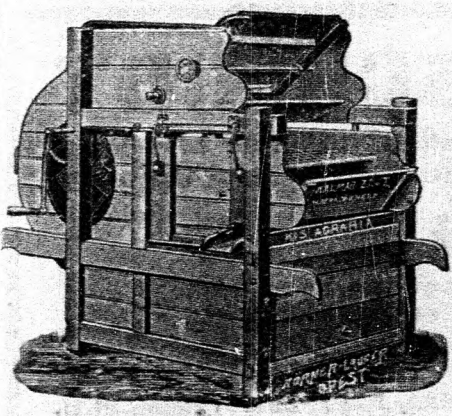
61. ábra. Teljesen elkészített és berendezett legelő képe.

a jövedelemből levonva, marad kereken 25 márka évi tiszta haszon, tehát a befektetési kölcsön (475 M.) 11¹/₄%-kal kamatozó, jövedelmet hajt. Igaz, hogy nem számítottat a közmunka költsége sem (pl. gyomirtás stb.), de viszont nem számítottat a rozstermés és az első szénatermés egy évre eső hányada sem.

Ma az egész világ — főleg kitünő német fegyvertársaink — a földterületek jobb hasznosítására törekszik. A közölt példa olyan, mely nálunk a hegyvidéken megvalósítható volna, természetesen, ha a mi falusi népünk is oly igyekezettel hajtaná végre a hatóságok intézkedéseit, mint a siegerlandiak teszik. A mostani véres

tekben, mikor ugyanazzal a növényvel különféle talajon kísérleteztek, mint pl. a zab és burgonya esetében. Herke kísérletei közül a talaj hatása különösen az 1908. évi kísérletekből tűnik ki, melyek értelmében mézsnitrogén vályogtalajon 50, mézsdus vályogtalajon 81, meszes homoktalajon 68 volt a mézsnitrogén viszonylagos hatásfoka.

Ezek a kísérleti eredmények azonban két séget kizárólag megdöntik azt a sokáig vallott előítéletet, hogy a mézsnitrogén lép- vagy tüzeg-talajra, illetőleg homokra nem való. Továbbá azt is bizonyítják, hogy ez esetben is nem elégedhetünk meg a talajok minőségének gyakorlati

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek. ■■

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták” és „Herkules” tengerimorzsolók

Érvi újdonságainkról szives kedjük ingyen árjegyzéket kórni.

KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely
különleges terménytisztító gépgyár és vasöntöde.

megjelölésével. A talajok közelebbi megismerése itt talán még szükségesebb, mint a mészsáletrom esetében, mert a mézsnitrogén kémiai szempontból kalciumciánamid ($Ca N-CN$), mely a talajban előbb valószínűleg karbamidra és mézszre, majd tovább szénsavasammóniára bomlik és csak utóbbi vegyület, vagy az ennek oxidációja folytán keletkezett salétromsav táplálja a növényt. Maga a mézsnitrogén hatóanyaga tehát nem kész növényi táplálóanyag, csak a talajban szenvedett bomlások következtében válik azzá. *Löhnis F.* összefoglaló tanulmányaiból¹⁾ azt látjuk, hogy habár ma még ezeknek az átalakításoknak tényezőit biztonsággal nem ismerjük és nem is mérhetjük, valószínű, hogy egyrészt a talaj kolloidszerű anyagainak kalciumot elnyelő képessége, másrészt az ammonifikáló és nitrifikáló baktériumok közreműködése szükséges ahhoz, hogy a mézsnitrogénből valódi növényi táplálóanyag képződjék. Minél kedvezőbbek a talajban említett tényezők, annál gyorsabban és jobban érvényesülhet e trágyaanyag nitrogénje. Azok a régebbi tapasztalatok, melyek értelmében a homokon, illetve savanyu láptalajokon a mézsnitrogén rosszul hatott, akként magyarázhatók, hogy az akkor vizsgált homoktalajból hiányzottak a kalciumciánamid megbontásához szükséges kolloidszerűanyagok, a savanyu láptalajból pedig a szükséges baktériumok. Ha pedig ezeket a kolloidanyagokat és baktériumokat mesterségesen a talajba visszük pl. komposzt vagy istállótrágya alakjában, akkor azt tapasztaltuk, hogy a mézsnitrogén káros hatása eltűnt és nitrogénje érvényre jutott.²⁾ Az említett és még egyéb termelési tényezők változásának tudhatjuk be azt is, hogy pl. *Gyárfás* 69 kísérlete közül 48% esetében a csilislétrom jobban hatott a mézsnitrogénnél, 33% esetében a két nitrogén hatása körülbelül megegyezett és 19% esetében a mézsnitrogén hatott jobban.

Mindezeket egybevetve, azt mondhatjuk, hogy az eddig elért átlagos hatások csak durva megközelítéssel felel meg az új műtrágyák viszonylagos trágyaértékének. Minél több kísérlettel fogunk rendelkezni e téren, annál jobban megismerjük az új anyagok legjobb érvényesülésének feltételeit és eszközeit és annál előnyösebben fognak az eddigi átlagos értékek kialakulni. A csilislétrom egyike a legrégebben ismert műtrágyáknak s ezért ennek érvényesülési körülményeit és alkalmazási módját legjobban ismerjük. A mészsáletrom és mézsnitrogén multja még nem oly régi, hogy csak közelítőleg is annyi tapasztalatot szerezhettünk volna e téren, mint a csilislétrom-trágyázás terén.

A trágyázási kísérletekből megállapított átlagos hatások ingadozó és hozzávetőleges értékét legjobban bizonyítja a csilislétrom és kén-savasammónia viszonylagos trágyaértékének meghatározása terén eddig tapasztalt bizonytalanság. A legtöbb összehasonlító kísérletet az újabb szakirodalomban éppen arról a két tárgyról találunk és habár a kísérletek általában *Gerlach* szerinti az ammónia viszonylagos hatásfoka 84, igen nagyszámu kísérlet bizonyítja, hogy vannak

¹⁾ *Löhnis F.*: Die Ammonifikation des Cyanamids, Zeitsch. f. Gärungsphysiologie 5. köt. 1. füzet 16—25. l.

²⁾ *Löhnis F.*: U. o.

esetek, mikor az ammónianitrogén nemcsak egyenértékű, de a salétromnitrogénnél még hatásosabb hatóanyag. Itt is a növény fajtája, a talaj minősége, éghajlat és egyéb termelési tényezők döntik el, hogy a kétféle nitrogén hatásfoka miként viszonylik egymáshoz. Noha e téren már jobban ismerjük a ható mellék-tényezők szerepét, a talaj sajátos kémiai, fizikai és bakteriológiai tulajdonságait még korántsem ismerjük annyira, hogy a gazdának előre megmondhatnók, hogy adott körülmények közt melyik nitrogén lesz hatásosabb.

Ennek a magyarázata az, hogy az utóbbi 30—35 évben a gyakorlati trágyázási kísérletek nagyarányu elterjedésével a talajvizsgálatokat nagyon elhanyagolták, már pedig a trágyák hatóképességében nemcsak a trágyák hatóanyaga, de a talaj hatása is érvényesül.

Sigmond Elek dr.
műegyetemi ny. r. tanár.

(Vége köv.)

IRODALOM.

A Mezőgazdasági Szemle képes gazdasági havi folyóirat májusi száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: *Szögyény György dr.*: Törökország mezőgazdasági viszonyai; *Hollós Sándor*: A zsirgyártás jelen és jövő állapota; *Halmi Gyula*: A városi csatornaszennyvizek iszapjában levő zsir hasznosítása; *D. B.*: A Gömörmezei Gazdasági Egyesület legelőakciója és a pelsőci csordaitató ciszterna; *Váradi Szabó János*: Adatok a szénakészítésnél előálló anyagvesztésekről; *Schrecker János*: Az istállótrágya értékének kiszámítása; *dr.*: A 400%-os fűmagáremelkedés és a fűmagtermelés; *R.*: A Magyar kölcsönös Állatbiztosító Társaság. Ezekon kívül a Kérdés-Felelet, Irodalom és a Különlék rovata teszik teljessé a lap tartalmát. A folyóiratot *enesei Dorner Béla* szerkeszti és Budapesten a Pátriánál (IX., Üllői-ut 25. sz.) jelenik meg.

Nimród. Képes vadász-újság. A vadászat, ebtenyésztés, cölövészlet és fegyvertechnika szaklapja. Állandó havi melléklete „A vadászbé”. Szerkeszti: lovag *Kerpely Béla*. A „Nimród” legutóbbi száma is, a szokáshoz híven, értékes és érdekes közleményeket és képeket tartalmaz. Főbb közleményei a következők: *Dr. F. K.*: A tilalmi idő megrövidítése és az egészségügy; *Redtmann Károly*: Ozbakvadászat; *Tabakovits Gusztáv*: Jegyzetek a borznak tacsóval való vadászatához; *Faltay László*: Vadászesetek a trópák alatt. Ezenkívül a Vadászati tudósítások, Megfigyelések, Tapasztalások és Különlék rovatainak közleményei teszik tartalmassá a kiválóan szerkesztett lapot. „A vadászbé” című mellékletben *Stéger Kálmán* arról ír, hogy miért nincsenek jó vizsláink; *Kyb* a „Szilveszter” foxterrier kennelt ismerteti; *Kerpely Béla* „Az elrontott vizslák javító idomításáról” értekezik. Végül az Ebgyógyászat rovat ez alkalommal a szopornyica gyógyítását tárgyalja. A lap megjelenik havonta kétszer, szerkesztősége és kiadóhivatala: Franklin-Társulat, IV., Egyetem-uca 4. sz. Előfizetési ára egész évre 12 K.

A veszprémmegyei gazdák ünnepe.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület kedden, e hó 13-án diszközgyűlést tartott abból az alkalomból, hogy elnöke, *Hunkár Dénes* főispán és titkárja, *Kajdacsy Endre* tíz év óta vezetik az egyesületet.

Az ünnepségen nagy számmal vett részt a vármegye gazdaközönsége, nagybirtokosok és kiscgazdák egyaránt, ott volt a vármegyei tisztikar teljes számban, képviseltette magát *Hornig Károly* báró biborospüspök is, megjelent továbbá az OMGE. és GEOSz. képviseletében *Mutschenbacher Emil dr.* titkár, a Magyar Gazdaszövetség részéről *Schandl Károly dr. s.*-titkár, a Gazdák Biztosító Szövetkezete képviseletében *Rubinek István dr.* ügyész, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete részéről pedig *Serbán Iván dr.* titkár, míg a helybeli katonaságot nagyobb tiszti küldöttség élén *Nagy László* őrnagy képviselte.

A diszközgyűlést *Magyar Károly* országgyűlési képviselő, alelnök nyitotta meg, akinek az indítványára *Purgly László* alelnök vezetése alatt küldöttségileg hívták meg az ünnepelt elnököt a közgyűlésre. *Hunkár Dénes* megérkezéssel *Magyar Károly* orsz. képviselő magas színvonalu ünnepi beszédet mondott, melyben kiemelte, hogy a vármegyei gazdasági egyesület tíz évvel ezelőtt egyhangu lelkesedéssel választotta meg *Hunkár Dénest* elnökévé, mielőtt még a főispáni széket elfoglalta volna. Majd vázolta az ünnepelt elnök érdemeit, akinek vezetése alatt az egyesület tagjainak száma megkétszereződött s a kiscgazdák is nagy számban s teljes bizalommal csatlakoztak az egyesülethez.

A gazdatársadalom szervezése és a gazdák körében létesült összhang épp úgy *Hunkár Dénes* érdeme Veszprém megyében, mint a mezőgazdaság egyes ágainak és különösen a lótenyésztésnek elvitathatlan fejlesztése. Ecseltele a mult évtized általános agrárpolitikai eredményeit, rámutatott a napirendre került fontos mezőgazdasági kérdésekre s hangsúlyozta, hogy a mezőgazdaságunkra váró új és nagyjelentőségű feladatok küszöbén kétszeresen szükséges van a megyei gazdaközönségnek oly vezetőre, mint az elnököl főispán. Majd a vármegyei gazdák köszönetét és üdvözlét tolmácsolva s egy díszes kiállítású üdvözlő iratot átnyújtva azt a kívánságot juttatta a szonok kifejezésre, hogy a következő évtizedben is oly szeretettel és melegséggel vezesse a megye gazdaközönségét, mint az eredményekben gazdag elmúlt évtizedben. E zajos éljenzéssel fogadott szavak elhangzása után *Nagy Ádám Pál* kiscbirtokos a vármegye kiscgazda közönségének szivből jövő üdvözlét tolmácsolta s biztosította az ünnepelt elnököt a kiscgazdák változhatatlan szeretetéről és a megyei gazdasági egyesület iránt való rendíthetetlen bizalmáról.

Mutschenbacher Emil dr. titkár az OMGE. és GEOSz. nevében üdvözölte *Hunkár Dénes* elnököt és *Kajdacsy Endre* gazd. egyesületi titkárt, akik egyszerre vették át tíz év előtt az akkor nagyon is kedvezőtlen anyagi helyzetben tengődött egyesület vezetését. Hangsúlyozta, hogy az elmúlt évtizedben nemcsak a helyi gazdasági érdekek buzgó és eredményes ápolásával, nemcsak a Veszprémvármegyei Gazdasági Egye-

KEMNA FORRÓGOZEKÉI SCHMIDT
szabadalmazott mérnökdoktor hirneves
füstcső-tulhevitőjével ::

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-
tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb
szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal
és költségvetésekkel készséggel szolgál:

KEMNA J.

Budapest, VI. Vilmos-császár-ut 51.
Sürgőnycim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.

sület felvirágoztatásával szereztek érdemet az ünnepeltnek, hanem kivették részüket az országos agrármozgalmak támogatásából is, ami pedig a gazdatársadalmi munka erősítése, kimélyítése szempontjából nagy jelentőségű, mert hiszen ez az évtized a mi mezőgazdasági megújulásunk bölcsőkorára, melyben az érvényesülni kezdő agrárvédelem pajzsa alatt a gazdasági kultúra terjedésének, a belterjes irányú fejlődésnek éppen a dunántúli vármegyékben számos biztató példáját szemlélhetjük. A teljes agrárvédelem fenntartása érdekében a gazdák további összetartására van szükség s nem nélkülözhetjük a gazdatársadalmi szempontnak a háboru után fokozott jelentőségű közreműködését. A Veszprémi megyei Gazd. Egyesület eddigi munkásságáról a legtöbbször elismerés hangján emlékezett meg Mutschbacher Emil dr. s különösen kiemelte, hogy a katonák mezőgazdasági oktatása terén uttörő volt ez az egyesület. Az OMGE. és a GEOSz., mint a gazdasági egyesületek központi szervei mindig a legelőkelőbb figyelemmel kísérték az egyesület működését és a központok és országos szövetkezeti intézmények üdvözlésével egyetemben kész örömmel tolmácsolta azok ösztönös elismerését és ama kívánságát is, hogy a jövő munkásságából az eddigi kipróbált vezetés alatt minél teljesebb mértékben vegye ki részét a Veszprémi megyei Gazdasági Egyesület. Schandl Károly dr. a Magyar Gazdaszövetség üdvözlését adta át a jubiláns elnöknek és egyesületi titkárnak, rámutatva arra a szoros bajtársi kötélekre, mely az egyesület és a Gazdaszövetség között mindig fennállott s melynek fényes bizonyítéka volt a hatalmas sikerű síófoki orsz. gazdagulás. A múlt évtized eredményein kívül utalt a közel jövőben megoldásra váró feladatokra, amelyek érdekében továbbra is kérte a Veszprémi megyei Gazdasági Egyesület tevékeny támogatását. Hunkár Dénes elnök meghatva mondott köszönetet a megye gazdaközségének s az OMGE., GEOSz., a Magyar Gazdaszövetség és a központi szövetkezetek szónokainak a kifejezésre juttatott meleg üdvözléséért. Majd visszajárva az elmúlt évtizedre, abban látja a legszébb eredményt, hogy a gazdatársadalom körében létrejött a legszebb összhang és ennek alapján az az örömdetes fejlődés, mely mezőgazdaságunk megismosodásával lehetővé tette, hogy ebben a világháboruban megálljuk a helyünket. A háboru tanulságai nemesak hogy igazolták az agrárius mozgalmat, de annak fejlesztését is sürgetik, mert a fokozott belföldi termelés képes csak a nemzetnek a legszükségesebbet biztosan szolgáltatni. A kisgazdák ügyét mindenkor szívén viseli és örömmel vesz részt — ugymond — továbbra is a megyei gazdák élén az országos agrármozgalmában. Meleg szavakkal emlékezett meg végül Hunkár Dénes legbuzgóbb munkatársáról, Kajdacsy Endre egyesületi titkárról, aki részére, érdemei elismeréséül, a gyűlés egyhangú helyeslése mellett indítványozta jegyzőkönyvi köszöneten kívül az igazgatói cím megadását. Fiáth Pál báró lelkes szavak kíséretében indítványozta, hogy a jubiláns elnöknek az egyesület tagjai díszalbumot ajánljanak fel valamennyiük aláírásával, Hangay főerdőtanácsos pedig ösztönös melegséggel vázolta Kajdacsy Endre tíz éves titkári működését, aki nagyon sok közigazgatási teendőt is vállalt magára,

teljes önzetlenséggel, csak azért, hogy a gazdák érdekeit szolgálja. Lelkes szavakkal adott kifejezést a megye gazdaközsége bizalmának s köszönetének, szép emléktárgyat ajánlott fel a jubiláns titkárnak. Nagy László őrnagy a katonai hatóságok üdvözlését tolmácsolta még, mire Bibó Dezso megyei főjegyző Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszter és a Hangya szövetkezet elnökségének meleghangú üdvözlő sürgönyét olvasta fel, mire Kajdacsy Endre igazgató szép szavakkal mondott köszönetet az iránta megnyilvánult bizalomért és szeretetért. A gyűlés után társasbéd következett.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Egyről-másról	899
A gyapjuértékesítés	904
A cigányügy rendezéséről	905
A többtermelés tanulságos példája	906
A nitrogéntrágyák jelentősége a többtermelés szempontjából	909
A Veszprémi megyei gazdák ünnepe	910
Irodalom	910
Vegyesek	911
A földművelésügyi miniszter kitüntetése. — Kitüntetések. — Új királyi tanácsos. — Hósi halál. — Halálozások. — Elelmiszerszállító r.-t. alelnöke. — A rokkantok gazdasági elhelyezése. — A Beregvármegyei Gazdasági Egyesület. — A Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület. — A horai burgonyát és zöldségféléket termelők országos szövetkezte. — Házinyultenyésztés Pozsonyban. — Kiselejtezt kancák árverése a ménesebirtokokon. — A külföldi dohánygyármányok illetékének megdrágítása. — Helyreigazítás. — Allami erdei facsemeték adományozása. — Tenyészállatbehozatal. — Népművelődési egyesület Nagykátán	913
Kereskedelem, tőzsde	914
Szerkesztői üzenetek	915

A földművelésügyi miniszter kitüntetésére. Öfelsége Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszternek a háborus idők alatt kifejtett kiváló szolgálati érdemeinek elismeréséül az I. osztályú vaskoronarendet adományozta.

Kitüntetések. Öfelsége megengedte, hogy Esterházy Miklós herceg v. b. t. t., tart. huszárszázados, a Magyar Szent Korona Országai Vörös Kereszt Egylete alelnöke a porosz kir. vöröskereszt érem 1. és 3. osztályát elfogadhassa és viselhesse, továbbá hogy a szuverén máltai lovagrendbe belépessen. — Gallasy István dr. noszvaji földbirtokos, honvédhuszár-főhadnagy, az OMGE. tagja és a „Köztelek“ munkatársa kitüntetés gyanánt a porosz királyi vöröskereszt díszérmét kapta.

Új kir. tanácsos. A király Györy István dr., kertészeti tanintézeti rendes tanárnak, kiváló szolgálatai elismeréséül a királyi tanácsosi címet adományozta. Györy István dr. 1897. óta jeles munkatársa a „Köztelek“ lapnak és különösen a gyümölcsborkészítés, gyümölcsaszalás, borkezelés és gyümöletpálinka készítéséről e közel kétévtizedes munkálkodása alatt, felszárul is több szakközleménye jelent meg lapunkban. Gyakorlati irányú tudományos működésének két bevált találmány is hirdetője, melyek ugy hazánkban, mint a külföldön általában ismertté

tették a nevét. Ezek: a Györy-féle gyümölcsaszaló berendezés, melyet lapunk múlt évi 37. számában ismertettünk és a már régebben bevált Györy-féle pálinkafőző kis üst, mely készüléken ki van zárva a cefre kozmásodása, odaégetése a kettős üstfenék-rendszer által. A kertészeti kiállítások rendezéséből is derekasan kivette Györy István dr. a részét. A királyi elismerés ezuttal egy valóban értékes szakembert tüntetett ki Györy István dr. személyében.

Hósi halál. Az „Uribor“ Tokaj—Hegyaljai Bornagytermelők Szövetkezte mélyen lesújtva adja tudtul, hogy megalapítója, fáradhatatlan elnöke Esterházy Gyula gróf, nagybirtokos a „Russ“ felderítő különítménynek az ezüst vitézségi és mindkét katonai érdem éremmel kitüntetett népfőkelő hadnagya, katonai kötelességének másfél évi példás teljesítése után, a bukovinai frontunk ellen kiújult nehéz harcokban, f. hó 4-én, hósi halált halt.

Schwarz László dr. orosz-lamosi földbirtokos, az OMGE. tagja, a galíciai harcokban elesett.

Halálozások. Zsigmondy Béla mérnök, a magyar építészet kitünősége, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tiszteleti tagja, életének 69. évében Budapesten elhunyt. — Farkas József pannonhalmi főapátsági számtartó, életének 52. esztendejében, 30 évi gazdatiszti szolgálata évében meghalt Tárkányban. Nyugodjanak békében.

Az Elelmiszert-szállító r.-t. alelnöke. A Magyar Elelmiszert-szállító r.-t. igazgatósági ülésén Kúszler Henrik vezérigazgató bejelentette, hogy husz esztendőn át viselt vezérigazgatói állásától megrongált egészsége miatt megválni kénytelen. Az igazgatóság sajnálattal vette tudomásul Kúszler Henriknek ezt az elhatározását és érdemeinek külső elismeréseképpen a társaság alelnökévé választotta meg.

A rokkantak gazdasági elhelyezése. A Magyar Gazdaszövetség rokkantügyi bizottsága Desseffy Emil gróf elnök betegsége miatt Darányi Ignác elnökle alatt munkatervet megállapító ülést tartott, amelyen megjelentek: Desseffy Aurél gróf, Mikos János gróf, Gaál Jenő, Sebess Dénes, Zichy Rafael gróf, Papp Géza báró, Giesswein Sándor, Osztrólučky Miklós, Rubinek Gyula, Bernát István, Czettler Jenő bizottsági tagok s a Rokkantügyi Hivatal képviselőjében Petri miniszteri titkár és Krolopp Alfréd gazdasági akadémiai igazgató. A bizottság előadójává Czettler Jenő dr.-t választotta meg. Desseffy Aurél gróf és Mikos János gróf felszólalása után elhatározta, hogy a rokkantak gazdasági elhelyezése céljából megynként lép érintkezésbe a földbirtokosokkal. Az alapvető birtokjogi kérdésekben a birtokpolitikai bizottsággal együttesen intéz felterjesztést a kormányhoz és az országgyűléshez. A rokkantak földhöz juttatására vonatkozó részletes hitelügyi terv elkészítésével előadót és Papp Géza bárót bízta meg az értekezlet. Gaál Jenő, Bernát István és Osztrólučky Miklós a telephely és a telepes kiválasztásának kérdését kívánják tisztázni. Giesswein Sándor a kertvárosokra hívja fel a figyelmet. Rubinek Gyula javaslatára a bizottság érintkezésbe lép a földművelésügyi minisztériummal, társesületekkel, szövetkezeti központokkal, hogy azok képviseltesék magukat a bizottságban.

Adómentes benzint,

motorhajtó nyersolajat és petróleumot a miniszteri rendeletben megállapított árakon, valamint: motorkenőolajat, motorhengerolajat, cséplőgépolajat, gőzhengerolajat alacsony- és magasnyomású gépekhez, dinamóolajat, nehéz gépolajat, l-rendű gépszirt, fekete uszó kocsikenőcsőt szállít 3 hordós mennyiségig, beszerzési engedély nélkül, a

„VESTA“ Ásványolajipar részv.-társ., Budapest,

Sürgöncím: Vestaltn. Angyalföldi pályaudvar. Telefon: 48-78 és 43-66.

Benzinrendelményeknél kérjük az adómentességre vonatkozó engedélyt is a rendeléssel egyidejűleg beküldeni. Az engedély felmutatása ellenében az adómentes benzint azonnal kiszolgáltatjuk.

A Beregvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya *Horthy Gyula* elnök elnöklése alatt ülést tartott. Elnökség bejelenté, hogy a IV. hadikölcsonre 70,000 koronát jegyzett az egyesület. Tudomásul vette a választmány az elnökségnek a terményárak megállapítása érdekében az *OMGE*-hez intézett javaslatát. Választmány táviratilag felkérte az *OMGE*-t, hogy a pénzügyminiszternél járjon közbe, hogy száz kilogrammon aluli szeszmenyiséget a gazdák kaphassanak. Bereg megyében szesz ugyanis kis mennyiségben nem kapható. Ezért a szeszgyárak, szeszszabadraktárak sürgősen utasítandók volnának. A földművelésügyi miniszter által adományozott rendkívüli államsegély felhasználása ügyében a hegyvidéken, ahol az ellenség pusztításai kárt okoztak, a gazdáknak az egyesület 8 község részére kedvezményes áru göndörösörű kanokat, a méhészet és baromfitenyésztés fejlesztése céljából méhészeti eszközöket, méhtörzseket és baromfitörzseket oszt ki. Egy pár kisgazdának hegyi váltó-ekét és acélboronát ad kedvezményes áron. A vármegye alsó vidékeinek gazdasági helyzetét a rozsdának ellenálló nemesített Székács-féle búzák termesztésével, valamint a gyakorlatban legjobban bevált talajmívelő- és kapáló-gépek munkában való bemutatásával szándékozik fejleszteni. Elfogadta a választmány a titkár által készített 1915. évről szóló jelentést, mely után a választmány egyhangú elismeréssel mondott köszönetet a titkár ügybuzgó munkásságáért. Az 1916. évi munkaterv és költségvetés előterjesztése után a f. évi rendes közgyűlést június 21-ére tűzte ki a választmány.

A Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület *Ghyecz Dénes* elnöklése alatt közgyűlést tartott. Az egyesület 1915. évi számadását és vagyonmérlegét a közgyűlés változatlanul elfogadta. Az egyesület vagyona 1915. év végével 32,177 korona 21 fillér volt. A m. kir. honvédelmi miniszter által a gazdasági munkák biztosítására kibocsátott kérdőpontokra az igazgató-választmány által megállapított válaszokat a közgyűlés elfogadta. A tóvárosi önálló gazdasági népiskola ügyében elhatározták, hogy az érdekelt községek képviselőtestületeit egy újabb értekezletre hívják fel. A *kecskenyésztés* érdekében az egyesület értesítőjében mozgalmat indítanak. Végül a m. kir. gazdasági felügyelő ismertette a vármegye állattenyésztésének mai állapotát. Kimutatta, hogy a vármegye területén köztenyésztés céljaira szükséges apaállatokból még sok hiányzik s ezért szükségesnek tartja, hogy a múlt évben elmaradt tenyészállatvizsgálatok haladéktalanul tartassanak meg. A közgyűlés felkérte az elnöklő alispánt, hogy a tenyészállatszemplék haladéktalan megtartása iránt intézkedjék. Ugyanek a *Komáromvármegyei Gazdasági Egyesület* *Kürthy István* főispán elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott. *Baranyay Géza* egyesületi alelnök napirend előtt felszólalt és a gazdaközönség figyelmébe ajánlotta a Székács-féle búzát, mely a buzarozsdának ellentáll, holott az idén az őszi búzák a rozsdától nagyon szenvednek. Meghívja a gazdasági egyesület érdeklődő tagjait, hogy tekintsék meg nála a Székács-féle maggal bevetett területeket és személyesen győződjenek meg ezen buzaféleség

kiváló jó tulajdonságairól. A közutakra a közerővel kihordandó fedőanyag ügyében elnök részletesen kifejti, hogy a közutakat jókarba helyezni és tartani a mai viszonyok mellett másként nem lehet, mint a közerő igénybevételeivel. Az ő elnöklése alatt ülésező közigazgatási bizottság, amikor a gazdákra sérelmesnek látszó ezt a határozatot hozta, éppen a gazdák érdekeit tartotta szem előtt. Bejelenté, hogy a közutakra szükséges fedőanyagok közerővel való kifuvározása tárgyában kormányhatósági intézkedés is történt, mert a kereskedelemügyi miniszter rendeletileg utasította az alispánt, hogy e célra rendelje ki a vármegyei közerőt. Végül *Csepi Dani* egyesületi ügyésznek azon indítványra, hogy egy szűkebbkörű bizottság alakítását, mely olyan kérdésekkel foglalkoznék, hogy azok a háboru befejezése után a megkevesbbedett gazdasági munkások kielégíthetlenségig felcsigázott igényei miatt a gazdák súlyos helyzetben képesek lesznek enyhíteni, egyhangú helyesléssel elfogadtatott.

A korai burgonyát és zöldségféléket termelők országos szövetekezete május havában *Marion Andor*, a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület főtitkárjának elnöklése alatt közgyűlést tartott. A szövetekezet, melynek körébe 12 községi szövetekezet tartozik, ez év június és július hónapok folyamán több ezer vagon idei burgonyatermés fölött fog rendelkezni. Az értekezítés vezetését *Kaufmann István*, a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület titkárja Lovrinból (Torontál megye) intézi. A közgyűlés *Marion Andor* elnöklésének és *Kaufmann István* elnöklésének jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a szövetekezet ügyeinek odaadó vezetéséért.

Házinyulteryésztés Pozsonyban. Pozsony sz. kir. város tanácsa elhatározta, hogy a közgyűlés elé javaslatot terjeszt városi nyulteryésztő telep szervezésére. A telepet a városi marhavásártelepen tervezik, egyelőre hat kannal és 96 nősténnyel, a város saját üzemeiben fogja árusítani a nyulakat.

A külföldi dohánygyártmányok illetékének megdrágítása. A vámvonalon at behozott dohány és dohánygyártmányok engedélyilletéke az elvámolás alapjául vett tiszta súly minden kilogrammja után eddig szivarkakért 60 korona, szivarért 35 korona, egyéb dohánygyártmányok és nyersdohány után 30 korona volt. A pénzügyminiszter most előterjesztett törvényjavaslata az engedélyilletéket szivarokért 150, cigarettáért 100 és egyéb dohánygyártmányokért 50 koronára javálja felemelni.

Kiselejtezett kancák árverése a ménesbirtokokon. A kishéri és bábolnai m. kir. állami ménesből kiselejtezett, de tenyésztésre még alkalmas azon kancák, amelyek kizárólag mezőgazdasággal foglalkozók részére fognak kiadni, f. június 25-én d. e. 8 órakor Kishéren kerülnek árverés alá. A vásárolni szándékozók az arra illetékes vármegyei gazdasági egyesület által kiállítandó igazolvánnyal kötelesek tenyészítő voltukat igazolni. Annak a községnek, vagy pusztának névszerinti megnevezésével, melyben gazdálkodással, azaz lóneveléssel foglalkoznak. A vevő nyilatkozatot tartozik aláírni, melyben kötelezi magát, hogy a megvett kancát tenyészítésre fogja használni. Az ilyen feltétellel meg-

vett kancá 1917. év július 1-ig a vevő korlátolt tulajdonában marad., mely időpontig a kancát a földművelésügyi minisztérium a lefizetett vételár, bélyeg és kötőfékpénz megtérítése mellett visszakövetelheti és ezen időtartam alatt az illetékes méntelep-parancsnokság ellenőrzését tűrni tartozik. A kikiáltási áron alól egy ló sem fog eladni. A már megvett lovak 24 óra alatt okvetetlenül átveendőek. Árverésre kerül: Kishérről 18, Bábolnáról pedig 35 darab kancá.

Helyreigazítás. A *Köztelek* f. é. május 6-iki, 19. számában a „Vegyesek” rovatban „A mezőgazdasági gépipar fejlesztése” címmel tudósítás jelent meg, mely *Vladár Endréné* apr. 8-án a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben tartott előadásából egyes részleteket ismertetett. Az előadó felkért bennünket annak közlésére, hogy a tudósító adatai nem fedik teljesen előadásának tartalmát, szövegét ő a közlés előtt nem látta. Az előadó a Stock-motorekegyár által kiadott ekevezető utasítást nem ismeri s arról ezért nem is nyilatkozhatott. A szántógépekkel kapcsolatban pedig a Stock-féle motorekekre vonatkozó kijelentést a közölt formában ugyancsak nem tette meg, továbbá a Stock-ekékkel kapcsolatos észrevételei nem egyedül erre a gyártmányra, hanem általánosságban a *merevend-szerű* szántógépekre vonatkoztak.

Állami erdei facsemeték adományozása. Az állam által fenntartott erdei facsemetekertekből az 1916. év őszén és az 1917. év tavaszán a facsemete-feleslegeket, mint az előző években, úgy most is szét fogják osztani, az eziránt folyamodó birtokosoknak. Szétosztásra csakis erdősítésre alkalmas 1—2 éves lombfa és 2—3 éves fenyőfa-csemeték kerülnek s a csemeték szétküldése tavasszal, rendszerint március hónapban, őszszel pedig október és november hónapokban fog megtörténni. Az érdeklődő közönség tájékoztatására kiemeljük, hogy miután az állami erdei facsemete-kertek csemete-készleteit ezertul nem a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya, hanem az illetékes kir. erdőfelügyelőségek és a m. kir. állami erdőhivatalok együttesen osztják ki, *ennél fogva a csemeték adományozása iránti folyamodványokat mindenkor közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőségnél kell benyújtani.* Az őszi erdősítésekhez kért csemetéket, illetőleg az egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeket legkésőbb 1916. évi július hó 31-ig, az 1917. évi tavaszi ültetésre kértéket illetőleg pedig 1916. évi november 14-ig kell az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez benyújtani. A facsemeték kiosztására vonatkozó részletesebb tudnivalókról szóló hirdntményt a m. kir. állami erdőhivataloknál és erdőfelügyelőségeknél bárki megkaphatja.

Mivel helyettesíthetjük a raffiát? A *Köztelek* 22. számába a szappangyökérről írtam, mint szappanpótló anyagról, most arra kérem szülő-termeleléssel foglalkozó gazdatársaimat, hogy a raffiát s minden oly szőlőkötözöt, melyet most csak pénzért és csak szédítően magas árban lehet kapni, pótolják *zsupszalmával.* Néhai Zichy Ferenc gróf érdecszégi kiterjedt szőlőjében az oda fogadott baden-nassauai vincellérek ezertul 50 évvel azzal kötöztek. (Azóta a kényelem-szeretet mindent készpénzen vásárlókká és temérek fogyasztási cikkben idegen országok s világ-

DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. GYARTELEP ÉS IRODA: VARGAKERT, DÉLISOR 19.

Ajánlja: Toló-rendszerű

„HORTOBÁGY-DRILL”,

kanalas rendszerű

„HAZAI-DRILL”

műtrágyaszóróval kombinált

„NAPOLEON-DRILL”

vetőgépeit,

melyek sorba vetnek és sorba trágyáznak.

Gazdasági szekereit, szénagyűjtőit, továbbá egytetemes acélekéket, SV jegyű 2-, 3-, 4-tagu boronákat, tárcsás répvágókat, dobrendszerű szecsavágókat, kukoricaültetőket és morzsolókat.

Sziveskedjék ajánlatot kérni.

részek adózóivá tett bennünket!) Kötözési célra jó a rozst kissé zsongós állapotban vágni, mert szalmája így szívósabb lesz; különben — zöldes színénél fogva — a magja is kapósabb a piacon. Használat előtt a zsupot tiszta gyepen, vagy sarat nem képző egyéb helyen, épp úgy terítik el, mintha a rozst kézicséppel akarnák csépelni; aztán rózsás locsolóval (öntözőkannával) futtában megpermetezik, apró csárdástípegéssel végigtaposás s a maga elé kötött köténybe ki-ki egy jó csomót nyalábolván, viszi kötözni. Két-három szál elég egy kötélnek s átkarolás után a szalma összefogott végén nehányat csavarítunk s a felmaradó véget a kötélnek alá be- és átfordítjuk. Az egy napra előkészített mennyiséget árnyékos helyre tesszük és kiszáradás ellen fűvel, szalmával vagy ponyvával jól betakarjuk. Pozsonyban az én deákkoromban, a múlt század ötvenes éveiben, csak háromféle sással (carex acutifolia?), mely jól megtaposandó, hogy be ne vágjon az ujja-tenyérbé, kivételesen gyékényvel, kákával, vékony fűz- s nyírfavesszőkkel kötözték, mindent kissé megfonnyasztva, hogy hajlékonyabb legyen. Ma már itt nálunk ugyancsak csinálják a hársfaháncsot: fiatal, sima hársfa lehántott kérge belső, hosszrostos rétegéből, mert raffia nines, vagy ha van, ára hátborsóztató. Hja, a szükség nagy mester. Megezik, hogy zöldtakarmánynak szánt őszi rozstunk ránk érik, fejét kihányja, kemény lesz s a jószág nem eszi; az ilyen adja lekaszálva s meghervasztva, illetve szárítva, a legjobb kötözőanyagot, ha t. i. bármilyen okból nem akarnánk magunk megmagyarázni. Probatum est. Id. *Mohár* Lajos, Micske (Bihar vm.).

Tenyészállatbehozatal. A Haditermék Részvénytársaság közli velünk, hogy tenyészállatoknak és soványállatoknak hizlalási célra Dániából, valamint külön engedély alapján időközönként fejősteheneknek Hollandiából való behozatalát nevezett részvénytársaság „Állat- és Husbehozatali Osztálya” eszközli, amire az illetékes körök figyelmét felhívjuk. Írásbeli kérdézőkódások a Haditermék Részvénytársaság „Állat- és Husbehozatali Osztályához” intézendők.

Népművelődési egyesület Nagykátán. Nagykátán község régi törekvése, hogy polgári iskolához jusson. Mivel ezidőszert sem állami, sem felekezeti polgári iskola nem létesíthető, a járás lakossága társadalmi uton kívánja a kitűzött célt elérni. E célból népművelődési egyesületet alapítanak s az alapítványi tőke kamataiból, a községek hozzájárulásából és a tagsági díjakból óhajtik a legnélkülözhetetlenebb pénzt összerakni. *Dessóffy* Emil járási főszolgabíró kezdeményezésére tartott alakuló közgyűlésen a Pestpilissoltkiskunvármegyei Gazdasági Egyesület képviselőjében *Keglevich* Gábor gróf elnök és *Horváth* Jenő ügyvezető-igazgató jelent meg, akiknek felszólalása után kimondta a közgyűlés, hogy az orosházaihoz hasonlóan Nagykátán is mezőgazdasági jellegű polgári iskolát fognak felállítani s e célból a községnek erre kiválóan alkalmas birtoktestét berbe fogják venni.

A H. T. bizományosai. A Haditermék Részvénytársaság folytatólag közli, hogy ujabban az alább felsorolt bizományos cégek és pénzüzetek nyertek felhatalmazást arra, hogy terményelőlegek (zöldhitelek) nyújtásával foglalkozhassanak. A) *Bizományosok.* Arad: Steiner és Goldschmidt, Balatonboglár: Simon József és Társa, Békéscsaba: Lévy Aron és fia, Budapest: Ábrahám Imre és Jenő; Adler, Hádl és Társa; Beer

Jakab, ifj. Braun Ignác, Galitzenstein József és Auer, Hungária Bank R.-T., Löwy Vilmos és Weisz B., Winkler József, Csáktornya: Gráner és Csakathurner, Hőgyész: Weisz és Engelmann, Kassa: Grosz Adolf és Fia, Wirtschafter Testvérek, Martonvásár: Budai Béla, Nagykanizsa: Grünhut Henrik, Sátoraljaújhely: Blumenfeld Adolf és Társa, Szerecs: Müller Henrik és Fia, Szombathely: Löbl Henrik, Temesvár: Klein Vilmos örökösei, Ungvár: Mermelstein Vilmos. B) *Pénzüzetek.* Bonyhád: Bonyhádi takarékpénztár r.-t., Ipolyság: Hontmegyei Népbank R.-T., Pozsony: Pozsonymegyei Takarékpénztár R.-T., Szabadka: Délvidéki Közgazdasági Bank R.-T., Temesvár: Délmagyarországi Gazdasági Bank R.-T.

A Fémközpont műszaki képviselői. A hadsereg fokozott fémszükségletének zavartalan fedezése céljából a Fémközpont már régebben felállított kebelében egy műszaki osztályt, amelynek feladata az üzemi berendezések főlegesen, nélkülözhetetlen vagy pótolható fémanyagának hadi célra való megszerzése. A műszaki osztály eddigi eredményes működésének minél intenzívebbé tétele céljából — mint értesülünk — műszaki képviselőket szervez, egyes kerületekben már is felállította a képviselőket, melyeknek vezetésével elsőrangú szakférfiakat, kivétel nélkül gépészmérnököket bízott meg. A műszaki képviselő feladata a kerületbe tartozó ipari és egyéb üzemek felkeresése, berendezésük fémanyagának nélkülözhetőség és pótolhatóság szempontjából való megvizsgálása, észleletei alapján javaslatot a pótlás foganatosításának módjairól, amivel nemcsak a ma minden érdeklődő álló hadicélra tesz tetemes mennyiségű fémeket szabadná, de a legtöbbször kiváló alkalmat nyújt a telep tulajdonosának arra, hogy elavult berendezését gazdaságosabb üzeművé tehesse. Az üzemek tulajdonosai felvilágosításért a kerületi műszaki képviselőhöz, vagy ahol képviselő felállítva még nincsen, a Fémközpont műszaki osztályához fordulhatnak, ahol minden tekintetben készségesen állnak szolgálatukra. Eddig a következő kerületek állítottak fel: Arad: *Zerkovitz* Rudolf vezérigazgató, Arad, Csanád és Hunyad megyékre; Pozsony: *Weinmann* Emil gyártervező mérnök, Pozsony, Moson, Nyitra, Trencsén és Turóc megyékre; *Selmecsbánya*: *Láng* Károly főiskolai tanár, Hont, Bars, Nógrád, Zólyom, Liptó és Árva megyékre; Kassa: *Fürst* Sándor műszaki tanácsos, Abauj, Szepes, Sáros, Zemplén és Ung megyékre; Debrecen: *Poldár* Zsigmond ny. ipartelügyelő, Hajdu, Jásznagykunszolgók, Szabolcs, Szatmár, Szilággy, Máramaros, Ugocsa és Bereg megyékre; *Nagyvárad*: *Juba* Márton gyárigazgató, Bihar és Békés megyékre; *Kolozsvár*: *Thiering* Oszkár állami fémipari szakiskolai igazgató, Kolozs, Szolnokdoboka, Besztercezenaszód, Tordaanyos, Alsófehér, Kisküküllő és Marostorda megyékre; *Brassó*: *Goldschmidt* Róbert gyárigazgató, Brassó, Háromszék, Csik, Udvarhely, Nagyküküllő, Fogaras és Szeben megyékre; *Székesfehérvár*: *Békés* Róbert igazgató, Fejér és Veszprém megyékre. A többi kerület szervezése folyamatban van.

Az állatorvosok nagyszámu bevonulása következtében az idén rendes tavaszi védőoltások végrehajtása akadályozott. Fell kell azonban a gazdaközönség figyelmét arra a körül-

ményre hívunk, hogy a háborús állapotok az ideai nyarat járványtani szempontokból különösen veszedelmessé teszik s így a különböző állati járványokkal szemben az állatállomány megerősítése az idén különös fontossággal bír és minden gazda legvitálisabb érdekeire jelentőségteljes. A járványok leküzdésére szükséges védőoltóanyagok és gyógyítószerek a legrégebb magyar intézetnél a Laboratórium védőoltóanyagok termelésére részvénytársaságnál (Budapest, IX., Lónyay-ucca 18/b. Sürgönycim „Vaccin Budapest”) a legkiválóbb minőségben szerezhetők be. Kivánásra az intézet a bevonult állatorvos helyettesítéséről is gondoskodik.

NYILTER.

E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Eladó birtok.

Több elsőrendű birtoknak esetleg felszerelés és vétéssel együtt való eladására közvetlen megbízásom van, valamint 4-8% kamatozás alapján

törlesztéses kölcsönrel
szolgálhatok.

Schwarz Gusztáv banküzlet
Budapest, V., Gizella-tér 6.

6401

Mindennemű

régi bélyeget és borítékot

cserélek vagy készpénzért megveszek.

Cím a kiadóhivatalban, vagy megkereséseket „Sz. I. 6614” jel alatt a kiadóhivatalba kérek. 6614/a

5 drb. teljesen új amerikai

kéveköttőaratógép

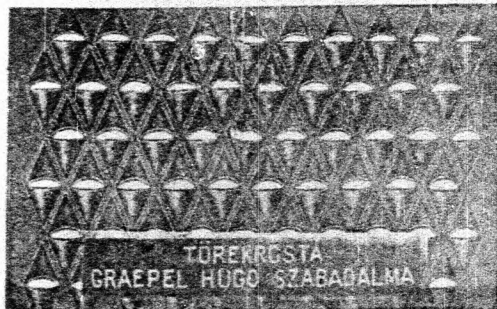
mult évben Hofherr és Schrantz cégtől véve, csupán két napig dolgozott (egyenként is),

eladó.

BARTA BERTALAN,
Budapest, Visegrádi-u. 8.

Telefon 64-16.

6666

**GRAEPEL HUGÓ
BETÉTI TÁRSASÁG**

malomépítéset, gép- és rostalemezgyár,

Budapest, X., Szilávy-utca 22.

Ajánlja kitünően bevált szabadalmazott lemeztörekrostaít, bármely rendszerű eséplőgéphez a meglévő faheretbe illeszhető. Tartósabb minden más törekrostaít. Magvesztéséget kizar. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve

6371

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. június 16.

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlt heti állapot			
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lópfene	120	132	120	131	137	139
Vesztetség	381	395	390	408	356	391
Takonykór	48	57	47	56	57	62
Száj- és körömfájás	305	2449	240	1979	556	3350
Juhhimlő	4	4	4	4	3	5
Ivarsz. hóly. kitérés	25	61	28	64	28	72
Rühkór	919	1954	943	2006	390	791
Sertésorbánc	169	635	136	525	53	136
Bivalyvesz	8	18	7	16	11	13
Sertésvész	560	2265	502	1888	244	813

Ausztriában 1916. év június 7-én fertőzve volt: vesztegességgel 34 k. 20 u., takonykórral 15 k. 18 u., ragadós száj- és körömfájással 279 k. 2174 u., sertésvészszel 87 k. 211 u.

Németországban 1916. év ápr. 15-én fertőzve volt: takonykórral 65 k. 74 u., rag. száj- és körömfájással 726 k. 1176 u., sertésvészszel 411 k. 508 u., rag. tudólobbal — k. — u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1916. június 16.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Gabonaművekben üzletkötések nem történtek. Az országos rekvirálások folytán az üzlet teljesen szünetel.

Örlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kilogrammonként:

Finom korpa	} Határár 17:50 K.
Goromba korpa	
Rozskorpa	} 51.—52.—
Budapesti gyári repcepegácsa	
Lukullus maximált ára 100 kilónként	} 43.—
zsák nélkül helyt gyár vagontelekben vasúthoz	
kicsinyben	44.—

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruszükségleti osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok: Az üzlet természetesen az utolsó jelentési időszakban sem mutat fel változást. Az abnormális viszonyok, a visszas helyzet tovább is tart, az óriási disparitás a nem maximált magas sertésárak és az olcsó maximált zsiradékárak között a szolid producenseket tartósan elriasztja a sertésvágásoktól. Természetes, hogy ennek következtében a sertéshozatalok is gyengébbek és az inség meg nem szűnik. Ezen csak a rég várt újabb, megfelelő kormányintézkedések és a komoly gondoskodás azoknak szigorú betartásáról, lenne hivatva segíteni.

A szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején a bizonytalan helyzet folytán vevők tartózkodtak nagyobb vételektől és így a forgalom csak kisebb vételekre szorítkozott.

A rum- és pálinkaüzletben a hét elején szintén gyerebb volt a forgalom és az olcsóbb árajánlatok dacára csak kevés üzlet létesült. Román szesz e héten is érkezett nagyobb mennyiségben hazai likőr- és pálinkagyárosok címére.

Szerdán a pénzügyminiszter a szeszadótörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot betervezte a képviselőházban, melynek megismerése után a hét végén főleg rum- és gyümölcs-pálinkafélék iránt volt nagyobb érdeklődés.

Denaturált szesz élénken volt keresve és több nagyobb tétel is került forgalomba a pénzügyminiszter által előírt árban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről e héten kontingens nyersszeszt igen kis tételekben ajánlottak, mely maximális áron kelt el.

A sertésüzlet heti szemléje.

(Az Országos Sertéskezelési Egyesület heti jelentése.)
1916. június 10.

A sertésüzletben a helyzet egyre bizonytalanabb és ingadozóbb lesz. Az árak állandó emelkedése oly méreteket öltött, melyet a maximális közeli bekövetkezéséről szóló hírek sem voltak képesek mérsékelni. A ferencvárosi sertésvásáron, ahova az elmúlt héten 3220 darab sertést hajtottak fel, több mint 35 fillérrel emelkedtek az árak s e hét végén fiatal I. r. zsirsertés 835—845, II. r. 835—845, öreg I. r. 830—835 filléren kelt el. A bécsi sertésvásáron kisebb felhajtás mellett (5651 darab) első és legelsőrendű zsirsertések 15 fillérrel drágultak (1725—760), gyengébbek változatlanul jegyeztettek (630 f.) A hussertések 20—40 fillérrel emelkedtek. A soványsertés-üzlet rendkívül szilárd, mivel óriási a kereslet beállítani való süldők iránt. Természetes, hogy az árak is e nagy keresletnek megfelelően alakultak, úgy hogy beállítani való 150 kg-os süldők 820—900 filléren kelttek el. A zsír- és szalonna-üzletben a helyzet teljesen változatlan.

Budapesti lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. június 15.

Főlhajtatott:

	Arak	(drb.-ként kor.)
Jobb minőségű hátszló és csikó	26 drb	820—2600
Könnyű kocsiló (jukker)	58 "	1200—3100
Nehéz kocsiló (hintós)	44 "	1250—1700
Igás kocsiló (nyugati vér)	62 "	1580—3800
Igás kocsiló könnyű	165 "	660—950
Fuvaroslovak	39 "	560—860
Paraszlovak	28 "	360—570
Alárendelt minőség és vágó	169 "	180—800
Összesen	591 drb	

Eladatlan maradt — 248 drb

Irányzat: élénk. Székesfehérváros levágásra vásárolt 101 darabot 280—556 K-ig.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. június 13.

Főlhajtatott:

Magyarországból	1270 drb juh	2 drb kecske
Szerbiából	— " juh	— " kecske
Összesen	1270 drb juh	2 drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh	— drb kecske

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

	kg.	páronként
Hízott ürü	— drb	— fill.
Feljavított juhok	320—340 "	— kor.
Kiverő juhok (anya)	320—340 "	— "
Kisorolt kosok	320—340 "	— "
Durvaszörü	— " "	— "
Kecskék	— " "	— " "
Báránycok	310—360 "	— " "

Irányzat: esendes volt, az árak 10 fillérrel csökkentek kilogrammonként.

Budapesti vágómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. június 15.

Főlhajtás összege:

Uj felhajtás	2365 drb
Mult vásárról visszamaradt	— "
Összeg	2365 drb

Eladatlan vágóhidra —

Minőség szerint:

Elsőrendű hizott	16 drb
Másrendű "	2264 "
Alárendelt minőség	36 "
Növendékmarha	16 "
Bivaly	33 "
Összeg	2365 drb

Származási hely szerint:

Magyar eredeti	535 drb
Magyar tarka	1797 "
Bivaly	33 "
Dániai	— "
Ausztriai marhák	— "
Összeg	2365 drb

Nem szerint:

Bika	223 drb
Ökör	1226 "
Tehén	916 "
Növendék-bivaly	— "
Összeg	2365 drb

Á r a k

(100 kg.-ként élő súlyban minden levonás nélküli fillérekben.)

1916. június 15	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	530—550	480—525	390—470
Tarka hizott ökör	560—610	490—550	400—480
Konzerv ökör	—	—	—
Tehén	530—560	470—520	380—460
Bika	520—560	460—510	400—450
Növendékmarha	—	360—450	—
Bivaly	—	290—460	—

Irányzat: a vásár kezdetén az árak szilárdak maradtak, de később ellanyhult. Érdemleges változás nem történt.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. június 15.

Heti felhajtás	Érkezett vagon	Érkezett összesen darab	Eladott	Eladatlan maradt
összege				
június 9-16	121	3872	3523	379

Napi árak fillérben

N a p	Öreg nehéz páronként 280—350 kg.	Páronként 300 kg.-on feletl	Páronként 220—300 kilogramm	Könnyű 220 kg.	Husos fajta
1) jun. 9.	835—845	835—845	835—845	—	—
jun. 15.	835—845	835—845	835—845	—	—

1) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. élő súly és 40% levonással, kilogrammokban értendők.

Irányzat: élénk, az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. június 13.

Arak:

Főlhajtatott:	(kilogrammonként élő súlyban fillérekben)	
	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	459 drb	560—530—550
" rugott	18 "	400—500—
Ausztriából élő bárány	— "	—
" leszurt	— "	—
" éves növendék	— "	—

Gőzcséplőkészleteket és vetőgépeket szállít jutányos áron

SCHLICK-NICHOLSON gép-, vagon- és hajógyár R.-T. BUDAPEST 56.

Árak:
 Magyarországból élő bárány 95 drb 360-370 kor. értékben páronként
 " kecske 1 " 330
 Összesen 477 drb
 Kladatlan maradt - darab élő borjú, - darab rugott borjú, - darab élő bárány, - darab leszurt bárány.
 Irányzat: lanyha, az árak 40 fillérrel csökkentek kilogrammonként.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz páronként	400 kg. felül	filéig
Óreg közép	300-400 kg.	"
Fiatal nehéz	"	"
Élősúlyban	320 kg. felüli súly	810-840
Fiatal közép páronként	250-300 kg.	810-840
Fiatal könnyű	250 kg.	"

A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd.
 Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Soványsertés-árak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete jelentése.)

1916. június 15

Sertésvészen átment sertések	kilogramm	korona
"	80-100	810-790
"	100-120	780-780
"	120-160	780-780
"	160-200	760-780
Sertésvészen át nem ment	80-100	780-770
"	100-120	770-769
"	120-160	760-750
"	160-200	750-750

Árak élősúly kilogrammonként 4% engedménnyel.
 Irányzat: szilárd

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományostól [VIII. kerület, Népszínház-utca 22.] a „Köztelek” részére.)

1916. június 14.	kilogramm	korona
Sertésvészen átment sertések	80-100	850-850
"	100-120	850-850
"	120-160	850-840
"	160-200	840-820
Sertésvészen át nem ment	80-100	800-800
"	100-120	800-800
"	120-160	800-800
"	160-200	800-800

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedménnyel.
 Irányzat: szilárd.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. június 13.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
drb	drb
Hizott s legelőmarhában felhajtás	Hizott marha
710	710
Csontozni való marhában felhajtás	Legelőmarha (Wiedew.)
413	413
Összesen	Összesen
1123	1123
Kladatlan maradt	18

Származási hely szerint:

Magyarországi	167	Nem szerint:
Galiciai és bukovinai		Ökör
Oszták tartományokból	956	Bika
Boszniai		Tehén
		Bivaly
Összesen	1123	Összesen
		1123

(Árak 100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

1916. június 13.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	476-500	451-475	435-440
Bikák	451-475	416-450	400-415
Tehén	451-475	416-450	400-415
Hizott üsző	461-485	426-460	410-425

Irányzat: szilárd és élénk. Elsőrendű vágóállatoknál a múlt héfői árak változatlanul megmaradtak. A II. és III. rendű vágóállatok árai 10 koronával olcsóbb lettek.

Bécsi sertésvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. június 14.

Felhajtás:	Származás szerint:
drb	drb
Minőség szerint:	Magyarországból
Hussertés	husos
1892	1706
Zsirsertés	Magyarországból
2810	zsirfajta
Összesen	2910
4710	Galicziából
	186
	Németbirodalomból
	Összesen
	4710
Kladatlan maradt	1298

(Árak kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zirsertés	00.	730
"	I.	695
"	II.	630
Hussertés	00.	685
"	I.	640
"	II.	620
"	III.	500

Irányzat: a kínálat a kevesebb kereslettel szemben csak a prima zirsertés 5-10 fillérrel drágult, a többi minőségűek a multheti árakat megtartották. Hussertés csak az elsőrendű, 10 fillérrel drágult, a többiekre nézve változatlanok maradtak.

Bécsi szurómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. június 15.

Félhozatal:	Árak
(kg-ként fillérekben tista súlyban)	I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borjú	— db
Magyarországból leölt	— " —
Ausztriából élő	2712 " 510-560 460-510
Ausztriából leölt	127 " 600-660 K. párja
Magyarországból leölt bárány	— " 800-840
Ausztriából leölt " zirsertés	1218 " 750-800
Magyarországból leölt juh	— " —
Ausztriából leölt " " " " " "	88 " 650-720
Összesen	4140 db.

Irányzat: A kínálat 300 darabbal kevesebb volt, mint a múlt héten, emiatt a borjú 20 fillérrel drágult. Zirsertés 10 fillérrel és hussertés 20 fillérrel drágult. Juh szintén 20 fillérrel drágábban kelt el.

Szerkesztői üzenetek.

L. B. Mezőségi. Mezőségi, sekély és iszapos fenekű tóroló lévén szó, feltehető, hogy annak erősen felmelegedő vize van. Ebben az esetben a tó legcélszerűbben pontyval halasítható. Ha erre a célra 40 drb két éves ivadékot fordítunk, azaz 40-50 dekás átlagsúlyu u. n. nemes fajta pontyivadékok, azok tavasztól őszig biztosan felnövekednek 1 1/4-1 1/2 kg. súlyukká és mint ilyenek október végén mint fogyasztásra kész áru kifogandók. A következő évben ugyanígy kell eljárni. Ehhez való anyagról azonban a téli hónapok folyamán kell gondoskodnia, valamely közeli tőgazdaságban. (78)

K. J. Ajánlható hálókereskedők: Adám Miksa kereskedő Budapest, IV., Ferenéz József-rakpart 6-7., Csizler János hálókereskedő Nagybecskerek. L. J.

Kasza-ajánlat!

Legkisebb szükségletnél gyári ár!

Mindenki fedezze időben szükségletét, mert munkás és acélanyag hiányában az idény beálltával nem lesz áru. Minden kaszáért, minden tekintetben teljes jótállás, a meg nem felelő díjmentesen új, jó kaszáért lesz kicserélve. A kaszák minősége és ellenállóképessége a hazai viszonyokhoz és a gazdaságok nagy kibaszolásához mértén lesznek gyártva. Mintával készséggel szolgálok.

Kaszanyelekben csak korlátozott mennyiség áll rendelkezésre!

Legkiválóbb kaszák, nagyobb gazdaságok és uradalmak részére 100 darab rendelésnél bérmentes csomagolás és bérmentes szállítás.

„Szt. Antal”, „Dewett”, „Sárkány”, vagy „Tulipán” kasza ára 2 K 40 f.

Nagyság: 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100 és 110 cm.

Amergalli kaszakő, természetes kő, 40 fillér. Vegyi kő 24 fillér. Kettős kaszakarika 45 fillér. Egyes kaszakarika 35 fillér. Kaszkalapológép, akár gyermek is pontosan és gyorsan kalapál, 4 K. Kaszkalapács 1.50 K. Üllő 1.20 K.

Kaszakötartó erős, zománczott 90 fillér. Ka kaszanyél keményfából 2-40 K. Törhetetlen acél trágya-villa, 4-ágú, 2.40 K. Törhetetlen acél széna- vagy trágya-villa, 3-ágú, 1.80 K. Minden egyes tárgyért a legmesszebb menő jótállás.

Sohr Pál acélárucég, Somogysszill.

Sovány sertések

értékesítése a legmagasabb napi árak mellett.

BRILL LAJOS

sertésbizományi irodája, Budapest, VIII., Kenyérmező-utca 6.

Telefon: József 31-77.

Sürgőnycim: Brill, Budapest, Kenyérmező-utca 6.

Mindenkor van prompt vevőm: sovány sertésre, hizott sertésre, malacra.

Mindennemű felvilágosítás teljesen díjtalanul.

A megbízás az uradalom részéről kötelezettség nélkül történik.

Még egy ideig nem lesz vége

nyersanyagkészletünknek, melyet idejekorán beszereztünk, hogy nyáron át is szállíthassunk lysoformot. Tudvalevőleg a meleg időjárás legjobban elősegíti a ragályos betegségek terjedését, azért jól teszi mindenki, ha idejekorán vásárol egy megbízható fertőtlenítő szert, pl. egy üveg lysoformot. Az árak következők:

100 gr. üveg lysoform	K 1.25
250 gr. üveg lysoform	K 2.50
1 drb lysoform-szappan	K 2.—
1 üveg fodormenta lysoform-szájviz . .	K 2.—

Bárkinek ingyen és bérmentve küldjük az „Egészség és Fertőtlenítés“ című érdekes könyvet egy orvos tollából.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár, Ujpest

HADIFOGLYOK

részére

**elszakíthatatlan
munkásöltönyök,
ingek, alsónad-
rágok, kapeák,
takarók, szalma-
zsákok és ág-
neműek.** 6664

Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Guttman J. és Társa
Budapest, VII., Rákóczi-ut 16.

Arató- és fűkaszalógépek

eredeti amerikai Massey-Harris-gyártmány,
kombinált **rendgyűjtők**, amerikai
szénagyűjtők és **forgatók**,
ugyszinte **burgonyaszedőgé-
peket** ajánl 6620

Verkaufsbüro landwirtsch. Spezialmaschinen
HANS FEDA, Wien, II., Stüwerstrasse I.
Telefon: 48218. Sörgöncim: Maschinfeda, Wien.

Keresünk megvételre:

**jármosökröt, fejősteheneket,
sovány sertéseket, bárányokat,
növendékmarhát, juhsajtot,
6-8 hetes malacokat.**

Ajánlunk:

szenet és kokszt,
□ legelőnyösebben szállítunk. □

Részletes ajánlatok vagy kérdezősködések intézendők:

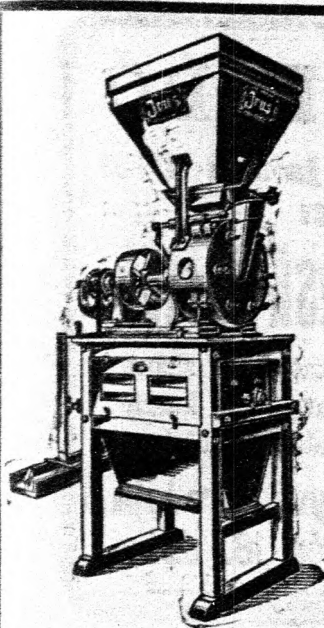
Mezőgazdasági Kereskedelmi Részvénytársaság

„ (Landwirtschaftliche Handelsaktiengesellschaft) „

Teljesen befizetett alaptőke 1,000.000 korona.

Központi iroda: **Budapest, IV., Szervita-tér 5. sz.**

Erdélyi fiók: **Kolozsvár.** Telefon: 120-28. Sörgöncim: **Mezőkereskedelmi Budapest.**

Uradalmak, gazdaságok,
kenyérgyárak, sütődék, szövetkezetek, közsé-
gek stb. **liszt** szükségletük előállítására
ajánljuk legjobban bevált, szabadalmazott

R. modell Irus-malmainkat.

Malmainkkal tészta-, főző- és ke-
nyérliszt minden finomságban állít-
ható elő, kiőrlés búzánál 84%, rozsnál
80%. Takarmánymagvak, szecsa-
kázott szalma, here, luczerna,
tengeriszár, csutka stb. szintén
lisztfinomságig őrlhetők.

Ezen speciális gép gazdaságokban
ma már nélkülözhetlen.

Bárhon felállítható, kevés helyet igényel és
minden előzetes műszaki képzettség nélkül
bárki által kezelhető. Minden hajtóerőre alkal-
mas. Bővebb felvilágosítással és ábrás árlappal
készséggel szolgál:

Irus-Művek Magy. Közp. Iroda

Budapest, VI., Tarász-körút 30. sz. :: Telefon: 162-75
6152

Zsák- és ponyvakölcsönzés.

zsák, ponyva,

kévekötel, kenderfonál

Schillinger Miksa

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7.

Alapított 1878. 6054 Távirat Schillinger 4526.

47212/IX. 1916. szám.

Földhaszonbérleti szerződés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium kezelése alatt lévő és a magyar tanulmányi alap tulajdonát képező Tolna vármegyében:

I. Szekszárd és Öcsény községek határában fekvő józsefpusztai 788 1406/1000 katasztrális hold.

II. Szekszárd, Mőcs és Sióagárd községek határában fekvő palánk-icse-
goston-pusztai 1407 1163/1000 kat. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokok, a
haszonbérleti és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt feltételek
mellett, 1916. évi november, illetve október hó 1-től 1928. évi szeptember hó
30-áig terjedő 12 évre, a nevezett minisztérium (IX.) közalapítványi ügyosztá-
lyában (V., Báthory-u. 12. sz.) **1916. évi június hó 28-ik napján dél-
előtti 12 órakor** tartandó zárt ajánlatú versenytárgyalás útján birtokonként
külön-külön haszonbérbe fognak adni.

A zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegzendő, lepecsételt és birtokonként külön-külön
tett írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium segéd-
hivatali főigazgatójánál legkésőbb a versenytárgyalási napon délelőtt 11 óráig
nyújtandók be.

A bérítékre irandó: „Ajánlat a . . . birtok haszonbérletére”.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész bértagra felajánlandó
évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Ajánlati biztosítékul: birtokonként 3000 korona készpénzben vagy óvadék-
képes értékpapirokban, avagy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár letétkönyvec-
kéjében, a versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon, bár-
melyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta
az ajánlatához csatolandó.

Elkésve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, fel nem szerelt ajánlatok
figyelembevételre nem számíthatnak.

Oly egyének, akik a közalapokkal szemben hátralekös tartozásban vannak,
vagy bármilyen cimen perben, avagy esőd alatt állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és köz-
oktatásügyi m. kir. minisztérium segédhivatali főigazgatójánál, valamint a szek-
szárdi kir. közalapítványi felügyelőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
A netán szükséges felvilágosítások a közalapítványi (IX.) ügyosztályban meg-
szerezhetők.

A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányát az érdeklődőknek
5 korona lefizetése ellenében a segédhivatali főigazgatója és a szekszárdi kir.
közalapítványi felügyelőség kiszolgáltatja.

Budapest, 1916. május havában. 6623

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium.

Kaszakalapáló gép

többszörösen kitüntetett, töme-
gesebb kaszakalapálásnál nél-
külözhetetlen. :: Lendkerékát-
tétel. Naponként 200—300 ka-
szát akár egy gyermek által
munkára készen kalapál. Aján-
latos különösen nagyobb gazda-
ságokba, hol fogolymunkások
végzik a munkát. :: Ára cso-
magolással, bérmentes szál-
lítással **60 korona.**

Megrendelhető:

SOHR PÁL

acéláru cégnél, Somogyuszil.

Zsák- és ponyvakölcsönzés

Zsák- és ponyvakereskedő

vétel és eladás. 6068

PATAK HUGÓ Iroda: BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19.
TELEFON 156—76. Flóktelep: FIUME. BAROSS-KIKÖTŐ.

Tenyészkoseladás.

Schaumburg-Lippe herceg dárdai uradalmának törzsnnyájából
f. évben áruba bocsátott tenyészkosok szabadkézből való eladása megkezdődött.

A francia irányu fésűs törzsnnyájából
eladásra kerül 65 darab 2 éves (harmadfű) tenyészkos
és pedig:

Darabszám	Folyó évi március hó 15-én meg- állapított élősúly			Darabonkénti ár korona
	minimum kg.	maximum kg.	átlag kg.	
I. csoport 23	90	117	103	500—600
II. " 25	82	108	92	400—500
III. " 12	84	105	91	350—400
IV. " 5	87	95	91	250—300

A magyar irányu fésűs törzsnnyájából
eladásra kerül 29 darab 2 éves (harmadfű) tenyészkos
és pedig:

Darabszám	Folyó évi március hó 15-én meg- állapított élősúly			Darabonkénti ár korona
	minimum kg.	maximum kg.	átlag kg.	
I. csoport 9	71	97	82	450—500
II. " 9	65	80	75	300—400
III. " 11	65	95	79	250—300

A kosok az uradalom **Rácboly-i** (vasúti állomás Magyarboly) (Pécs-Eszék-
vonal) bármikor megtekinthetők. Előzetes értesítésre az uradalom a fenti álló-
másra fogatot küld.

Az uradalmi igazgatóság (Dárda, Baranya megye) az érdeklődőknek
készséggel megadja a kívánt felvilágosításokat és megküldi az eladó tenyész-
kosok minőségére vonatkozó közelebbi adatokat. 6625

Uj amerikai
kéveköttő és marokkrakó
„Champion“ vagy „Planó“ márkájú
aratógépeket ajánlunk a leg-
olcsóbb árban, teljesen felszerelve. 6646
SCHUMACHER RUDOLF FIAI, ÓBECSE.

EXCELSIOR

gépszijviaszk rudakban.

Egy rud 7 kor.
kb. 1 kiló
Szállítás csakis
utánvétellel.

Állandó ruganyosságban tartja a szijat, meg-
akadályozza a tárcsán való csuszást, emeli az
erőátvitelt, meghosszabbítja a szij tartósságát. 6645

Egy rud 7 kor.
kb. 1 kiló
Szállítás csakis
utánvétellel.

Schvarcz József és Társa

Távirataim: gép- és szerszámtelep, Budapest, Vilmos-császár-ut 53.
USZÓ BUDAPEST. műszaki iroda, gépszijgyár Saját ház. Alapítva 1884.

HASZONBÉRBE KIADÓ
6 évre Tiszafüreden, Kócs-pusztán
egy 2000 m. holdas birtok.

Értekezni lehet dr. Végh József jószág-
kormányzónál Tiszafüreden. 6651

Intézőt keresek

Budapest melletti pomázi birtokomra. Kizárólag elsőrangú szak-
emberre reflektálok, intenzív praxissal különösen a szőlő-, erdőkezelés,
állattenyésztés és tejgazdaság terén. Fizetés megegyezés szerint.
Folyamodványokhoz bizonyítványok, valamint a jelenlegi szolgálati szerződés
másolatban csatolandók, ezek vissza nem küldetnek. Fizetési igények meg-
jelölendők. Dr. Mandics Milán, Pomáz (Budapest mellett). 6658

A magy. kir. szabadalmazott

Hennefeld-féle jégszekrények

Budapest, Gróf Zichy Jenő-utca 5. sz. Váci-körút mellett.

Az eddigi létező jégszekrények csaposak, cinkbádoggal vannak
burkolva, rozsdásodnak oxidálódnak, piszkolódnak, mindig javi-
tásnak vannak kitéve, míg a Hennefeld jégszekrényénél
ez ki van zárva, mert azok műköléppel vannak burkolva.
A jégtartó alatt horganylemez-vizgyűjtő van az olvadt jégviznek,
a jég szárazon marad, ezáltal 60% jégmegtakarítás. Árjegyzék letyos.

Sörkimérő készülékek!

Gróf Teleki Géza alsózsuki gazdaságában
eladó 100 drb. választott mangolica malac és
9 drb. egy és fél éves mangolica tenyészkán.

Megrendelések Uradalmi intézőség címen kéretnek Alsó-
Zsuk (posta, távirat, vasut helyben), Kolozs megye. 6653

Hizóállatkiállítás, Wien 1906: I. díj: állami aranyérem.
Hizóállatkiállítás, Wien 1908: I. díj: kiállítási aranyérem.
I. díj: A cseh királyság gazd. tanácsának elismerő oklevele.
Első és második díj, elismerő oklevél és állami ezüstérem
az 1913. évi komotauai országos kiállításon.

Az eredeti Hampshire-kosokból leneschitzi törzsnájunkban a

koseladás
megkezdődött. 6513

Esetleges vételre tisztelettel meghívjuk a t. gazdaközönséget.
Fürstlich Schwarzenberg'sche Herrschafts-
direktion, Postelberg, vasuti állomás Postelberg, Csehország.

HASZONBÉRBEADÓ

Hajdu megyében 1918. január 1-től
kezdve 12 évre mintegy :: ::

2000 kat. hold kiterjedésű birtok,

melyből mintegy 1500 kat. hold szántó-
föld és mintegy 500 kat. hold kaszáló
és legelő. Felvilágosítást ad:

Dr. KÖVESS BÉLA ügyvéd irodája,
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 18. szám. 6954

Eladó egy darab szám-
feletti, szépjárású,

3 éves angol félvér herélt csikó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Perger Ferenc**
ispán, Kál, Heves megye. 6665

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

**Gép-, henger- és autóolajat,
gépsziradékat, kocsikenőcsöt**
és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat
szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznózsir, szalonna- és olajnagykereskedők 6151
Budapest, IX., Hentes-utca 17. Sürgőnycím: WEISSEFETT Budapest.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

ALAPITTATOTT 1900-BAN.

Igazgatóság: Budapest, IX., Kálvin-tér 10., saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz, jég, baleset, szavatosság és betöréses-lopás ellen, ugyancsak az ember
életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzletredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes
helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban
készséggel szolgál az igazgatóság.

A szövetséget biztosítékkal 1915. december 31-én:

Alapítványi tiszteletek	K	2,550.540---
Díjartalékok és díjítvitel (levonva a viszontbiztosítást illető részt)	"	4,184.593-31
Kártartalékok (levonva a viszontbiztosítást illető részt)	"	735.989-31
Külön- és egyéb tartalékok	"	838.132-82
A szövetséget kötelezettségeinek fedezetére mindenképp az évi díjbevétel és kamattöredék szolgál, ez kitelt 1915-ben	"	7,854.788-53
	K	16,144.032-97

Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tőzkárokból	K	16,061.000---
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett jégkárokból	"	7,832.600---
Biztosított érték tűzben 1915. évben	"	1000,000 000---
Biztosított érték jégben 1915. évben	"	88,450.000---
Életbizlet állománya	"	19,200.506---

A „Gazdák Biztosító Szövetsége“ alapítása és fiókintézménye
A „GONDVISELÉS“

Országos Központi Segélyző-Társulat, Budapest, IX., Kálvin-tér 10. szám,
mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetői segélybiztosítást nyújt, nép-
biztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít
minden orvosi vizsgálat nélkül.

**Eladó azonnal 1300
holdas földbirtok,**

talaja homok, fizetési feltételek kedvezők. :: Értekezhetni lehet:
Debreceni Gazdák Bankjában, Kossuth-utca 17. 6652

EREDETI MOTOREKE

**HAZÁNKBAN TÖKÉLETESEN BEVÁLT
SZÁMOS UTÁNRENDELÉS**

Állandó nagy raktár Budapesten
alkatrészekből és saját javítóműhely.

Ekevezető tanfolyamok.
Szakmérnökök és gyakorlott szerelők.

VEZÉRKÉPVISELET:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA

BUDAPEST, VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 45., I. EM.

Telefon interurban 76-94.

Sürgöncim: DIPLINGS.

GAZDASÁGI SZEKÉR-ÉS KOCSI- ALKATRÉSZEK

EGY DARABBÓL HAJLITOTT
KERÉKTALPAK, AGYAK,
KÜLLŐK, RUDAK, OLDAL-
FÁK, FATENGELYEK STB.

Gróf TELEKI ARVÉD
FAÁRUGYÁRÁBAN
POSTA KONCZA

NAGY MENNYISÉGBEN SZÁLLIT-
HATÓK, ILLETVE ELŐJEGYZHETŐK.

MASCHINENFABRIK IMPERIAL, MEISSEN
" (SACHSEN) "

MINDENTSZÁRÍTÓ (Allestroekner)

automatikus gépein aratás után azonnal szárítható:
kukorica, mindennemű gabona, magvak,
burgonya, répalevél, répaszelet,
kukoricacsutka, stb.

Kukoricagóré fölösleges.

A: IMPERIAL-szárítók STABIL-
és TENGELYENJÁRÓ-rendszerűek.

A tengelyenjáró szárítógép

VÁNDORSZÁRÍTÓ-nak

alkalmazható.

Teljes berendezések erőtakarmány, konzerv, pót-
kávé, lisz- és vérlisztgyárak részére. Tejgazdasági
berendezések. Zsirextrahálók.

HÜTŐ- ÉS JÉGGÉPEK

Prospektust és árajánlatot díjmentesen
küld a magyarországi vezérképviselő!

Dr. KOPPER A. mérnöki iroda,
Budapest, VII., Dohány-utca 68. sz.

TELEFON: József 30-62.

6189

A világhírű „Eberhardt” ekegyár gőzmagánjárókhoz és 3-, 4-, 5-és 7-vasu ekéi

a legjobbak.

MERT: teljesen kovacsoltacélból készülnek,
tehát aránylag könnyű súlyuk mellett
szerkezetük rendkívül szilárd!

Vonóerőszükségletük a legminimálisabb!

Kezelésük rendkívül könnyű és egyszerű!

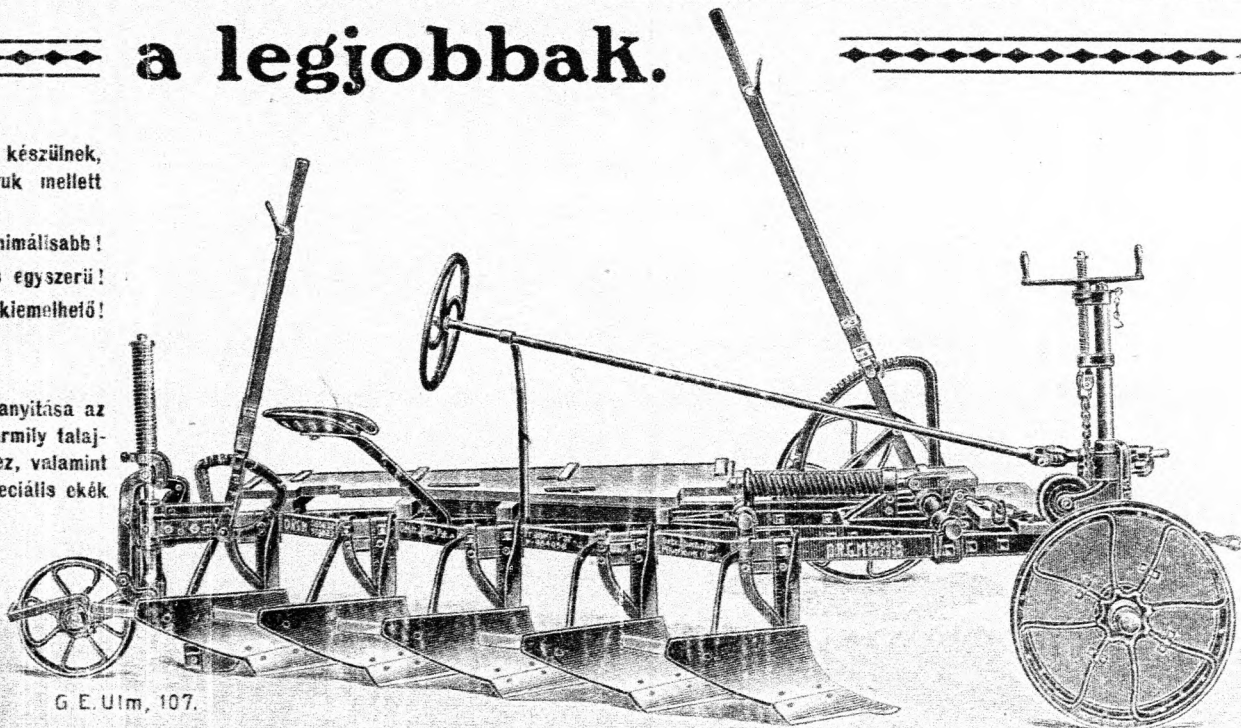
Az egész eke egyszerre könnyen kiemelhető!

Nincsen eltörődés!

A szántás egyenletes!

A talaj megmivelése és porhanyítása az
elismert legjobb és mert bármily talaj-
nemhez és szántási mélységhez, valamint
bármily vonóerőjű géphez speciális ekék
szállíthatók.

**Szállítás
raktárról
azonnal!**

G. E. Ulm, 107.

Minden traktortulajdonosnak érdekében áll bekérni ezen ekékről szóló részletes árjegyzéket, valamint árajánlatomat.

DRESCHER GYULA, BAJA.

Az Eberhardt Testvérek, Ulm, a D. eke-
gyárának magyarországi vezérképviselője.

Szolinszky Jenő és Tsa

bérszántók magyarországi irodái

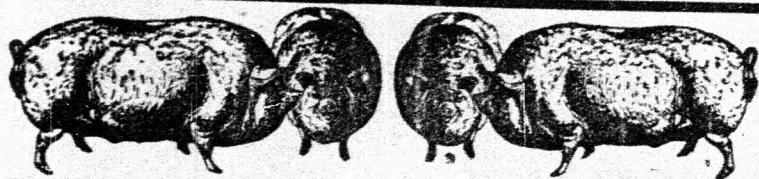
Budapest

Mehmed-szultán-ut (Muzeum-körut) 31.

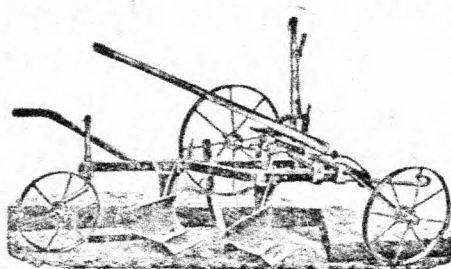
6121

Telefon: József 51-52.

Fiókok: Lublin, Belgrád

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.Rövidített sürgőnyelmem:
Sertbizomány
BUDAPEST**TELEFON:**
József 22-41.**Sertésenyésztők és sertéshizlalók!!**

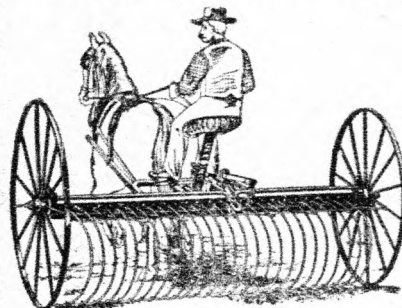
Ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal

URL REZSŐ sertésbizományi céghez.**Vevők állandóan előjegyezve!****DEERING-féle**
tárcsásboronákat, gyűjtőgépeket,az amerikai **Planet**kapálóeszközöket
helyettesítő és ezeket min-
den tekintetben felülmúló**Sack-féle HH2-jegyű**kapáló és töltő-
getőeszközöket,

ugy különféle valódi

Sack-féle egyes és többvasu ekéket, boronákat és
sorbavetőgépeket, ^{vala-} ^{mint} motor után akasztható kitűnő
négyvasu **Sack-ekéket,**

legjobbakkal elismert mindenféle

**rétmivelő-
eszközöket**
és **szecska-
vágógépeket**

a mai viszonyokhoz képest mérsékelt áron ajánl

PROPPER SAMU**BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.****Szamosujvár szabad kir. város tanácsától.****Hirdetmény.**Szamosujvár sz. kir. város közönsége tulajdonához tartozó
alább felsorolt uradalmi birtokok, városi földek és fogadóházak
1917. január hó 1-től 1922. év, illetve 1926. év december hó
31-ig terjedő 6, illetve 10 egymásutáni évre **Szamosujvárt a**
városháza tanácstermében 1916. év június hó 28-ik és
következő napjain d. e. 9 órakor megnyitandó árverésen
bérbe fognak adatni.

1. Ördögösfüzesi tagosított birtok, felkiáltási ára . . .	K	6350.—
2. Ormányi tagosított birtok, felkiáltási ára	"	5505.—
3. Füzesmikolai tagosított birtok, felkiáltási ára	"	6200.—
4. Petrisi kaszáló, sáncok és láncok, felkiáltási ára	"	5010.—
5. Lunka és postarét, felkiáltási ára	"	6400.—
6. Mészárszékrét, felkiáltási ára	"	3500.—
7. Sáncrét, felkiáltási ára	"	2600.—
8. Alsóréti parcellák, felkiáltási ára holdanként	"	50-80.—
9. Korona szálloda évi bére, mint felkiáltási ár	"	8888.—
10. Hosszu fogadóház évi bére, mint felkiáltási ár	"	1300.—
11. Cserepes fogadóház évi bére, mint felkiáltási ár	"	750.—
12. Hurdukata évi bére, mint felkiáltási ár	"	540.—

6616

Mindazok, akik az árveréshez hozzászólni kívánnak, a fel-
kiáltási ár 10 százalékát kötelesek készpénzben, óvadékképes
értékpapírban vagy a város közönsége által közpénzek elhelye-
zésére kijelölt helyi pénzügyi intézetek betéti könyvei, vagy részvényei-
ben az árverező bizottság kezébe előlegesen letenni; az pedig,
aki a legmagasabb ajánlatot tette, bántpénzét az általa megígért
bérösszeg 10 százalékára köteles leendő azonnal kiegészíteni.A szóbeli árverés megkezdéséig sajátkezűleg aláírt, 1 koronás
bélyeggel és a megígért összeg 10 százalékának megfelelő bánt-
pénzzel felszerelt zárt ajánlatok is elfogadhatók.Az ily zárt ajánlatokban a megígért bérösszeg számmal és
betűvel is, valamint az ajánlattevő neve, lakhelye s az iránti
nyilatkozata, hogy a szerződési és árverési feltételeket ismeri és
azoknak magát aláveti, olvashatóan és tisztán kiteendő, mely
feltételeknek meg nem felelő zárt ajánlatok figyelembe nem
fognak vétetni.Egyéb árverési és szerződési feltételek dr. Papp Gusztáv
városi gazdasági tanácsosnál a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Szamosujvár sz. kir. város tanácsa, 1916. május hó 16.

Tódorfi Lukács
polgármester.**Abrahám Miklós**
jegyző.

1917.

HALDEK IGNÁC UTÓDAMAGNAGYKERESKEDŐ,
BUDAPEST, VI., NAGY-
MEZO-UTCA 43. SZÁM.Cégtulajdonos: **GREINER SOMA.**

Ajánl a legjobb minőségben és a legolcsóbb napi árak mellett:

muhart, kölest, csibehurt, tarlórépamagot,
valódi északnémetországi **takarmányrépamagot,** arankamentességre ólomzárólt
lóherét és lucernát és minden egyéb **gazdasági magvakat.**

Allandó nagy raktár elsőrendű minőségű **raffiában.**Sürgöny-
cím:
HALKLEE.Telefon:
18-62.**Mezei vasuti sinek**

minden szelvényben, hozzávaló kötanyagokkal, fordítókorongok,
szilárd- és hordozható váltók, vasbillenő-, gazdasági-, bánya- és
erdei kocsik minden nyomtávolságra, kerékpárok és az összes
kocsialkatrészek, készen felszerelt

hordozható vágányok, valamint mozdonyok

minden nyomtávolságra **új és használt** állapotban
ugy **vételre,** mint **bérlésre,** legjutányosabb árak és feltételek
mellett azonnali szállításra beszerezhetők

SCHLESINGER ALAJOS gépgyárában

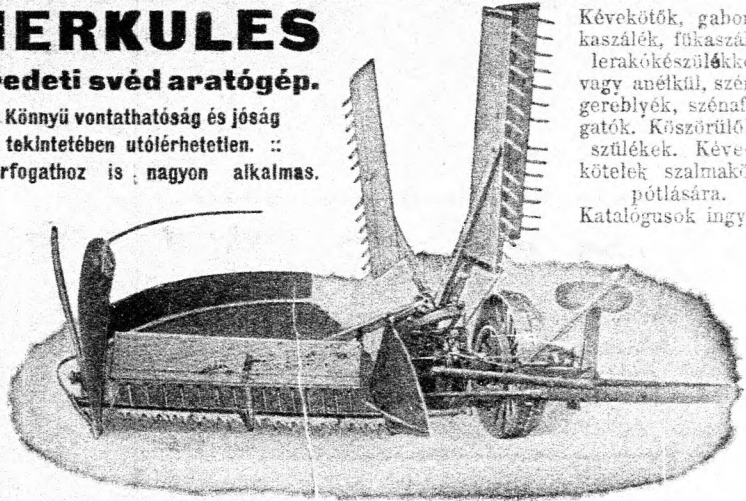
Budapest, V., Váci-ut 32. szám.

6131

HERKULES

eredeti svéd aratógép.

Könnyű vontathatóság és jószág
tekintetében utólrhetetlen. ::
Ökörfogathoz is nagyon alkalmas.

Kéveköttők, gabona-
kaszálók, fűkaszálók
lerakókészülékekkel
vagy anélkül, széná-
gereblyék, szénafor-
gatók. Készülékek-
szülékek. Kéve-
köttelők szalmakötél
pótlására.
Katalógusok ingyen.

Vezérképviselő: **RUDOLF JUNG gépgyára**

Freiwaldau, Öst. Schles.

6412

Wien, IX/I. Elisabethprom. 39.

Aratógéptulajdonosoknak nagyon fontos!Ajánlunk **manilla** és **cérnázott****kéveköttőfonalat.**Drótbetűtes **manilla** és manillapótlót, amerikai és belföldi**gép- és motorkenőolajakat, nyersolajat,**

benzint, motor- és autóbenzint, petróleumot, valamint
:: mindennemű műszaki cikkeket. ::

HALÁSZ és TÁRSA

műszaki vállalata,

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 8. sz.

Telefon: 144-27.

6388

Ajánlat kenőanyagokra

Gépkenőolaj	pr. 100 kg.	K 140.-
Gépolaj nagyobb gépekhez	" " "	" 150.-
Motorkenőolaj	" " "	" 150.-
Dieselmotor-hengerolaj	" " "	" 250.-
Gőzhengerolaj	" " "	" 250.-
Gőzekehengerolaj	" " "	" 260.-
minden ingyen hordóban, 160-170 kg. tartalommal erdelti Tara	levonással.	
Belföldi gépszir	pr. 100 kg.	K 220.-
la aussigi gépszir	" " "	" 260.-
la fekete kocsikenőcs	" " "	" 75.-
minden hordóstul együtt mért súlyban.		

ÖSSZES ÁRAK HELYT RAKTÁRAMON, UTÁNVÉTEL.

FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő, BUDAPEST, V., Csáky-u. 43. Telefon 121-64.

Kézi favéges festett KÉVEKÖTTELEK, ZSÁKOK ÉS PONYVÁR

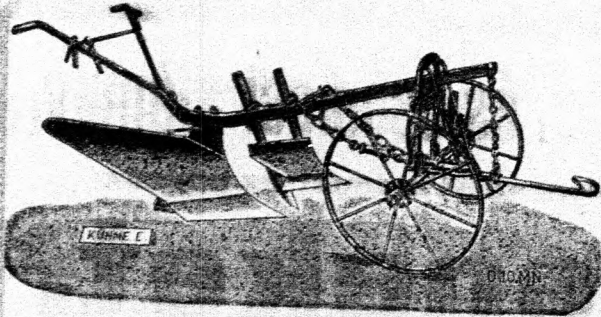
legolcsóbban **NAGEL ADOLF BUDAPEST.**Gyár: **V., Balaton-utca 18.**Központi iroda: **V., Arany-János-u. 10.**

Telefon: 104-10, 35-92, 80-82.

Taviratcim: NAGELA.

Egy- és többvasu acélekék, rét- és szántóföld-boronák, rugósfogas porhanyító eszközök, 6- és 8-vasu kultivátorok, Columbia-kultivátorok, különféle lókapák, Herrmann- és Rohr-féle kapálók.

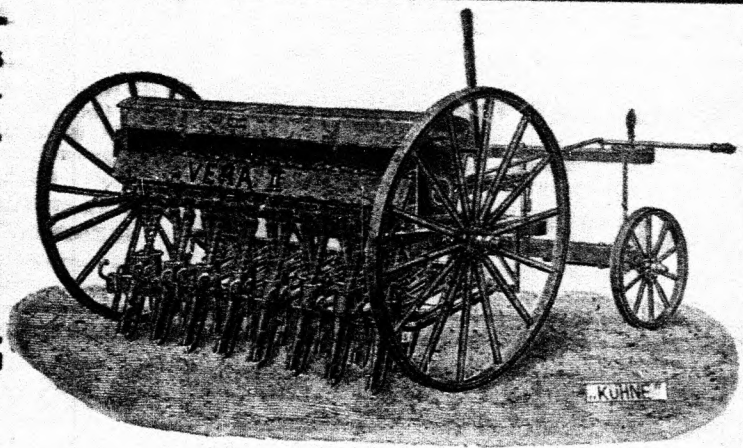
„**MOSONI DRILL**” és „**VERA II**” sorvetőgépek.
Burgonyalyukgató- és takarógépek.

„**RÜHNE**”

mezőgazdasági gépgyár r.-t.

MOSON

Főraktár:

BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-út 59.

Fiókraktárak:

Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Hadifoglyok, munkások részére

BAKANCS

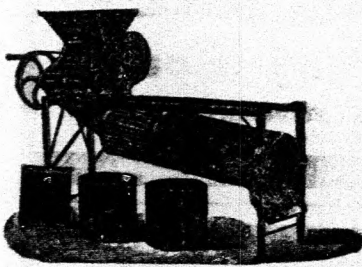
barna, erős tehénbőrből börtalppal, bőrsarokkal, továbbá nyári bakancs tehénbőrfejjel, varrott és szegelt talppal, **flubakancsok** jutányos árban azonnal szállíthatók. Mintaküldemény utánvétellel.
Meg nem felelőt bérmentve visszaveszem.

Altmann Ignác, Törökszentmiklós, cipőüzlet.
40 év óta fennálló cég. 6234

HASZONBÉRLET.

Békés vármegyében **2000 holdas** (a 1200 négyzetöl) **birtok**, 600 hold szántóföld, a többi legelő, juh-tenyésztésre alkalmas. **1916. évi október hó 1-től haszonbérbe vehető.** Közelebbi felvilágosítást ad

dr. Pap József ügyvéd irodája, Budapest, IV. ker., Kossuth-Lajos-utca 13. szám. (Ügynökök kizárva.) 6593

STAHEL ÉS LENNER

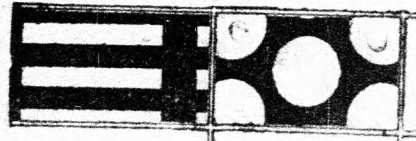
TRIÓR- ÉS LEMEZLYUKASZTÓGYÁR

Budapest, VI., Angyalföld, Országbiró-utca 44-46.

A manórhla egyedüli gyára, mely évtizedek óta kizárólag triórok és lyuk. lemezek gyártásával foglalkozik.

Ajánljuk **triórjeleinket** marott hengerlemezekkel minden gabona tisztítására.

5 kiló nyerstermény beklüde mellett **különleges triórt** készítünk. Bárhol is szerez be triórt, kérjen kifejezetten **STAHEL ÉS LENNER**-féle gyártmányt. **Tőrekrosták és mindenféle gőzoséplégpsziták, zink-, vas-, vagy acéllemezbl.** Arjogyzék ingyen és bérmentve.

3. HP. benzinmotor

teljesen új preciziós gyártmányu takarmánykamra, szivattyu, dinamó stb. meghajtására alkalmas, 0610

jutányos áron raktárról kapható:
Gergely Károlynál, Budapest, V., Személynök-u. 25.

Valódi **manila**
és manilapótló.

Kipróbált legjobb fajta, előnyös árban.

Ardó József, Budapest, VI. kerület, Vilmos-császár-ut 43. sz. (Gépüzlet.)

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu

Kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket

hozzávaló **manila** zsineggel

szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141. szám.

Sürgöncim: Magomobil, Telefon 45-15.

Nagy tartalékalkatrészraktár.

GOZEKEGARNITURÁK 16 HP, 20 HP, 24 HP Kemna, Fowler, Heucke, Teschen-Ustroni, Daehne gyártmányuak, két-géprendszerlek, kevés ideig használatban, teljes modern felszereléssel sekély- és mélyszántó ekékkel, valamenyvi kitűnő üzemképes karban, azonnali és későbbi szállításra, a viszonyokhoz előnyárakban, üzemben megtekintve, általam kaphatók.

Szántógépek: 60 HP Hart Parr benzíntraktor, 8-as Deere-ekével, 60 HP Hart Parr benzín V traktor, 8-as Deere-ekével, 3 dupla tárcsásboronával és 6 altalajturóval, 60 HP Kőszegi-féle motoros talajművelő, 60 HP MacLaren magánjáró gőzszántógép 2 drb 4-es és egy 6-os-ekével, 100 HP MacLaren magánjáró gőzszántógép 14 ekével, fogasokkal, altalajturóval, lajtával és bódéval, 18 HP International Harvester Co. traktor, 25 HP ugyanilyen gyártmányu traktor. Valamennyi szántógép alig használva, kitűnő üzemképes karban üzemben megtekintve látható, előnyárban eladó.

Országos Szántógép és Gözeke Nyilvántartási Adás-vételi Központi Iroda.
JAULUSZ J. JÁNOS KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI BIZOMÁNYI IRODA **BUDAPEST, II.,** MARGIT-KÖRUT 31-33. Interurbán Telefon: 20-06.

Tiszta vízfehér kétszer rektifikált

BENZOL

bármely rendszerű motorhajtáshoz szavatosság mellett jól megfelel, automobilhoz is. A most forgalomban levő nehéz benzineket messze felülmúlja, könnyen gyújt, olcsóbb a benzinnél és nem áll pénzgyőri ellenőrzés alatt. A benzol jelenleg igen olcsó, azért ajánlatos a cséplési szükségletet már most beszerezni. Benzol ára pr. 100 kg. **K 65**— fahordó 160—170 kg. tartalommal hozzá darabonként **K 14**— helyt raktáramon. A hordót darabonként **K 10**— árban visszafogadom.

FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő,
 BUDAPEST, V., CSAKY-UTCA 43. TELEFON INTERURBAN 121-64.

MUNKÁSOK ÉS FOGLYOK
 részére

takarót

jutányos áron szállít

SCHILLINGER MIKSA

zsák- és ponyvakereskedő cég

Budapest, V. kerület, Rudolf-rakpart 7. sz.

Az aratási és cséplési időnyre

ajánl elsőrendű magyar és porosz

szeneket,

szavatolt prima

olaj és kenőanyagokat,

manilla- és favégü kéveköteleket,
 szőlőkötöző háncs-pótlókat, zsákokat
 és ponyvákat (kölesönbe is) legjutányosabb
 árakon:

FÖLDES GYŐZŐ

termény- és magbizományi irodája

Budapest, V., Bálvány-utca 8.

Telefonszám: 141-16. Táviratcim: Földesur, Budapest.

Hofherr-Schranz és Clayton-Shuttleworth R.-T. BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 57.

Ajánlja: Egyesített „FFK” jegyű,
 tolókerékrendszerű, páratlansoru és
 „PPK” jegyű, állítható kanalas vető-
 tárcsákkal ellátott páros soru

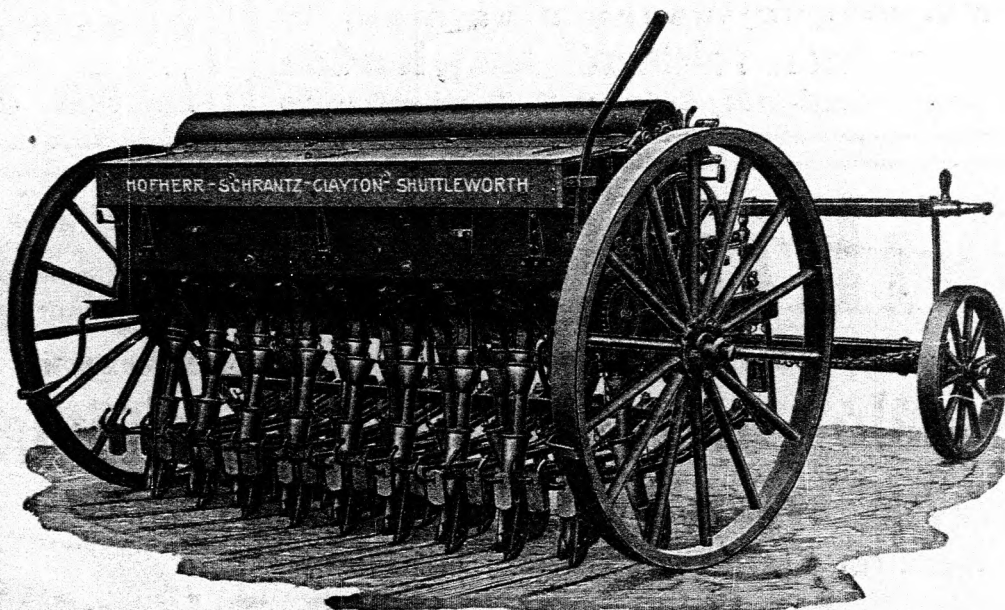
vetőmag- és műtrágya-
 vetőgépeit,

melyek a vetőmagot és a mű-
 trágyát egyidejűleg sorba
 vetik.

Egyszerű szerkezet. **KÖNNYŰ KEZELESI MOD.** Megbízható vetés.

Ajánlja továbbá „Voss”-féle szabadalmazott trágyaszórógépeit, melyek mindenütt a legjobb-
 baknak vannak elismerve.

➔ Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. ➔

!! MOST JELENT MEG !!

A KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA
VI. ÉVF. II-12. A-C FUZETE:

A HÁBORUS GAZDÁLKODÁS

IRTA: MATLASZKOVSKY TADÉ
ÉS MUTSCHENBACHER EMIL DR.

ÁRA 2.50 KORONA

KAPHATÓ A "PÁTRIA" R.-T. KÖNYVKERES-
KEDÉSÉBEN, BUDAPEST, IX., ÜLLOI-UT 25.

Felhívás a gazdaközönséghez!

A nyersanyaghiány mind
nehezebbé teszi a gyártást,
ezért ajánljuk, fedezze
mindenki előrelátható
szükségletét

tejszállító Kannákban,
tejhűtőkben,
főlözőgépekben,
vajköpülőkben, stb.

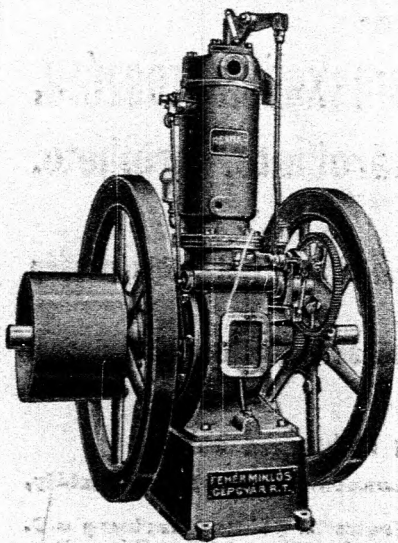
saját érdekében már most.

ALFA-SEPARATOR R.-T.,
Budapest, VI., Lomb-utca II.

Ne mulassza el az előnyös alkalmat

takarmányozógépek és szivattyúk hajtására

„REKORD“ motorunkat beszerezni!

A jószág ára annyira felszökött, hogy egy ökör vagy 1 ló
árából 4-5 lóerejű motort lehet beszerezni, de a rendes
viszonyok visszatérével két-hárommannyi jószág sem
lesz elegendő, hogy érte ezt a motort megvehessük.

A „REKORD“ motor mellé nem kell béres, mint a
járgányba fogott állathoz és csak akkor fogyaszt ben-
zint, amikor dolgozik.

A kezelés oly egyszerű, hogy arra bárkit ki tudunk oktatni.

A „REKORD“ motor a világ minden részén el van terjedve.
Egyedül Magyarországon közel 1000 darab van használatban.

A „REKORD“ motorekat részletesen ismertető 12. sz. árjegyzékünket díjmentesen küldjük meg.

Fehér Miklós Gépgyár Részvénytársaság

Budapest, V., Révész-utca 5. szám.

BAKANCS

tehenbőről, erős bőrtalppal, borsarekkal, hadifegyvereknek, munkásoknak. **Fatalpva munkas- és fiubakancsok, nyári bakancsok** tehenbőrfejjel, szegelt és erős varrott talppal. Kapható:

SCHÖNFELD, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 43.

Meg nem felelőt megtekintés után bérmentve visszaveszek. Szétküldés utánvétellel. 6165

ÖKRÖKET, SERTÉSEKET, BIKÁKAT, BIVALYAT, SZÉNÁT, SZALMÁT

keresek.

Jóminőségűt, minden mennyiségben, a legmagasabb árak mellett az eladási helyen azonnal átveszek.

Ajánlatokat kérek:

LOUIS POMPER,

Zalaszentgrót címre. 6650

Birtokeladás.

Szabadszállás p. Jakabszálláson (Pest megye)

405 kat. hold homokbirtok, szántó, kaszáló, 20 hold szőlő, 15 hold akácerdő, urilakás, igen sok gazdasági építéssel ellátva **eladó.**

A birtok Kecskeméttől 16 km.-re, Kiskunfélegyházától az izzási műút mentén 20 km.-re van. Bővebb értesítést nyújt

Dr. Bindfeld Lajos Kiskunfélegyházán

és **Spitzer Bernát Kecskeméten.** 6601

A Szenttamási gazdaságban (állomás-Kunszentmiklós-Tass)

ELADÁSRA KERÜL

10 darab 1³/₄-2 éves szimmentáli-bonyhádi

hágóképes bika

és 20 db. vöröstarka **járomoskör**
és fehér 5-6 éves **hágóbika.**
és egy db. két éves importált hollandi

A tehenészet felosztása végett pedig **eladó 60 db.** részint leborjazott, részint hasas, részint fejős bonyhádi fajta fiatal **tehen.**

Bővebb felvilágosítást ad Kohn József, Budapest, VII., Rottenbiller-u. 35. 6602

Veszünk

mangolicasüldőket, malacokat.

Ajánlatot kér: Uradalmi Bérlet, Győrzámoly.

(Távirda ugyanott.) 6608

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

■ Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben OMGE tagoknak az állami díjazásba tételből 10% engedmény. ■

Az Eszéki Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság, Osijek

épít „OLT“-féle szabadalmazott

tengeri- és gabonaszárítókészülékeket,

tengeri és egyéb gabonaneműek, burgonya, répa, főzelék, gyümölcs, stb. stb. szárítására.

Rendkívüli fontossággal bír

mezőgazdasági üzemek, közraktárak, malmok és gabonakereskedők részére.

Gabonaromlás már nem létezik; a gabona **azonnal** tárolható, örölhető.

Építünk:

I. teljesen önműködő készülékeket tengeri és egyéb gabonaneműek szárítására (teljesítőképesség 1-6 vagon 24 óra alatt).

II. készülékeket billentő cellákkal tengeri és egyéb gabonaneműek, csövestengeri és mindennemű mezőgazdasági termékek, u. m. burgonya, répa, főzelék, gyümölcs stb. stb. szárítására.

Az 1915-ik évben a következő készülékeket szállítottuk, ahol egyben referenciák is beszerezhetők:

Nagykanizsai Tárházak Részvénytársaság, Nagykanizsa
„Unio“ Gözmalom Részvénytársaság, Osijek

(utánrendelés)

„Barcsi Hengermalom, Barcs

Noskovci uradalom bérlet, S. Sorger, Noskovci (áttervezés)

Rudolf Normann gróf-féle urasági malom, Valpovo

Frigyes főherceg-féle uradalom, Pélmónostor

Gróf Karácsonyi-féle birtokbérlet, Bánlak

Dr. Papp Gusztáv-féle uradalom, Sz. Benedek, Szamosújvár mellett

12. sz. cs. és kir. csoportparancsnokság gazdasági osztály, Batajnica

„Styria“ Gözmalom, Ludwig Franz & Söhne, Marburg a/D.

Szatmárvármegyei Takarékpénztár Tárházak Részvénytársaság, Szatmár

Boszniai és Hercegovinai országos kormány, Sarajevo (Benjalica)

Ludwig Franz & Söhne Gözmalom R.-T., Nagykanizsa

Frigyes főherceg-féle uradalom, Frigyesföld (utánrendelés)

Exc. gróf Normann-Gustav-féle uradalom, Bizovác (áttervezés)

József főherceg-féle uradalom, Kisjenő

Tervrajzok, költségelőirányzatok és mérnöki látogatások díjtalanok.

6361

Kőszenet

budapesti telepünkről **eredeti vagonokban bármikor azonnal szállítunk** és pedig:

Prima-prima porosz darabos kőszenet	5.40 K
Prima Emanelsegen-bányai porosz darabos kőszenet	5.10 K
Elsőrendű tatai darabos vagy kocka szenet	4.— K
Elsőrendű tatai tojás brikett-szenet	4.60 K
Elsőrendű tatai rostált akna-szenet	3.— K
Legjobb minőségű porosz szívógázmotor kokszt , dió nagyságban	6.— K
Budapesti légszesz-kokszt	5.— K
Elsőrendű szívógázmotor-Antracitot , nagy dió nagys.	11.50 K
Elsőrendű szívógázmotor-Antracitot kis dió nagyságban	9.50 K
Száraz, darabos bükkfaszenet	20.— K
Kétszer mosott ostrai Ignác-aknai kovácsszenet	4.70 K

100 kg.-ként ab vagon Budapest. Fizetendő vagononként 200 korona előleg, hátralék utánvétellel.

Általános Szénkereskedelmi Vállalat
 BUDAPEST, X. ker. (Kőbányahizláló). Telefon 67-33.
 Sürgőnycim: „Szenval Budapest“.

Kőszenet

direkt a bányából, azonnali rendelésnél ajánlunk (szállítás hosszabb időt vesz igénybe).

Prima-prima porosz kőszenet , darabos, kocka vagy dió	3.74 K
Prima Emanelsegen-bányai porosz kőszenet , darabos vagy kocka	3.50 K
Elsőrendű karwini darabos kőszén	3.50 K
Elsőrendű karwin-hoheneggeri bányakokszt szalonfűtéshez	3.80 K
Legfinomabb porosz diónagyságu bányakokszt szalonfűtéshez, szagmentes	4.— K
Elsőrendű tescheni légszesz-kokszt	4.— K
Kétszer mosott ostrai Ignác-aknai kovácsszén	3.— K
Legjobb minőségű nagy diónagyságu szívógázmotor Antracitot	6.25 K

100 kg.-ként ab vagon bánya, előleg és utánvétellel. Tűzfát, épülettát, valamint deszkát bármely magyarországi vasúttállomásra legjutányosabb árbanszállítunk.

Általános Szénkereskedelmi Vállalat
 BUDAPEST, X. ker. (Kőbányahizláló). Telefon 67-33.
 Sürgőnycim: „Szenval Budapest“.

Gőzeke- és motorekerészletek,
 mint acélfogaskerekek, fémcsapágyak, broncetolattyuk, dugattyuk, ekevasak, kormányok, tűzszekrények, forrcsövek, l-ső rendű sodronykötelek stb. **minden gyártmányu gőzekéhez** készülnek és kaphatók

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR- ÉS GÉPGYÁRÁBAN, MISKOLCON.
Munkafelvételek, költségvetések ingyen.

TEXTIL
A LEGERŐSEBB SPÁRGA
HÁROMFÉLE EGYFORMA VASTAG SPÁRGA:

A RÉGI PAPIR SPÁRGA	A KÖZÖNSÉGES KENDER SPÁRGA	TEXTIL AZ ÚJ PAPIR SPÁRGA
		
CSAK 14 KILÓT BIREL.	CSAK 25 KILÓT BIREL.	36 KILÓT BIREL.

Kéveköző zsinógot kézi és géphasználatra, szőlőkötéshez legalkalmasabb zsinógot és minden más kötöző anyagot gyárt:

Magyar Textilipar r. t. Rózsahegy-Fonógyár.

Telefon 46-03. **Gőz- és motoros cséplőkészletek** ^{2 1/2} _{lóerőtől kezdve.}

Waterloo benzinmotorok és lokomobilok, melyek a legegyszerűbbek és az ország legelterjedtebb gépei. **Darálók, malmok, ekék, szecs kavágók** és összes gazdasági gépek.

Külön osztály motorbenzol, olaj, gépszir stb. részére.

DÉNES B. BETÉTITÁRSASÁG
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61/K.

Több nagy gyár
élelmezési raktára
kereskedelmi összeköttetést keres nagykereskedőkkel és termelőkkel. Ajánlatokat kér
Metallwerk G. Roth Aktienges.
Wien, III./I., Ederbergerlande 28/b. 0614

PÁNCÉL
TALPVEDŐ

Nem csuszlik! Nem kopog! Nem kopog! Kopást lassítja, elferdülést megakadályozza. Kapnátó bőr- és vastizletekben. Vezérfékv.
Molnár R. Béla
Budapest, Rákóczi-ut 11. szám.
Vidékre három cipőpárra való páncéltalp-
védő 2—korona. — Ujdonságárjegyzék díj-
talanul. Vizsonteladónak nagy árengedmény.

Elsőrendű
Henger- Gép- Motor- Cséplő-OLAJ

csakis vegyelemzett minőségek. :: ::

Világítóolaj.
Sűrített gépszir,
„Uzó” kocsikenőcs.
Extraprima országosan elismert
gépszij. Kötő- és varrószij.
Szijviasz. Gyanta.
Amerikai Hoyt csapágyfém.
Asbest- Gummi- áruk.

Tömítések.
Acél dobsinek,
zsirozók, olajozók, Stauffer-kenőszelencék, forrcsőkefék, szénlapátok, armaturák, szerszámok és mindenemű műszaki cikkek.

Teljes malom- és fűrészberendezések.
Schvarcz József és Társa
műszaki cégnél,
Budapesten, Vilmos-császár-ut 53. sz.
Saját ház. Alapítva 1884.
Sürgőnycim: **Uzó Budapest.** 0525

KÖSZÉN
az Ajka-
CSINGERVÖLGYI
kőszénbányából.

Megrendelhető kizárólag a vezérképviselőnél:
VÁMOS FÜLÖP
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27. 0161

A faszén és antracit nagyon drága!
Szivógázmotorok
üzembentartásához legjobban bevált a
porosz dió- és borsó- KOKSZ
Kapható a főelárusítónál:
VÁMOS FÜLÖP
porosz kőszén-, koks- és kovácskő nagykereskedő,
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27. 0317

HIRSCHFELD ÁRMIN
hálókötőgyáros, Debrecen,

készít:
halászati célokra hálószeve-
teket, vadbefogó hálókat és
szállít:
a halászati felszerelésekhez
szükséges háló-, kötél- és
zsinanyagokat. ::

Tessék árajánlatot kérni. 0305

Aratógépek, fűkaszalók,
szénagyűjtők, szab. egyszerű és műtrágyaszóróval kombinált vetőgépek, őrlő- és daráló malmok, valamint az összes gazdasági gépek az elismert legcélyszerűbb kivitelben kaphatók:
SZÜCS ÖDÖN
Budapest, VI., Nagymező-u. 66. 0193

Szappan!
Eladok budapesti raktárból:

35 métermázsas 30% zsirtartalmu szappan,
25 dekás vágásban, világossárga színben a K 420
25 métermázsas 30% zsirtartalmu szappan
20 dekás vágásban, világossárga színben a K 410
50 métermázsas 30% zsirtartalmu háziszap-
pan, 1, 2, 3 kg-os táblákban a K 400
20 métermázsas 40/45% zsirtartalmu szappan
12 kg-os táblákban, világosdrapp színű a K 320
8 métermázsas 65/70% zsirtartalmu szappan
3 kg-os rudakban a K 080
3 métermázsas 77% zsirtartalmu szappan,
20 éves parasztszappan a K 800
75 métermázsas 12% zsirtartalmu fehér
kenőszappan 50 kg. hordókban a K 240

Fenti tételekből 50 kg.-tól feljebb is kapható, az esetlen 100 kg.-ként 20 koronával drágább. Árak raktárunkban értendőek, rendelés esetén K 100— előleg 100 kg.-ként.

Munkásugszappan
15% zsirtartalommal, kitűnő mosóképességgel, ajánljuk nagyobb vállalatoknak, hol tömegmunkások vannak, 100 kilónként raktárunkból átvéve, vagy utánvétellel K 280—, vidéki megrendelés esetén K 100— előleg, hátralék utánvétellel.

MEGYERI ÉS VÉRTESI
export-import
Budapest, VI., Csengeri-u. 48.
Telefon 142—li. 0480

Gépolajok, kompondirozott hengerolajok gőzekékhez és magasnyomású gépekhez. **Mótorhajtó**

NYERSOLAJ
kocsikenőcs, merevgépszir és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges összes **kenőanyagok** a legjobb minőségben és legolcsóbb napiáron kaphatók:
FENYVES PÉTER
olajnagykereskedő cégnél, Budapest, VII., Bethlen-u. 41. Telefon: József 19-13. 0092

Ajánlunk, míg készletünk tart, **csakis gazdáknak:**
80—85 százalékos csiraképes
muharmagot a K 72—
fapeckes
kenderkéveköttözsinet 0392
140 cm., pr. 1000 darab K 42—
33 és 40 dekás **istrángot**, valamint 25 dekás **kötőféket**
tisztá kenderből, kilója K 9-80
HUNGÁRIA BANK R.-T. Mezőgazdasági osztálya ::
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 18. sz.

Eladás

Bátori Mihály

Budapest, VIII., Népszínház-utca 37. sz.,
Telefon: József 40-45.

ajánl:

- benzinlokomobilt 16-20 HP.
- benzinlokomobilt 7-9 HP.
- cséplőgarnitúrát 10 HP. elevátorral, Shuttleworth,
- cséplőszekrényt, 54", Máv.,
- esztergaacélt, esztergapadot, bórhajtósíjat, balata- és teveször-síjat,
- hevedereket különféle méretekben,
- 12 HP. gőzlokomobilt gyárilag javítva,
- lokomobilokat,
- TÉGLAGYÁRTÓGÉPEKET**

ujakat és használtakat és azok teljes berendezését.

10 HP. gőzlokomobil. Clayton-Shuttleworth-gyártmány, régi, de tizenképes állapotban, 1200 K-ért eladó. Illés Béla, Eger. 2048

Tolnamegyei Balfüged pusztán, 15 peronyi pályaudvot vasútállomástól, eladó és megtekinthető egy 5 lóerős lokomobil, hozzávaló 5 széles cséplőgéppel. Clayton-Shuttleworth-gyártmány, továbbá 1 drb 6 lóerős lokomobil, hasonló gyártmány. Bővebb felvilágosítással szolgál Szántarózsá, Füged, Tolna megye. 2088

Benzincséplőkészletek
12-10 HP. használt és új, kedvező feltételekkel kapható Dénes B. betéti társaságnál, Budapest, VI., Vilmos császár-ut 81/k. 2093

30 HP. benzinaugójáró cséplőre, teherbuzásra stb. kitűnően alkalmas, jótányosan kapható Dénes B. betéti társaságnál, Budapest, VI., Vilmos császár-ut 81/k. 2094

Eladó 2 drb teljesen jókarban levő marokrakórátógép, egy stabil lokomobil, csigahengeres és ekék. Közlebbit Bérkaszáság, Fülök. 2123/a

Gőzcséplőkészlet 3, 4 és 6 lóerős, használva, de gyárilag kijavítva, jótányosan eladó. Dénes B. betéti társaság, Budapest, VI., Vilmos császár-ut 81/k. 2096

Azonali megrendelésnek szállíthatunk motorműk-lókapákat, Müller Testvérek, Szekszárd. 2131

2 drb keveset használt Com-mick-féle, jótányosan áron eladó. Ellenben vennék egy elevátort, mft. Caillery Sándor, Barapuzsza, posta. Nemeskér. 2044

Vétel

Veszek szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom préselve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra.

Höhm Arnold
lakarmánygyáreszközök
Budapest, VII. ker.,
Vörösmarty-utca 20.
Telefon: József 41-81.

A „Hangya“

országos szövetkezeti központ bpesti fiókja
a „Háztartás“
fogyasztási szövetkezet

éves szerződés mellett
több ezer liter tejet venne

közvetlen a termelőktől.

Ajánlatok a szövetkezet igazgatóságához, BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. szám küldendők. :: ::

4-5000 holdas egy tagban lévő birtok megvételre keresetlik. Kimerítő leírást esetleges erdő nagyságáról is holdankénti ár és tulajdonos megjelölésével kér Wagner A., Budapest, IX., Angyal-utca 7/a. 1943/a

Pusztai nyaralás. Urci asszony fiatal leánykájával Budapestől két-három órányira a nyári hónapokra pusztán teljes ellátást keres. Levelek Biró Sándornak, Mosse Rudolf hirdetőjébe, Budapest, Andrássy-ut 2. 1979

Használt, de teljesen jókarban levő purifikátort, lehetőleg négy láb szélességűt, keresünk megvételre. Ajánlatok Friedrich Testvérek gépgyárába, Temesvárra intézendők. 1924

Használt, de teljesen jó gőz-vételre kerestük. Ajánlatok pontos leírással keretnek „Közép-pénz 1922“ jellegre a kiadóba. 1922

Használt gőzgrubber keres-tetik megvételre. Ajánlatok leírással, a hely megjelölésével, Haraszti Sándor, Hékéseaba címre kéretnek. 1907

Megbízás folytán keresek 150 holdas birtokot megvételre, 40 holdasat Bér-lóba, Komárom, Győr, Veszprém megyében. Cím: Fekete József, u. p. Dunaszeg, Győr m. 2032

Keresek egy Alfa-Separátor fűzőgépet, használt, de jó állapotban. Cím: Terényi László, Krasznokvajda, Abauj megye. 2132

Harminc drb fafuvarozás-ára alkalmas, erős ökrös igáskérek keresetlik. Aranyjelölést és ajánlatot Czurg hercegi uradalom, Szent Antal, Hont megye címre kérek küldeni. 2122

Bérlet

Birtok Kézipénzfizetéssel jó birtokot vennék. Ajánlatok teljes expozéval mielőbb kéretnek „Agrár 1921“ jellegre a kiadóba. 1921

Haszonbérbe kiadó egytagban levő 383 hold föld 1200 □-livel, ebből szántó 275 hold, kaszáló és rét: 108 hold, gazdasági épületekkel együtt. Szilágy megyében, Erzsébetvári határában, vasútállomás Erszakácsi, 1/4 óra távolságra. Értekezni lehet Balázy Károlyné urnóval, Erzsébetvári. 1925

1500-2000 holdas birtok kellő épületekkel, szép kastélyval, vetéssel és teljes felszereléssel azonnali átvételre bérbe vennék. Csak komoly ajánlatokra reflektálnak, lehetőleg fővonalak mentén. Herceg Ferenc, Kőbölkit, Esztergom megye. 1948

Kévekötharatógépemet aratásra kiadom. Katonaság miatt magam nem mehetek vele. Cím: Támer Sándor, Elhmann-telep, Pest m. 1902

150-200 holdas bérletet keresek Kőbölkitre vagy apróra Németh István, Szentgál. 1968

Földhaszonbérlet. Hont vármegye, megyében Ipolyváralja község határában 410 m. holdas birtok, amelyből 7 hold kert, 306 hold szántó (80 hold 1915 őszén és 1916 folyamán lett istállóvártárral megtrágyázva, 40 hold feltört rét), 38 hold rét, 40 hold rét-legelő és 20 hold hegyi legelő, lakóházzal és gazdasági épületekkel együtt az 1918/1917. gazdasági évről, esetleg a következő évre bérbeadó. Cím a kiadóhivatalban. 1949

Kettős rendszerű gőz-ekét keres nagyobb uradalom 1916-17. gazdasági évről való bérbeadásra. Ajánlatok, leírás és feltételekkel Bloekner hirdetőirodájába küldendők, Budapest, Semmelweis-utca, „Közép-pénz“ jellegre a kiadóba. 2059

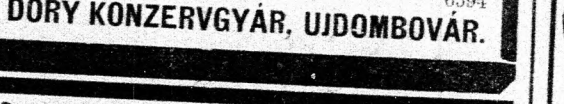
Bérlet átadó, mintegy 2200 m. hold terület, ebből szántó 1400, rét 150, a többi legelő, vasútállomás és város helyben, fővonal mellett, természetesen, 410 és holt instruktívval, mérésüket ar mellett. Csak komoly és szűkeges tőkével rendelkező személyek irjanak, mert az illetékesek megkereséseket, Prima birtok 2123 b alatt a kiadóhivatal továbbítja. 2123 b

Fix kezelésre keresek ok-tóber 1-re jó instruktív és jó gazdasági épületekkel ellátott birtokot 300-600 holdig 10-15 évi időtartamra. Közeli vasúti állomáshoz és értékesítési piacokhoz. Szíves megkeresések, közvetítő kizárásával hozzam intérendők Elek Kálmán, Dédes-Piski, Hunyad m. 2096

Mindenfajta gyümölcsöt vesz.

Ugymint: eper, ribizke, málna, cseresznye, meggy, kajsi- és őszibarack, ringlóta, szilva, körte, alma, esetleg egész terméseket, valamint mindenfajta zöldségeket.

Ajánlatok küldendők: 6594
DÖRY KONZERVGYÁR, UJDOMBOVÁR.

VÉRHAST HEVENY ÉS IDÜLT HASMENÉST

minden FIATAL ÉS ÖREG MARHA

használ is, ugyszinte ellés után, továbbá hurutos emésztési zavarokat 6671

gyógyít biztosan, gyorsan, tartosan a **TANARGENTAN!**

1 adag K 4-
10 " " 34-
50 " " 150-
Állatorvosi bizonylatra vagy rendelésre.

Prospektus 40 fillér bélyegj ellenében.
R. TROPPER, WELS 25.
Oberösterreich.
Állatorvógyászati különlegesség, Gyógyszertár.

Pollák Sámuel

kötélgyár, Szeged, 6618
ajánl gyári árban:

ponyvát, zsákot, gazdasági kötélárut, kéveköth-fonalat géphez, kévekötelet, fapeckes, festett, kenderből, kézi kötözéshez.

Farkas rendszerű Sodronyüveges istállóablak

eltávolíthatlan.

Farkas és Tsa Budapest Lehel-u-8

Összes készítményeink beszerezhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetke zete által is. Kérjen Árlapot!

Raffia. Rézkénpor. Amerikai gyanták. Kenőolajok. Motorbenzin. Terpentinolaj. Firnisz. Lakkok.

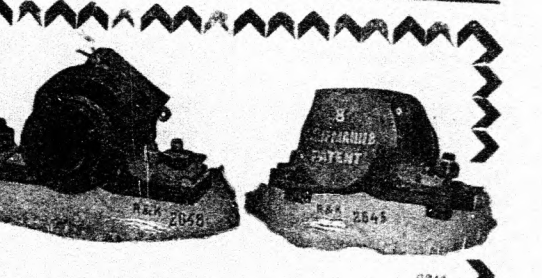
VAJDA PAL, lakk-, kencegyár,
Budapest, V., Lipót-körut 4. :: :: Telefon 62-79.
Gyár: Erzsébetfalva. 6251

Kajszibarack.
VESZEK nagyobb mennyiségű kajszibarackot saját kosaramban, félférett állapotban. Árát az átvételnél és az átvételi helyen fizetem. Ajánlatokat kér **JOSEF BERGER, Graz, Hofgasse 4.** 2001

Jégeladás
Nagyobb mennyiségű természetes jég azonnali szállításra eladó 10.000 kg-ként 200 K-áiban, egyik budapesti állomáson vagonba rakva. A jég ára és a rendeltetési állomásig járó fuvardíj előre fizetendő. Írásbeli ajánlatok „Timár Nándor“ névre, Budapest, VII., Nagydiófa-utca 19. intézendők. 6829

Fapapucs, aratópapucs, facipő, tászdandál foglyoknak és mindenféle cipőket, nagyban árban szállít: 6675

UNIO cipő- és papucsgyár
Budapest, VII., Dohány-utca 16-18. szám.
Telefon 93-75. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Fapapucs párja 4 K.

Csapágyak fémesészek nélkül

Az ölomrekvizáció folytán rendkívül fontos kérdéssé vált a kocsi- és csapágyak kiöntésére felhasználható fehérfém pótlása, mivel a ma forgalomba kerülő fehérfém olv silány természetű, hogy időelőtti és rendkívül gyakori kieserítése szükséges.

Kitűnően bevált, Kaufmann-féle szabadalmazott görcsapágyaink egyáltalában nem tartalmaznak fémeket, amennyiben a tengely helyett acélöntésű görgőkben fut és így alkalmazásuk a mai körülmények között különösen előnyös. Nagy előnyük még az is, hogy használatuk által kb. 50% vonóerő- és kenőanyag-megtakarítás érhető el.

Prospektussal szívesen szolgálunk!

ROESSEMANN ES KÜHNEMANN
Budapest, VI., Váci-ut 113-115, sz.

Farkas rendszerű Sodronyüveges istállóablak

eltávolíthatlan.

Farkas és Tsa Budapest Lehel-u-8

Összes készítményeink beszerezhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetke zete által is. Kérjen Árlapot!

Farkas rendszerű Idomvas-ablak

legelőcsőből legotcsőbb

CASE

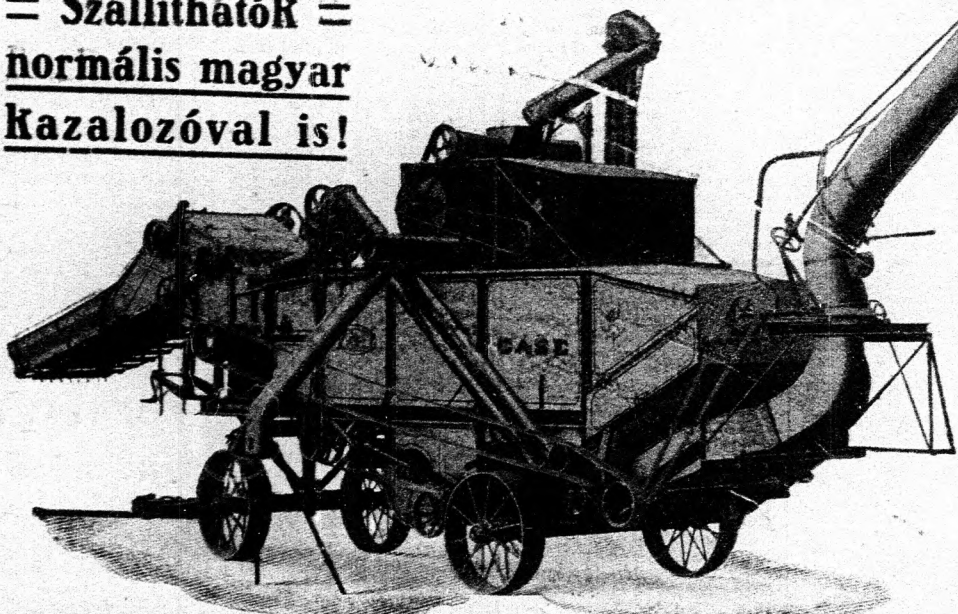
automatikusan dolgozó

cséplőgépek

acéllemez oldalakkal, teljesen tűzmentes.

Óriási munkásmegtakarítás! Automatikus üzem!

== Szállíthatók ==
normális magyar
kaszalozóval is!

CASE

magánjáró gőzgépek.

Vezérképviselő:

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

Nedves gabonát is csakis szabadalmazott dobkosárbetét-

léceim alkalmazásánál lehet tökéletesen kicsépelni.

Cím: **KEMÉNY MANÓ** műszaki üzlet,
Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. sz.

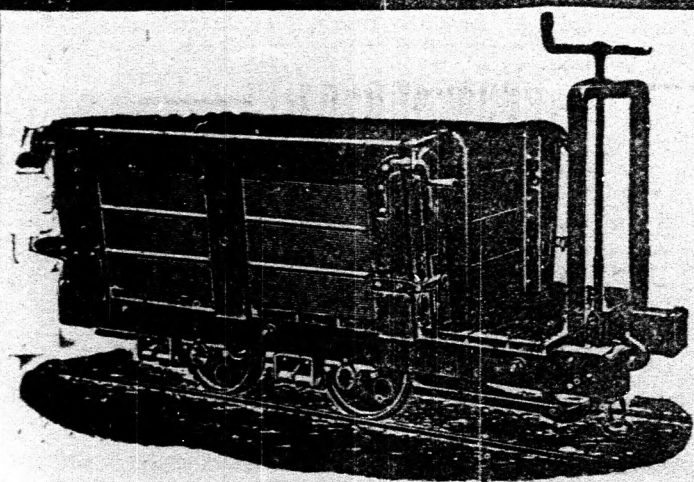
HADIFOGLYOK RÉSZÉRE

a legolcsóbb reggelit és vacsorát szolgáltatja a

„Szövetség-kávé cukorral“

◆ különként 3.50 kor. ◆

FELLNER GYULA, Budapest, V., Lipót-körut 9. sz.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.

Keskenyvágányú Vasutosztálya Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.

A Győri Vagongyár gyártmányainak eladása.

Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnálógyár

Salgó és László, BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 20. Gyár: ÓBUDA.

Telefon: 160-82. Sürgőnycim: MAXALGÓ-BUDAPEST.

Allást keresők

Azonnali belépésre egy nagyobb uradalomban gazdálkodó, hasonló állást keres, vagy bevételét is helyettesítse. Cím a kiadónivalban. 2012

Szeszgyárvezető, levéllel, hosszú gyakorlattal, hadmentes, magyar, 10 és némi németnyelvismeréssel, nő, egy gyermekkel, 11 évig egy helyen kitűnő eredményel működött, különös gazdaságban és az irodai teendőkben gyakorlott, állást keres. Szíves megkereséseket a kiadónivalban továbbít. 2010

Gazdatiszti, ispáni állást keres, 23 éves, intelligens, nő, hadmentes, földművelésből végzett egyén. Nyolc évi belterjes, intenzív kezelt gazdasági gyakorlattal egy a külse, mint a belső gazdasági összes teendőkben, valamint az irodai munkákban teljes önálló gyakorlattal bír. Jelenleg 3 év óta 1200 holdas bér gazdaságot önállóan vezet kezelési minőségben. Július hó 1-re állást keres, főleg grófi, főri, román, káth. urak pártfogását kéri. Cím a kiadónivalban. 2023

Munkafelügyelőnek ellenőrnök ajánlkozok azonnali belépéssel szeptemberig, 81 gimnáziumot végzett erőteljes ifjú Jaskovics László Tenke Bihar megye. 2027

Házvezetőnek vagy gazdaságnak ajánlkozok egy magányos asszony, ki nagyon jól főz és a háztartás minden ágában járatos, magányos urhoz vagy plébániára, vidékre urhoz vagy környékre. Cím: Forok Mihályné, Budapest, VII. ker., Rottenbiller-u. 28., 1/3. 2034

Ispáni állást keres négy közép- földmives- és tejjgazdasági szakkolált jeles sikerrel végzett 23 éves erős egészséges hadmentes nő egyén, ki a gazdaság és tejjgazdaság összes ágában, könyvvezetés és irodai munkákban is teljesen járatos és 8 évi gyakorlattal bír, jelenleg is egy nagy uradalomban 5 év óta felmondatlan állásban van. Szíves megkeresését kéri: B. Horváth Pál leveleivel, Sárszentlőrinc, Tolna m. 2031

Aratási munkálatoknál orosz agykokhoz tolmácsnak ajánlkozok egy a múlt évben hasonló minőségben működött és oroszul perfektül beszélő és író tanító. Cím a kiadónban. 2033

Erdélyi, 48 éves, családos, kisebb uradalom önálló vezetését elvállalja. Ajánlatokat továbbít „Erdélyi 2099” jelleg alatt a kiadónivalban. 2099

Allatorvostanhanglító a nyári szünetre alkalmazást keres gazdaságban. Cím a kiadónban. 2100

Idősebb, családos, keresztény, intelligens gazdatiszt, hirtve uradalomban 30 évi jó gyakorlattal, állandó, önálló állást keres. Cím a kiadónban. 2101

Földmivesiskolát végzett, korlattal, 23 éves, román káth. vallású, hadmentes egyén, elvállalja kisebb gazdaság önálló vezetését is, szeptember 1-re állást keres. Szíves megkeresését kéri fizetés megjelölésével „Ispán 2097” jelleg alatt a kiadónivalban. 2097

Szakképzett gépész, jó gyakorlati bizonyítvánnyal, aratásra a cséplésre ajánlkozok. Tóth Ferenc, Kispeszt, Jókai-utca 94. 2102

Főgépész állást keres, vagy művezető állást is elvállal. Cím: Csah Béla, Budapest, Yael-ut 39. 2104

Uradalmi kertész, 47 éves, szakember, hadmentes, művelői belépésre állást keres. Cím a kiadónivalban. 2103

Kulcsár, raktáros, vagy állást keresek augusztus elsejére hadmentes, 30 éves, nő, kiscsaládu egyén vagyok, ki nagyobb uradalomban mint kulcsár működtem és jó bizonyítványokkal rendelkezem. Hegedűs Péter, Kétárok, u. p. Fegyvernek, Szolnok megye. 2105

32 éves, római káth. hadmentes, tejes, jelenleg önálló gazdaságot, állást óhajtja változtatni 1916. július 15-re. Teljes jártassággal bír egy a külse, mint a belső gazdaságban, ugyanintén a tejjgazdaság, hízalás, állattenyésztésben, azoknak kisebb betegsége és vész elleni oltásokkal végzem. Előfordok kisebb gazdaság kezelését vagy kertészeti gazdaságot, hol földművelés vagy földművelés rendelese szerint gazdálkodok. Csakis állandó és jobb uradalom ajánlatára rekedtélök, hol megjelölés esetén azonnal megköszönhetek, jelenlegi állásom megjelölésem végett óhajtom változtatni. Szíves megkeresését „Megkeresés 2103” jelleg alatt a kiadónivalban továbbít. 2103

Aratás, cséplés és szántáshoz, főgépész vagy motoros, ipari akklat végzett gépész ajánlkozok. Lukács, Budapest, IX., Ipar-utca 16. 2108

Hat éves, teljesen hadmentes tanuló ifjú, gazdaságban kisegítőnek ajánlkozok a nyári szünetre. Cím: Bartha Jenő Újpest, Mező-utca 35. 2109/a

Főtiszt állást keres 46 éves, akadémiai végzettségű, gazdasági, Kiváncra szemfényesen bemutatkozok. Állást júliusban elfogylathatja. Cím a kiadónivalban. 2109

Gépésznek idegyre II. é. technológus, ki a javításban járatos. Bizonyítvánnyal és több évi gyakorlattal. Cím: Stádler Ferenc, Budapest, II., Iskola-u. 36. sz. 2114

Hadmentes gazdatiszt, ki a gazdaság minden teendőjét érti, szeszgyártást vezet, magyar, német, román nyelvet beszél, állást keres, mit esetleg azonnali is elfogylathatna. Cím: Kovács Sándor, Dées, Bánffy-utca 21. 2112

Ajánlkozok cukorrépaátvitelhez, aki már két gyárnál répaátvitelő volt. Cím a kiadónban. 2115

30 éves, nő, hosszasan tanított, szabadsgolt altiszt, nyári gazdasági, ellenőri vagy számtartói foglalkozást keres. Ert adóügyi, telekkönyvi, betegségyógy, baleseti és építészeti számításokhoz is, oklevele és jó bizonyítványai vannak. Cím „Számvevő 2116” a kiadónivalban. 2116

Nyugalmozott körjegyző, német, tót nyelvet azonban is írásban bír, katonaviselt, munkaszerető, erélyes, középkoru egyén, mező-, erdő-, szőlő-gazdaság, uradalmi kastély, villa, ipartelep, fűrdőállatnál keres állandó felügyelői, titkári vagy bármily más bizalmi állást. Galánthal Fekete János, Hollós, Pályaudvar. 2117

Hat osztályu polgári iskolával kapcsolatos egy éves gazdasági tanfolyamot végzett hadmentes fiatalember megfelelő állást keres. Cím: Trafkant Dénes, Gyoma, Békés m. 2113

Intézői állást keres 6 hónapi próbaidőre 30 korára havi fizetés és teljes ellátás mellett, koránkelő, szorgalmas, gazdaság minden ágában teljesen járatos, hadmentes, 28 éves, nő egyén. Jelzem, hogy nem akadémiai, hanem csak alsóbbfokú gazdasági és tejjgazdasági iskolát végeztem és 2 évi ispáni gyakorlattal bír. Jelenleg segéd-tiszt állásban van, amelyet változtatni óhajtok képzés-folytán fentjelölt állásra. Szíves megkereséseket és ajánlatokat kéri: Zalka András segéd-tiszt, szamoslukácsi gazdaság, u. p. Nagynyíres, Szatmár megye. 2118

Gépész cséplés és szántásra ajánlkozok. Szíves megkereséseket kéri a fizetés megjelölésével: Kiss Albert, gyngyri gazdaság, Homok-pusztá, J.-N.-K.-Szolnok megye. 2120

Nagyobb igen belterjes gazdaság főtisztje októbertől esetleg újévkor állást vállaltatna. Cím a kiadónivalban. 1928

Cséplőgépész több évi kitűnő bizonyítványokkal, a cséplési időnyre állást keres. Ajánlatokat „Cséplőgépész R. A. alatt kéri Sikray hirtőlőjébe, Budapest, Vilmos-császár-ut 33. 2051

Lokomobil-fűtő jó gyakorlattal, lattal, cséplésre állást keres. Vincze József, Budapest, VII. ker., István-ut 31., 11/2. 2053

Ispáni állást keres földmivesiskolát végzett egyén, 28 éves, román káth. vallású, nő, 4 évi gyakorlattal. Mint katoná fel van mentve, három havi szabadságom van hátra. Az állást úgy óhajtom elnyerni, ha az uradalom felmentené. Cím a kiadónivalban. 2054

Gőzcséplőgépész gyakorlott gépész ajánlkozok. Cím: Parragh Lajos, Rákospalota, Nap-u. 3. 2055

21 éves, teljesen hadmentes segéd-tiszt, külse vagy belső szolgálatra f. évi augusztus 15-ére állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadónivalba kéri. 2056

VII. gimnáziumot végzett fiú, szerény igényekkel, a nyári szünetre alkalmazást keres. Cím a kiadónivalban. 2058

Számtiszt alkalmazást keres Állásból 25 éves, katolikus, hadmentes, hadapródiskolát végzett, magyar, német nyelv- ismerőt, levelezőképes, komoly jellemű fiatalember, ki jelenleg nagy uradalomban hasonló minőségben van alkalmazva. Külse-belső gyakorlattal néhai szűlei gazdaságban szerezték. Csakis állandó, biztos jövőt nyújtó kondícióért változtat. Kiváncra bemutatkozok, vagy fényképet megküldök. Szíves megkereséseket, intelligens munkaszerető” jelleg alatt a kiadónivalban továbbít. 2052

Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 53 éves, kiscsaládu, ref. vallású, erős, egészséges egyén oly gazdaságban, ahol állandó állásra lehet szert, 30 évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, 19 évi 1800 holdas erdőnyi bér-gazdaságot egyfolytában ön-állón kezel. A gazdaság minden ágában járatos. Percenatális gazdaságot is elvállal. Szíves megkereséseket a fizetés megjelölésével a kiadónivalban továbbít. 2062

Aratáshoz és csépléshez ajánlkozok hetedik gimnázista a szünetre. Szíves megkeresését R. E. Galgahéviz, Pest megye címre kérek. 2059

Gépész több évi gyakorlattal, javítást és cséplést keres, esetleg szántást is elfogad. Aratógépszerezéshez is ért. Cím: Kása Sándor, Csala, Fejér m. 2060

Kisegítőként szeretne a kitűnő nagyobb gazdaságban gazdatiszt mellett egy VI. gimnáziumot végzett ifjú. Szíves meghívást kéri: Békffy Sándor, Mátaradna címre. 2063

Gazdatiszt végzett, 44 éves, hadmentes, vaszorgalmas, feltétlen megbízható, józanéletű, jó megjelenésű, önálló erő. Előrendű gazdaságokban szerzett nagy gyakorlattal, mit kitűnő ajánlatokkal és bizonyítványokkal igazol. Önálló vagy jobb kezelőtiszt állást keres azonnalra vagy augusztusi belépésre. Cím: Oláh Sándor, Cegléd, Malom-u. 2057

Cséplőgépkezelő állást keres a cséplési időnyre. Cím: Grtich Ödön, Pozsony, Sáro-ut 37. 2069

GŐZEKE-BERSZÁNTÁS! Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását, szőlő- és gyümölcsstelepitéshez, valamint gyöptörést 1916. év tavaszára és őszére elvállal IZERI IZSÁK GYULA GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALATA, BUDAPEST—KELENFOLD. TELEFON: 42—50. A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

Hadmentes, 20 éves irodai bíró egyén, segéd-tisztnek vagy írónak nagyobb gazdaságba ajánlkozok. Szíves megkereséseket kéri: Balogh József, Szolnok, 1510. házszám. 2061

Intézői állást keres azonnali vagy későbbi belépésre egy 39 éves, kiscsaládu, nő, román káth. vallású, tanítótól végzett gazdasági. A katonai szolgálattól felmentéssel bír. Hosszabb ideig egy felvidéki uradalmat, hét évig egy dunántúli ötezer holdas bér gazdaságot kezel. Négy év óta egy négyezer holdas intenzív kezelt gazdaságot kezel felmondatlan állásban. A gazdaság, erdő-kezelés, szőlőművelés terén teljes szakismeretekkel rendelkezik. Megkeresése, „Modern gazda” jelleg alatt a kiadónivalba kéri. 2065

Segéd-tiszt 21 éves, hadmentes, külső v. belső szolgálatra állást keres augusztus 15-ére. Szíves megkereséseket „Szorgalmas 2074” jelleg alatt a kiadónivalba kéri. 2074

Gazdasági szaktanfolyamot végzett tanító nyárt munkaidőben kisegít. Azonnali belépést. Cím: „Állam tanító”. Nagyvárad, Kálvária-u. 5. 2070

Főkortész állást keres, lehetőleg Pest környékén, csak nagyobb kertészetben. Cím: Wellhöfer Károly főkortész, Vecsés, II., Hungária-falok. 2071

VIII-ik gimnázista a nyári szünetre gazdaságban vagy cukorgyárban állást keres. Szíves megkeresést kéri: Prilecky Pritelsky István Szolnok. 2064

Gimnázium VI. osztályt jelenleg végzett tanuló az iskolai szünet alatt ajánlkozok egy uradalomba munkafelügyelőnek vagy egyéb foglalkozásra. Cím: Fuchs László, Bonyhád, Tolna megye. 2072

Nős, vagy nőlen gazdatiszti állást keres igen szerény feltételek mellett, 46 éves, okleveles, volt uradalmi intéző, oly uradalmi, ki kérényen által felmentéssel, főfogadás esetén hurokolódási költséget egy év múlva kéri csak megtéríteni. Cím: Timár M. Debrecen, Kölcsey-u. 12. 2073

Intéző, végzett, izr. vallású, 42 éves, 20 évi gyakorlattal bír, az aratásra és cséplésre kisegítői tiszt állást elfogad szerény fizetési feltételek mellett, beszél horvátul s oroszul is, kiváncra szemfényesen bemutatkozásra megjelen. Cím: Fritz Salamon, Szabadka, Majláth-utca 102. IV. kör. 2089

Vizsgázott lokomobil- és cséplőgépkezelő az idei cséplési szezonra alkalmazást keres. Ajánlatok fizetés megjelölésével Bereczky László, Erzsébetfalva, Határ-ut 38 sz. alá küldendők. 2124

Hadmentes gépész hosszú gyakorlattal azonnal belépésre állást keres. Érti és elvállalja a gazdasági gépek kezelését, javítását és cséplést, esetleg stabil állást vállal. Lokomobil-, stabil-, dinamó- és motorvizsgálóval rendelkezik. Ajánlatot fizetés megjelölésével kéri: Mécsáros Z. Igmond gépész, Nemes-ócsa, Komárom megye. 2123

Mázsálói, felügyelői vagy hasonló minőségű állandó, esetleg aratási, cséplési időnyre, állást keres, nő, hadmentes, irodai, gazdasági teendőkhöz járatos, idősebb egyén. Cím: Spitzer Miksa, Máriatelep, Kacsorics-erő. Somogy megye. 2126

Gazdatiszti keres erőteljes, 56 éves, kiscsaládu, román káth., szerény igényű, gyakorlati szakvizsgát tett a gazdaság összes ágában gazdag tapasztalatokkal bíró gazdatiszt. 20 évig kezelte egy dunántúli 3000 holdas gazdaságot. Jelenleg felmondatlan állásban van. Középbirtokon is állást vállal. Cím a kiadónivalban. 2127

Gazdatiszti azonnali belépéssel állást keres, 53 éves, román káth., nő, kiscsaládu, 30 éves gyakorlattal bíró, a mezőgazdaság minden ágában járatos, a cukorrépa-, burgonya és kukorica-termesztésben, tehén- és sertés-tenyésztés és hízalásban. Mielőbbi megkeresést kéri. Cím a kiadónivalban. 2128

Megbízható gépész, egy a javításban, mint a cséplésben járatos, a cséplési időnyre megfelelő állást keres. Fizetési igény havi 300 K, elvállalás és utiköltség. Cím: Zochár Károly, Budapest, Tisza-Kálmán-tér 3., 1/21. 2129

Főgépész, hadmentes, bármilyen nagyobb gémmel, esetleg művezetőnek is. Levélbeni megkereséseket: Sziget, Budapest, VII., Telep u. 54. szám, címre intézendők. 2133

Állatok

BAUER B. GYULA SERTÉSBIZOMÁNYS Budapest, VIII., Bozserdől-u. 10. Telefonszám: JÓZSEF 21—70. Bürgönycim: LUCULLUS Budapest.

Sovány és hizott SERTÉSEKET a legmagasabb áron értékeltek. Szalonmagrendelőseket jutányos áron szállítjuk. Tenyésztőknek mérsékelt kamat mellett előlógót nyújtok.

Vágómarhát és sertést

bármily mennyiségben veszek. Kérem a t. gazdaságosság és állatkereskedők szíves ajánlatát Johann Stoll mészáros, St. Lorenz, Mürzthal, Steiermark. 6526

400—600 db. birka hat évre feles tartásra kiadó. Megkereséseket kéri a tulajdonos: Finta Péter, Magyarlakafa, u. p. Somogy-Hárságy, Somogy megye. 1911

Vöröstarka tinó és üsző

teljes prima, 1—2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi úgyszintén jarmos és beállított órák szállítására vállal.

Kitűnő friss fejőstehenek

előleges jelentés után nálam mindenkor megtekinthető a kiváló minőségű állatok. Vevőtelésése szerint választhat. 4735

Henrik Ignác fia, Mészárosmihályvá. Vas megye.

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállítok FUCHS LAJOS tenyész- és használatkerekedő Újpest, István-tér 10. Sürgönycim: Fuchs Lajos. Telefon 130—19.

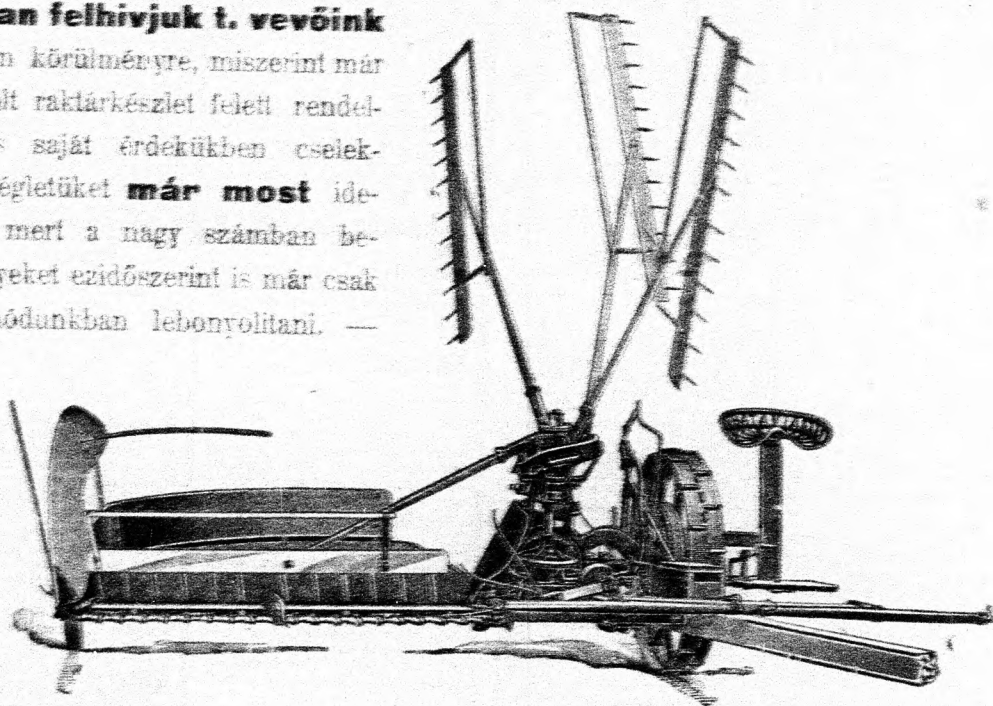
Sertéseket egyéveseket, továbbá hízottakat ugyanintén marhát veszek a legelőnyösebb áron. Ajánlatokat kéri: Wagner A., Budapest, IX., Anzval-u. 7/a. 6519

Eladó 2 darab 4 éves hízó kanca. Ára 10.000 kor. Hirtve uradalom, u. p. Mészáros, vas megye, állomás Beregzsás. 1918

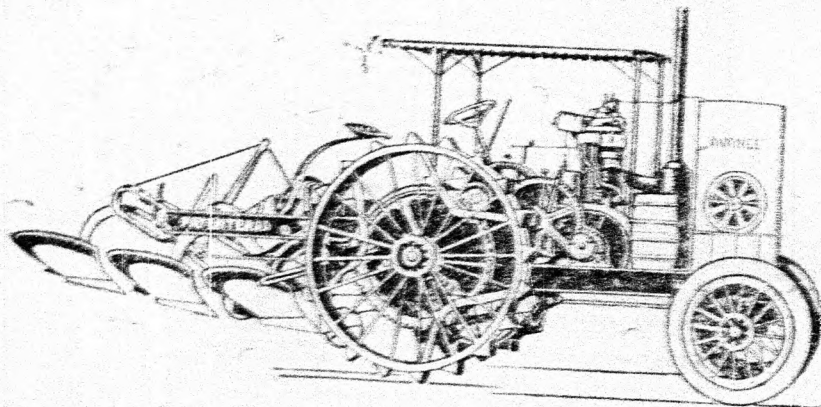
A 34 év óta fennálló Fischer J. óég ZSÁK ÉS PONYVA GYÁRA BUDAPEST, NÁDOR-U. 31/33. MANILA magyar kenderből, kézi kévekötelek, szőlőkötözőfonalak, egyszer használt ponyvák, termény- és liszteszsákok. egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak. PONYVAKÖLCSÖNZŐ VÁLLALAT.

Elsőrangu marokrakó-aratógépeink, szénaforgatóink és gyűjtőgereblyéink elsőrangu anyagból és legmegfelelőbb kivitelben ezidőszerint még kaphatók.

Nyomatékosan felhívjuk t. vevőink figyelmét azon körülményre, miszerint már csak igen korlátozott raktárkészlet felett rendelkezünk, miért is saját érdekükben cselekedzenek, ha szükségüket **már most** idejében beszerzik, mert a nagy számban beérkező rendelvényeket ezidőszerint is már csak fokozatosan áll módunkban lebonyolítani. —

“AVANCE” nyersolajmotorekénk

a legkülönbözőbb terepviszonyok közepette elért szántási minőségével, kezelési egyszerűségével és áttekinthetőségével páratlan népszerűsége miatt szert és országsherte általános érdeklődést keltett. Jelenleg — a behozatal nehézségei folytán — csak igen korlátozott számú ilyen szántógépkészlet áll őszi szállításra rendelkezésre. Minthogy már eddig is a beérkező gépek legtöbbje előre eladatott, komoly érdeklődők csakis azonnali előjegyzés esetén tarthatnak számot „AVANCE” motorekére. —

Ismertetéssel és részletes felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf – Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

BUDAPEST, VI. KERÜLET, TERÉZ-KÖRUT 26. SZ.